

Милоје Стевановић
НЕ ПОМИЧИ СТАРЕ МЕЋЕ
писма и разговори грешног Милоја

Милоје Стевановић: НЕ ПОМИЧИ СТАРЕ МЕЂЕ
писма и разговори грешног Милоја

Издавач: ЛИО, Горњи Милановац
телефон 032 711-112, 063 70 68 726
e-mail lio@alfagm.net

за издавача: Слободан Обрадовић

уредник: Михаило Обрадовић

књигу препоручује: Владимир Димитријевић

прелом и припрема: Лио, Горњи Милановац

штампа: Ленарт, Горњи Милановац

тираж: 1000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

271.2-285.4
821.163.41-6

СТЕВАНОВИЋ, Милоје
Не помичи старе међе : писма и разговори
грешног Милоја / Милоје Стевановић. - Горњи
Милановац : Лио, 2008 (Горњи Милановац :
Ленарт). - 126 стр. : факс. ; 21 cm

Тираж 1.000. - Стр. 7-9: Уместо предговора /
Управни одбор удружења грађана
„Законоправило“.

ISBN 97886-83697-71-7

COBISS.SR-ID 149122316

Милоје Стевановић

НЕ ПОМИЧИ СТАРЕ МЕЋЕ

писма и разговори грешног Милоја

Лию, 2008. године Господње

„Не помичи старе међе које су поставили оци твоји“ -

Приче Соломонове 22. 28

Уместо предговора

Ову књижицу приређује саборно Управни одбор удружења грађана „Законоправило“, са жељом да за оваквим књижицама престане потреба.

Ова књижица има за циљ да нас подсети на Јеванђелску опомену: Ако они уђуће камење ће проговорити.

Бројни апели, молбе, писма, захтеви које су упућивали верници епархије жичке својим јерејима, архијерејским намесницима и самом Епископу поводом безакоња у вези са богослужбеним поретком олупалили су се о зид ћутње.

Високи епархијски чиновник иживљавајући се над једном делегацијом старца из Чачка у свој својој надмености оцени све те апеле молбе, вапаје верног народа као неред шачице сумњивих људи. На вапај: „Нећете да нас саслушате?“ -осионо одговара: „Нећу! Зато што знам ко сте и шта радите. Зато нећу!“.

Узалуд су остала упозорења упућена јерејима, архијерејским намесницима, високим епархијским чиновницима па и самом Епископу да прети опасност од озбиљног незадовољства верног народа и да може, непотребно, доћи до немилих догађаја.

Та шака јада од „једва двеста“ неваљалаца, прерасла и у молитвено стајање за одбрану вере у Цркви Вазнесења Господње у Чачку. У томе је учествовало неколико хиљада верника, а својим потписом отворену подршку дало 1.641 верника. И то није све. Сабору је преко Епископа жичког Господина Хризостома упућен вапај:

„Ми доле потписани верници Српске православне цркве, тражимо од Сабора Српске православне цркве да успостави благообразност у служењу Свете литургије, чији су поредак у последњих петнаестак година нарушавали поједини епископи и свештеници новатори, кршећи тако прописе Службеника, Типика, али и Устав Српске православне цркве, који каже да су одлуке Сабора за сваког православног обавзне и извршне (чл. 57. и 64.)

Сабор је 2006. и 2007. донео одлуку о томе како се Литургија има служити, па су они епископи који ту одлуку нису поштовали Сабору непослушни и, самим тим, недостојни вођи верног народа, који су својим наopakим радом и ставом већ поцепали хитон јединства Светосавске српске цркве, унели забуну и раздор у народ и тиме угрозили саму ипостас Српске православне цркве.

С тога тражимо да непослушни епископи буду од Сабора позвани на послушност, а ако остану непопуштни Сабору да буду подвргнути канонским мерама“.

Овај апел је потписало преко једанест хиљада (11.000) верника претежно из епархије жичке. Али не само из ње. Овде бисмо подсетили на чињеницу да су богомудри пастири сабирали своју чељад као што кокош сабира пилиће своје и заједички се борили за спасење душа хришћанских. Сетимо се само богомољачког покрета са својим человођом Светим владиком Николајем Жичким. Шта сад раде поједини пастири са стадом својим? Не опште с њим! Паства их не занима. Шта их занима, само они знају. Распудило се стадо њихово и оно почиње да се окупља само. Без духовног руководства оно тражи излаз у самоорганизовању. У епархији жичкој где је дошло до смутњи у вези са богослужењем, никад није било проблема у односу епископ - народ Божји. Епархијом жичком после владике Николаја управљали су епископ Герман (касније Патријарх Српски), епископ Василије и епископ Стефан и народ их је увек слушао и са радошћу дочекивао и испраћао.

Ова књижица ће показати труд, једног од нас, грешног Милоја, у борби за очување светоотачког Предања.

Да ли је тај труд ваљан или погрешан, показаће време. Ми који приређујемо ову књижицу не желимо да о томе дајемо свој суд унапред. Али желимо да упозоримо: борба за очување светоотачког Поретка и јединства Српске православне цркве више није предмет занимања само појединца! Она прераста у озбиљан покрет верног народа! То су сада хиљаде људи!

И желимо да подсетимо пастире наше да Пастир добри спашава и жртвује се и за једно изгубљено јагње.

И желимо да питамо: Да ли су нам ови неспоразуми били потребни? И знамо ли чије понашање и чији поступци су довели до тих неспоразума? Знамо ли ко је погазио одлуке Сабора? Ко је започео безакоње?

Нека Бог да, да верници не морају да пишу оваква писма и да воде овакве разговоре са духовницима својим.

Нека Бог да мудрост свима нама, на челу са пастирима нашим, да будемо једно стадо и један пастир у истинском једномислију са Св. Савом.

Нека Бог да, да сви поштују ред и поредак. Каноне, Службеник, светоотачко Предање, Устав Српске православне цркве, заклетве своје, одлуке Светог архијерејског сабора... Сведоци смо да је и овог пролећа Свети архијерејски сабор, по трећи пут потврдио свој став у погледу служења Литургије и других Богослужења у духу вековног Литургијског предања наше Цркве. Да не да Бог да, и после овог Сабора, неко настави безакоње.

Нека Бог да, да пастири наши поштују ред и поредак и примером својим
уче верни народ том реду и поредку и тако врате слогу, мир и љубав међу нас.
Да камење нема потребе да проговори.
Боже дај.

за Управни одбор удружења грађана „Законоправило“

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, connected strokes.

Напомена: Након ове уследиће још неколико књига, које сведоче да српски православни народ неће дозволити да му се уместо светоотачког Предања намећу људска самовоља и реформе које нису у складу са баштином наших светих отаца.

ПИСМА

Безумнику се чини прав пут његов; али ко слуша савјет, мудар је.

Приче Соломунове 12.15

Часни оче, благослови!

Молим Те, часни оче, да ми опростиш што се усуђујем да Ти напишем ово писмо, преклињући Те да ми верујеш, да оно није израз моје жеље да тражим трун у оку Твоме (не дај Боже), јер имам много преча посла: да се позабавим брвнима у оку мојему. Нити је ово писмо израз моје жеље да се упуштам у нешто чему нисам дорастао и што није мој посао.

Ово писмо је израз моје туге и бола које данас, после Свете Божанствене литургије, осећам у грудима својим. И поштујући Тебе као искусног свештеника, ценећи Твоју духовну висину и зрелост, одлучио сам да ову тугу и бол поделим с Тобом, верујући да ћу тако део овог, за мене претешког бремена, са себе скинути, а знам да су Твоја духовна плећа довољно снажна, да оно што са себе скинем, Ти можеш олајле понети.

Часни оче, ја у храму у коме Ти служиш Свете литургије, нисам баш често. Јер наше светиње (цркве и манастире) доживљавам као духовно цвеће, са кога ми, који тамо одлазимо, сабирамо нектар. И тако се духовно хранимо. И растемо. Отуда ја одлазим у многе светиње.

Елем, у храму, у коме Ти чинодејствујеш, ја сам и раније кад-кад бивао. И осећао сам увек радост после Литургије. Мир у души и срцу. Све је одисало неком слатком слогом и благочашћем. Људи су излазили из храма ведрих лица, озарени. Говорили су тихо. Један другом указивали част и поштовање. Све је то одисало дивном духовном радошћу. Милином једном. И човеку после тога, дан буде ведар. Сусрети са чељадима и другим људима празник. Човек зрачи благошћу и бираним речима шири ту топлину, из љубећег срца својега, око себе. На ближње своје. А онда се тај осећај преноси на сутрашњи дан. И тако редом.

Данас, на жалост, није било тако. Данас Литургија није одисала једнодушјем. Некако се код једног броја верника, с времена на време, примећивала нека узнемиреност. Неки неми немир. Неки грч.

А кад се Литургија завршила, у хладу иза порте, тамо иза главног улаза, настаде расправа. Да л' ме ђаво надари да пре Литургије баш ту паркирам кола? Не хотећи да људе сад ометам, застадох онде, међу њима.

Расправа је до те мере узимала маха да, је с времена на време, попримала карактер, Боже ме прости, кафанске галаме, вашарске дреке... На све је личило, сем на разговор хришћана који су изашли са службе Божије. Будибогснама.

Каже, јесам ли ти рекао да је и он прод'о веру за вечеру? Због таквијех, вели, „пастира“ су Илије постали Алије по Босни и Санџаку. Због таквијех, вели, су се унијатила духовно ослабљена читава села по Хрватској и приморју...

Па ја, надвикује га онај отуд од капије, 'оће, вели, и он да се дочепа већег чина. А може бити, каже, припрема терен да се пресели у град. Таман му паше. Пристигла му ћеца за средњу школу. А и приходи су тамо већи.

До пре неку годину, кипти трећи, он је служио по старом. 'Нако како доликује. 'Нако к'о свети Сава. 'Нако к'о владика Николај. К'о авва Јустин. К'о сви свети оци. Сад, како је дош'о нови Владика, 'оће да му се увуче. Заборавио је шта је научио у школи. И како се служило до недавно. И како је он служио. Сад више не важе, каже, (извадивши из џепа и машући) ова Одговарања на Светој литургији Јована Златоуста, што нам их је он лично, његовом руком, поклањао и продавао. Нема везе. Њему је сад важно шта садашњи Владика о њему мисли. Баш га брига шта народ мисли.

Аман, људи, јави се четврти, немојте да душу грешимо. Лично сам био пре, једне прилике, у Чачку, у новој цркви, кад је наш нови Владика држ'о једно лепо предавање. И после тога смо постављали питања. Једно питање је било о новом начину служења. Ево, овде сам најтањи, каже, (показујући на свој врат) овде ме сеците, ако човек није рекао овако, од слова до слова :

„Ја никад, нигде, ником нисам рекао да служи по новом“ Тако је рекао Владика, кунем вам се. Било је некол'ко стотина људи присутно. Лако можете да проверите ово што тврдим.

Их, што си ти наиван, додаје пети. Лилица је то. Неће он к'о онај глупи Јован да каже јавно или да напише. Јок. Он ћути, а ради своје. Потури, он, лукаво. К'о кукавица јајце. И у банатској, кад је био, увео је ту новотарију. А није није јавно рек'о, нити напис'о, да тако треба. Него 'нако, испод жита. Али није џаба казано, по плодовима њинијем ће те их познати. Нек' оде сад тамо да види како служе његови бивши полтрони. Тако ће и овде бити, чим оде. Али ја вам кажем, да је он премазан са повише боја.

Шести каже: Ово је наопако. Црно без ич белог. Па да ли си ти човече сумашедши? Па зар пре десет минута не певасмо: Спаси Божје и помилуј преосвећенога нашег архијереја... Зар за време Литургије не поменусмо име нашег преосвећеног Владике, више пута. То радисмо, малочас тамо у цркви. А сад га овде пљујемо. Па, не иде, вели, то тако, браћо. Он је архипастир наш. И не можемо ми час узносити молитву: Најпре помени Господе преосве-

ишенога Епископа нашега ... а овде говорити којеишта. Он је Владика наш! Еј, бре! И у опште, ми смо дужни да поштујемо свеишенички чин.

Слушај, каже, да рекнем ја нешто. Јесте, вели, он наш Владика. И да је среће ми би требали да клекнемо кад он наиђе. Ал` ниси ти, брате, довршио молитву. Тамо се, кад се за Владика молимо, каже : И даруј га светим твојим црквама, у миру (а јок у немиру) и да правилно управља, (а јок `нако како он оће) него правилно. И још једну ствар да ти кажем: И Арије је имао свеишенички чин. Јесте. Па му је свети Никола звизн`о шамарчину, усред Сабора. Није знао ће је десно.

Па зар Сабор није осудио тај чин?

Јесте, каже, осудио. Ал` му је Бог опростио. Па после и људи. Наш, каже, Владика и наш поп и још неки попови улици, његове, крше Служебник. Јел` тачно? Тачно `е! Крше Одговарања на Светој литургији од Златоуста. Јел` тачно? Тачно `е! Крше оно што су радили наши свети оци, од светог Саве, до светог владике Николаја. Јел` тачно? Тачно `е! Ајд` пуштисмо то неко време, к`о велимо, да ако Сабор каже шта ваља чинити. Па, је ли ономад Сабор рекао своје. Еве ти, црно на бело! Ако коза лаже, рог не лаже! Извади из унутрашњег џепа новине, махну њима, па вели: Је ли ово Православље? Јесте! Јесу ли ово новине српске патријаршије број 965. од 01. јуна ове године? Јесу! Је ли на другој и трећој страни пише саопштење за јавност са редовног заседања Светог архијерејског сабора Српске православне цркве? Окрете раширене новине и узвикну: Јесте, јесте! Е па, чујте и почујте браћо шта овде пише, и поче читати:

Сабор је ставио у дужност Комисији за проучавање литургијских питања да настави започети рад и да резултате рада достави Светом архијерејском сабору на коначну одлуку, о чему консултовати праксу и искуство осталих помесних православних цркава, имајући у виду духовно стање нашег народа и спремност свеишинства да то практично спроведе у живот. У међувремену, док се не дође до прихватања рада Комисије у свим епархијама Српске православне цркве у погледу служења Свете литургије и других богослужења држати се устаљеног вековног поретка наше Цркве.

Дакле, гласно и јасно каже, у свим епархијама! Без изузетка! Држати се устаљеног вековног поретка! Еј, људи, зар ови нови мудраци мисле да историја почиње од њих. Шта `оће сад Владика и његове улици? Сабор је рекао своје! И, амин!

Тачно је то! Ал` то није све. Ја ћу да вам покажем још једну ствар. Извади фотокопију акта: Свети архијерејски синод Српске православне цркве бр.891/зап.555. од 12. јуна 2007. Е, овде их чекамо, бато! Лепо пише да се

Господа Владике умољавају да одлуку Сабора АСбр.48 и АСбр.80 проведу у дело, а да је претходно обзнане свеиштенству и верујућем народу. А они, крију. К'о гуја нокте. Е, нећеш је сакрити, сине мајчин, па да се завучеш у мишију рупу! Са све митром! Видиш ти како 'е то бандоглаво! Како 'е то дрско! Како 'е то безобразно! К'о да нису у Еванђељу прочитали да ће све што је тајно постати јавно. Е, кад неће да раде ваљано, пошито, по пропису и по реду, 'нако к'о господу, радиће зато што морају. Није ђабе казано: Ако нећеш милом, 'оћеш силом! Ми ћемо да упознамо народ! Ми ћемо, 'место њих, да обезбедимо да се одлука Сабора спроведе у живот. Још прошле године, кад је Сабор овом одлуком (показа копију одлуке Сабора од 23. септембра 2006.) формирао Комисију, наложио је да се, до даљњег, служи у складу са устаљеним црквеним поретком. Они су погазили ту одлуку! Ћуинули је у страну! Сакрили је од народа и наставили да ћерају по своме! Е, сад неће моћи! Догорело је до ноката! Попуцала су трпила...

Јес, јес, заглами следећи. Оће они да буду „већи католици од папе“? Оће ли да буду, к'о онај прелеићени, што дупета глупости по новинчинама. Еве ти, на! И извади из џепа исечак из „Новости“ од 14. маја т.г., па извади исечак из „Политике“. Па маиући њима загрме: Гледај, овде каже, да дела и патријарха и Синода подлежу суду Сабора. Добро. У реду. Овде можеш да помислиш да је нормалан. Ал' гледај сад ово: Каже, Сабор није изнад епископа! Епископ је, каже, врховна власт у Цркви и изнад њега стоји само Бог. Мало му фали па да, Боже ме прости, избаци и Бога. Па да он стане на његово место...

Јес, јес! 'Оће они да буду већи од Сабора, убаци се онај иза њега. К'о да су се родили, каже, к'о владике. Пошто их је Сабор изабр'о, Сабор им више ни не треба. Сад ће они нама да продају оно 'место бубрега. И да нам потурају куче под лисиче. 'Оће да бидну наше папе. Они ће после и да се љубе са оним папом из Ватикана. Е, пази да неће! Е има мотка да ради, к'о Николин шамар, ја ти кажем! Пљуни ме овде! Јер, ако пуштиш пјевца на праг, после ће да га видиш на наћвару. Тако то почиње. Од ситница. Прво ћеш да отвориш двери које су свети оци затварали. После ћеш да причеићујеш без исповести. После ћеш да причеићујеш без поста. Е, неће моћи, каже. И наши поп! Срам га било! Море, да ти кажем, једну ствар, ја. Нек' направи он капелу код своје куће. Јесте. На његовом имању. И о његовом трошку. Па нек' тамо, 'мешто народа, тури попадију. Па нек' служи њој, како он 'оће. Нек' тамо зовне и Владика, да му прави друштво, ако 'оће. У нашој цркви, у цркви наших ћедова, неће моћи тако. Ил' ће брука да бидне. И то голема. Смијаће нам се безбожници. И сладиће се. Знам ја, једва чекају: Ене, богомољци били попа

или владiku. И то у цркви. Али проћи ће и то. Свака брука за три дана. Кад остале прелешћене владике виде да је овај био пуцан, узео се у памет они, ја вам кажем. Еве вам ове моје сједи хупаре, ако не буде тако. Не могу они бре, да вршљају са нама. Нисмо ми дошли код њи у надницу, да им поткресујемо врзину, бре. Но смо дошли у цркву. На Службу Божију. А Служба има да бидне, 'нако како кажу свети оци. И 'нако, како каже Сабор. А не 'нако, како оће неки грљаши, који су се дочепали митри и камилавки, па мисле да су најпаментнији на свету. Паметнији од светаца.

Слушај брате, тако рећи за владике је испод части! Испод здравог разума! Испод достојанства! Не иде то тако брате слатки. Не доликује то једном хришћанину, да тако говори о владики.

Ма слушај ти, бре! Нисам ја дужан да чувам њино достојанство. Сами су га срозали. Уместо да им се народ диви, да се поноси њима, уместо да зраче духовним поукама, да шире мир, слогу и љубав међу нама, они уносе неслогу, уносе несрећу. Они нас саблажњавају. Они производе ове расправе. И ова оговарања. И ове наше препирке. Они мисле да су грађевинчине које зидају, важније од душа људских. Рек'о би су предузимачи, а јок духовници. Они су, бре, себе довели у ситуацију да уместо да буду мисионари и добротвори, уместо да буду миротворци и ујединитељи – они праве забуну, неред, крше вековну традицију и поредак, крше одлуке Сабора. Как'е су то владике, кад уместо да уносе мир и благодат, они уносе немир, раздор, сукобе?... Па то може да уради сваки трећишобер, бре. 'Ајде молим те, нашла се вила, у чем није била! Погордило се то! Осилило се то! Побјеињело то! Прелестило се то! Одакле они изводе право да вршљају? Служебник им то не каже. Одговарања на Литургији им то не кажу. Сабор им то не одобрава. Него напротив. Испа-доше они паметнији од светог Саве. Паметнији од владике Николаја. Паметнији од авве Јустина. Е, па слушај, да ти кажем нешто: Онима, који су паметнији од ових светих људи, ми ћемо да окренемо леђа. И да им покажемо куда се излази из наше цркве. И из наше порте. Нек' засвири, па нек' за појас зађену.

Људи, молим вас да ме саслушате. 'Оћу и ја да прозборим једну. Ал' да ме саслушате, 'нако, братски. Ја сам вас слуш'о пажљиво. Неки су овде осули дрвље и камење на нашег попу. Па људи, ви знате, да је он добар к'о добар дан. На лебац да га намажеш. Ал' шта ће човек? Како да се праћа против бодила? Па, он је, веселничак, разапет између своје савести, свештеничке заклетве и обавезе послушања према архијереју. Куд' ће он? Зна он да су неке његове колеге осућене и жртвоване без суда и пресуде. Он је човек у процјепу. Не треба тући керушу, кад се углави у проиће. Гр'ота 'е то. Него, ако смо људи

ми треба нашем попи да помогнемо. Да ударимо на право место. Није он човек измислио ово новотарење. Рушење богослужбеног поретка нису смислили попови, него неколико прелешћених владика, који су умислили, да су паметнији од других. А не знају на кол'ко места су шупљи. Не знају, оно основно, да Црква није дружина слободних стрелца...

Аман, људи... јави се онај ситничави човек, па дрхтавим гласом узвикну: Аман, људи, чусте ли ви онога брата, да ово замешатељство нема везе са нашим Владиком. Ево и ја сведочим пред вама и пред Богом: Био сам и ја у Чачку, кад је Владика држ'о оно предавање. Овим мојим очима сам глед'о и овим мојим ушима сам слуш'о, да је заиста човек рек'о: „Никад, нигде, ником нисам наредио, нити рекао, да служи по новом“. Била је пуна црква људи. Не грешите душу о човека. Ако мени не верујете, проверите. Проверите, кумим вас Богом.

Е, слушај брате, сад ћу да ти кажем нешто, па иди ти па проверавај. Па онда нећеш изигравати малог Ђокицу. Слушај добро: Ужички попови су сви листом, кад је дош'о овај Владика, окренули ћурак наопако и почели да служе по новом. До тада, ниједан није служио тако! Откуд сад, да се сви „пропамете“ кад је дошао овај Владика, па погазише оно што су до тад радили. Сви до једног. Чак и онај мршави поп у пензији. Онај глумац. Јес, јес, онај што служи Литургију, Боже ме прости, к'о да је у позоришту. Цео век служио к'о православни, српски поп. Па одједном окрен'о. Ваљда очекује да га Владика постави за саветника. И сад ћеш ти нама да причаш: „Немој људи да грешите душу, није Владика рек'о“. Је ли бре? Јеси ли ти дотаван? Како то за време владике Стефана и пре њега ни један једини поп није служио по новом. Наведи ми једног јединог и ја ћу да се извиним и теби и Владици. Нема ни један, бато мој. А сад? Сад их има кол'ко 'оћеш. Погледни како служе намесници. Погледни како служе новопостављене старешине. Нисмо ми, бре, сисали весла. Ти ћеш да нам солиш памет, како он „није, никад, ником није рек'о“. Ил' си стварно наиван ил' си премазан са више боја к'о и он. Ово што ти рекох иди сад ти, па провери. Али, ја ти кажем, да су у Ужичу, да си ти жив и здрав, сви редом окренули, к'о креје. Има само, доправде, један поп Видосав или Видоје, нисам сигуран како се звао, који је ост'о доследан себи. Својој школи. Својим прецима. Својим убеђењима. И ... Виђи шта је било с њим! Пао у немилост. Растргли га коњ'ма на репове. Најурили га Владика и његови полтрони у неку бестрагију. У неку селендру. Богу иза ногу. Мисле да су му наудили. А он, иди те послушај, његове беседе, к'о да анђели говоре из њега. Иду факултетски образовани људи да га слушају. Катућери га поштују и цене. Е, то ти је то, бато. Провери, па онда дођи да разговарамо, одакле

риба смрди. Стар си човек, бре, а не знаш одакле риба смрди. Нисмо ми, бре, пали с крушке, па да не знамо, одакле ветар дува. Знамо ми тачно, из које рупе ветар дува. Море ћемо да 'е затиснемо, ја ти кажем! Жив био па виђ'о! Ако се не узму у памет, мотка ће да ради!

Кажем ја вама, заклапусо одонуд следећи, да су се у цркву увалили свакакви. Није бадава казано: Од много отаца, луда ћеца. Е, каже, бар у цркви нећемо дозволити да се вршља, како се коме навије и да се ради к'о шта 'оће, него 'нако како је прописано и одлучено. По поретку.

Ја вам кажем, надвикује се онај у шеширу, у шумадијској је била прекинута Литургија. Једва је наставили. Брука је то била. Владика је, тамо он, уместо да благосиља народ, клео народ. Ма, није он клео народ, него себе...

Е и ти га претера, брате! Од комарца направи магарца – добаџи неко.

Јок, не правим ја никаквог магарца. Ја само не дам, да они нас намагарче. Зато ти тврдим, да ће жичка бити упамћена по томе, што кад се једна Литургија прекине, она се тога дана више неће ни наставити. После те бруке мораће црква поново да се освешта. Али, једном се самовољи, гажењу поретка и безакоњу мора стати на крај! Имамо чисту савест: Ми не тражимо никакву привилегију. Јок! Ми не тражимо никакав попуст. Јок, брате! Ми само тражимо, да се ради, онако како је радио свети Сава. Свети Николај. 'Нако, какав је поредак. 'Нако, како је Сабор одлучио. И квит! Ко 'оће безакоње – имаће безакоње. Тако и то: Оћеи да служии мимо поредак, мимо светоотачки завет, мимо одлуку Сабора – нећеи ни да служии. К'о нож извади, од ножа ће и погинути. Тако и то: Ко безакоње ради – од безакоња ће настрадати. Нећемо ми да будемо заморчад ничија. Не дамо ми, да се погази завет предака наших. И нећемо сутра да се стидимо потомака наших. Божје сачувај! Ако за њих Сабор ништа не значи, онда им ми гласно и јасно морамо казати: Господо, ни ви за нас ништа не значите! Господо, потражите неки други народ, где можете да правите своју прђију! И да терате своју самовљу! Баволчина их уз 'о под своје. Видиш ти, да ни мртвима не дају мира. Банда је то, бре, кад ти кажем ја.

Тако је, загрме онај крупни. Траже они ђавола са лучом! Неће им ово на добро изићи. Не туве они ни светоотачки завет, ни историју овог народа. Заборавили су они да ова раја ћути, ћути... Ал' кад се дигне кука и мотика, биће им покасно. Заборавили су они да је сваки онај који се са народом судио, да је тај парницу сагубио. Заборавили су они да нису ту због њинијех митри и камилавки, него због народа. Е, подсетићемо ми њих да су они пастири. Само што не знају где им је стадо. Ако их пуштимо да вршљају, одвешће

нас у загрљај оном курјаку у Ватикан. Јок, јок, нек` иду они! Нек` се лижу с њим! Али, без нас!

Људи, подвикну онај буџмасти, онижи растом. Сабор је рекао своје. Ако они неће да спроведу одлуку Сабора, онда је безакоње правило њиног понашања. Тамо њима! Онда ми имамо две могућности: Или да их натерамо да поштују ред и поредак! Или да их нађуримо! Па, ком опанци, ком обојци! Трећег нема!

* * *

Не могавши више да издржим ово, уђох у кола. Беше ми отворен прозор. Људи се једва размакоше.

Чух, како неко од њих рече: Виђасте ли овога? Ћути к`о курва! Прави се невешт. Због таквих што ћуте, ови могу да раде шта им је ћеф.

Пу! Пљуну ми, на задње стакло од кола, онај крупни. Изем ти, каже, `ваког чо`ека! Није то чо`ека ни виђело, вели.

У ретровизору видех да се празнина која беше иза кола, поново попуни.

Часни оче,

Нисам хтео тамо да говорим. Нисам им`о снаге.

Ако бих се супроставио већини, био бих неискрен. Тиме бих упао у грех лажи.

Ако бих се солидарисао са њима, морао бих да осудим поједине владице и поједине свештенике (који не поштују вековни поредак наше Свете Цркве, који не поштују одлуку Сабора). А зар ја треба да судим?

Уместо да судим, ја ћу ево овог тренутка да клекнем и клечећи да доверим ово писмо.

Часни оче,

Ево, са колена вапијем:

Ја знам добро срце Твоје.

Ја знам да си Ти свој позив изабрао из љубави према Богу, а не због положаја, чина, боље парохије, већих прихода, људске славе, престижа, почаста, части ...

Зато Те молим:

- поштуј одлуку Сабора, тако Ти Бог помог`о;
- поштуј ред и поредак да би био поштован;
- учини то ради мира и слоге међу нама;

- учини то ради чувања завета светих отаца наших;
- учини то ради поштовања и ради љубави према Сабору нашем;
- учини то ради поштовања Његове Светости Патријарха српског Павла;
- учини то ради духовних чеда Твојих, да не буду збуњена и разједињена;
- учини то ради деце Твоје, да им не газе достојанство сутра заједљивци кад све ово прође. А проћи ће. Прошли су и силнији;
- учини то ради добра Цркве наше, коју треба да украшавамо слогом и љубављу сваког трена, и на сваком кораку, и сваким гестом својим;
- учини то ради заклетве Твоје у којој се говори, да ни у чему нећеш другачије умовати него само онако како учи света Црква;
- учини то хришћанске љубави ради.

Целивајући Ти десницу остајем са најискренијим доброжељењем.

У недељу пету по Духовима,
2007. године Господње

Грешни Милоје

Часни оче!

Јутрос сам, добро поранивши, са неколико својих познаника и пријатеља, стигао у наш и Твој манастир. На Свету Божанствену литургију. Док сам путовао ка манастиру непрестано ми је пред очима била она дивна слика, од пре подоста година, када си Ти примио монашки постриг.

Као да поново видим онај велики број озарених лица верника који са дивљењем гледаху тај свети чин. О, како је величанствен тај дивни мирис тамљана. Како је топла та предивна светлост свећа и кандила. О, како су узвишене сузе које се котрљаху низ лица верника који умилним гласовима, као неки свечани хор, певаху: Господи помилуј, Господи помилуј, Господи помилуј.

А у ушима ми још одзвањају речи које се зариваху дубоко у срца присутних:

- Што си дош'о брате?...
- Желим живот испоснички, прослови Ти.
- Хоћеш ли до смрти остати у добровољном сиромаштву?
- Да, с Божијом помоћи, свети Владико.
- Примаш ли све прописе монашког живота и правила састављена од светих отаца?
- Примам, свети Владико.

Како ти је име брате? – питасмо прилазећи Ти. А Ти достојанствено држећи свећу и крст, изговараше своје монашко име. А ми с љубављу и поштовањем целивасмо крст и Тебе новопостриженог.

Господе, толико радости. Толико среће. Толико узвишености осећах у срцу својему.

А онда, трпеза љубави. Кажу људи око мене:

- Види, какав је. К'о анђео.
- Он ће, додаје други, бити велики подвижник.
- Даће Бог, додаје трећи. Даривао му је Господ и стас и глас. Ја га знам од малих ногу. Побожан је истински.
- Израшће тај у духовног горостаса, каже четврти.

- Дај Боже, каже онај деда што у антерији беше. Само ако га ђаво не узме под сво'е. Никад се не каже 'оп док не прескочиш. Многи су се, каже, залећели и викнули 'оп па се смрсили и тропнули у бару. Јес он, вели, дошао у манастир и ту је заклоњен од овие` будалаштина многих. Белосветских. Али и ту, у

манастиру, ђаво прежа из потаје. Да видиш како и њима ђаволчина може да потури сласти и части уместо подвижништва. Чинове уместо скромности. Прочеља уместо зачеља. Раскошне дворе уместо скромних монашких келија. Џипове уместо пешачења и промрзлих ногу. Презир према потребитима и према потчињенима уместо милости и човекољубља. Наговори и њих ђаволчина да, иако су турили руку на плуг, да се окрену назад. Да не претрпе искушења и да скрену са тесног пута који води у Царство небеско. Да им избрише сећање на смрт. И сећање на Страшни суд. Подвали и њима сотончина, преко рђавих људи или преко рђавих мисли, па превиде свуда-присутност Божију. И превиде да треба да следују своме старешини само кад овај живи свето. А кад старешина живи другачије, они се понесу за њиме, па забораве да не треба да чине оно што он чини. Превиде да је то Господ заповедио у Еванђељу. Утуве само онај део који их опомиње на послушање. А послушање не иде без расуђивања. Јер ако старешина падне у пијанство, у стомакоугађање, у гордост, у јерес... Па ниси, ваљда, шашав да га следујеш. Таман пос'о. Ето, тако. К'о велим да се не изувамо пре брода. Ајде да чекнемо коју годиницу. Јел' знаш како 'е казано: Пред зору се мрзне.

* * *

Стигосмо пред манастир. Улазимо с љубављу. И страхом Божијим у срцима нашијем. Звоне звона. Почине Литургија. Угледах Те. Јеромонах у свечаним одорама. Величанствено. Баш сам Те таквог замишљао, оне вечери, кад си примио постриг монашки. Од светог Јована Кронштанског сам научио у каквој је части свештеник кад служи Свету литургију. Подилази ме нека узвишена језа. К'о да ми се коса на глави усправи.

- Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа.

- Амин – загрмесмо из дна душе. Из дубине љубећих срца својих.

Не затвори двери.

Господе Боже, да ли је могуће? Па и он служи супротно одлуци Сабора?

Не могу да верујем. Спекоше ми се уста. Осуши се грло. Занемех. Не могу да пратим Службу. Опрости ми Боже.

Кад се заврши Служба, био сам скрхан.

Сетих се и оног старца у антерији, који бејаше на Твом постригу, Бог да му душу прости. Боже, да ли је он видео Твој пад? И нашу заблуду?

А онда: Као да севну муња пред мојим очима. Као да се отвори Еванђеље и ја угледах како сјајним словима пише: Не суди да ти се не суди!

И ко да чух глас: Покри голотињу оца својега!

Одлучих да ћутим.

Зову на трпезу љубави.

- Шта да радимо – пита Ђорђе

- 'Вала им, каже Митар. Сит сам свега.

- Па ко би се над'о овом колачу, овде, додаде Петар.

- Одшта пало – поштапало, каже Милош. И отац му 'е тако био. Ко год дође на функцију, он око њега, веселничак, игра пипиревку. Пришипетља. Не пада ивер далеко од кладе. Јок, кад ти кажем ја. Как'а врба, нак'и клин, как'и отац нак'и син.

- Па добро, немојмо сад оца. Отац му је прос' човек. Њега није тешко превести жедна преко воде. Ал' он је, бре, пре него што се замонашио завршио факултет. Одличан студент био. Ја сам се над'о да ће он кад споји школе што 'е завршио у свету са монашким подвигом, бити духовни горостас.

- Јес'. Нарочито му у томе школа помаже. Немој рођо, молим те, тући к'о Максим по дивизији. Не нађе ли Господ, међу рибарима, апостоле. Те безбожне школетине које су они (као и ми, уосталом) завршили су им само камен спотицања. Та њина школска мудрост је пред Богом лудост. Зато они, видиш ли, тумарају к'о по мраку. Нема на њима благодати, рођо мој. Они ти јадни сад без благодати лутају. За кога се у' вате, туцају за њим, јадници. А Бог и њима и нама даде овог што је у гордости својој обневидео. Што мисли да је паметнији од светог Николаја. Од авве Јустина. Од светог Саве... И сад се ова ђеца у' ватила за њега. И тумарају. Саблажњавају нас. Тако ти је то кад слепац води слепце.

- Јес'. Јес'. Ко би се над'о човече, да ће и овде то да се збуди. Да сам јуче умро, те јаде не би знао.

- Ма, добро, људи ја 'нако поштено да вам кажем и не видим ту неку битну разлику између овог новог и оног старог служења. Ни не знам што се бре толико узрујавате. И парицате. Ђе код дођем у цркву после тога чујем те жучне расправе. Шта ме се тиче јел' ново ил' старо. Ја сам дош'о од срца да се помолим Богу. Да приложим неку лепту. Да запалим свећу за здравље мојих укућана. И за покој душа мојих сродника и предака. Ја у цркву идем због Бога. И због сво'е душе. Јок, због њих. Шта ми се тиче тај њин начин...

- Пази, пази, брате. Није се нас тицало много што шта, па зато нас је лупило по глави. Није нас се тицало ко ће на власт. Па кад узјаше они црвени ђаволи, оде кожа на батине. Баталише све што је стварано вековима.

Није нас се тицало што Илија постаде Алија. Па, ете ти после. Испаде тачна она: Нема душманина док не роди мајка. Поста брат Алија, брат Илији душманин.

Онамо се, опет, оне наше није тицало, што њихови главари почеше да љубе скуте папи. Па види докле дођоше. Показоличеше се. Знате да је један владика превео целу епархију у католике. Е то су ти после постали најусташкије усташе. Дабоме: Србе на Србе! И ови сад нам то раде: Србе на Србе! Због њине „памети“, уместо да се љубимо после Литургије, ми се гложимо.

Тако и сад. Како може да те се не тиче? Није то исто, како они кажу. Каки исто. Ма знам ја, да они јадни попови што су прихватили новатариије, мисле да је то исто. Обневиђели, веселници, па не виде. Није, није исто...

- Наравно да није исто:

То је нечувено безакоње!

Ужасна самовоља!

Гордост, без преседана!

Лудило које се прерушило у мудровање!

Безобразлук који се суновратио у гажење светог предања!

То је рушење богослужбеног поретка!

То је плување на одлуке Светог архијерејског сабора који је одлучио да се у Српској православној цркви има служити по устаљеном вековном поретку!

- Тачно тако, браћо моја драга. Не слушајте ви оног што је умислио да је најпапетнији на свету. Онај коме ништа није свето. Онај који лиже и оно што је сам поплув'о. Онај што није болестан само у врат. Шинуло га мало и у главу. Ма виђ'о сам ја, кад га је ђаво посл'о 'вамо међу нас, да ту нису баш чиста посла. Зар нисте гледали како на сред Службе шутира попове. Како се дере и удара песницом човека, претећи му. Све пред народом. Пред његовом супругом. Усред службе. А после пола сата истог тог јадника рукополаже. Јесте ли видели како премешта намештај по црквама? Кад иза њега уђеш у цркву не можеш да се снађеш. Не можеш да нађеш целивајућу икону. Јеси ли му видео ону капицу 'место митре. Шиљата, Боже ме прости ко... Не смем ни да кажем. Јесте ли видели како тера оне веселнике да 'ватају ђецу по порти да их на силу причести. Ја од кад сам сконт'о неке ствари, бежим од њега. Нећу да му слушам његова предавања јер се иза њих крије рђав наум. И ђе он служи бежим. Ту мора да се направи неки екцес. Само да он дође до изражаја. Комплекс самољубља, ваљда. Бог то зна.

- Има човек право. Он на крају и није члан Сабора. Не знам ни откуд му право да се више петља. И да вршља! Он је својим понашањем, заиста, поцепао завесу на дверима. Али, на његову жалост, иствремено је поцепао завесу са своје маске. Прочитали смо га! Најзад! Али, да му не судимо ми. Има он судију. Оппростимо му, јер је јадник болестан. И то не само у врат. Нека би му Бог помогао да оздрави. Јер, Богу је све могуће.

- Право говори човек. Наше поједине прелешћене владике су погазиле и светоотачко предање и одлуку Сабора. Погазили су и своју заклетву да ће у свему црквеном следити и повиновати се Светом архијерејском сабору. А ми смо га, из послушања трпели, јер је дошао привремено да помогне ...

- Ђавола је он нама помог'о. Он је дош'о да одмогне. Да одшкрине врата овом лукавом иза њега. Овој лисици у јагњећој кожи...

- Баш тако. Лисица у јагњећој кожи. Он ником није рекао да служи по новом. А сваком ко тако не чини копа јаму. Виђесте ли шта уради са оним човеком у Ужицу.

- Није само у Ужицу. Да вам је било стати па гледати, како је он служио Литиргију на двестотој годишњици горачићке цркве. Е, ко није видео како изгледа кад ђаво дође по своје, мог'о је тог дана да види то чудо. Пази ово: На сред Службе се дере на попове. Ко да ради у поткивачници, а не у олтару светом. Ајд' то некако преживесмо. Да видиш после скандала, за трпезом љубави. Неће да седне. Није, каже, пун сто. Па тако се не би, према људима који су се трудили да из своје сиротиње спреме од срца трпезу љубави, кажем, тако се, не би понашали ни они који никад нису ушли у цркву.

- Па ја. То он није могао видети од светог Саве. Ни од светог Арсенија. Ни од светог Јоаникија. Од Василија Острошког. Од светог Николаја. Од авве Јустина. А од њих је могао научити лекцију скромности. И лекцију љубави. И лекцију како се служи света Литургија.

- Ма не знаш ти што се он тако понаш'о у Горачићима. Зато што тамо поп служи онако како се служи. Онако како је Сабор одлучио. Тамо поп није добио унапређење ни зато што је увео веронауку неколико година пре него што је закон о томе донет. Ни зато што је спасио цркву од влаге и клизишта. Ни зато што је направио предивну звонару са продавницом свећа, и просторијом за паљење свећа. Ни што је иконописао цркву и уредио је као у сновима. Ни што је довршио црквени дом. И свештеничку кућу. Ни што је уредио порту. И гробље. Ни што је урадио играоницу за дечицу у порти. Могао је комотно да преспава све ове године, а да само служи супротно одлуци Сабора. Био би унапређен сто посто. Добио би и чин и градску парохију. К'о многи полтрони што су добили. Продај душу ђаволу и уживај. Ко онај безмуни богаташ. Јадници.

- Погледај како сотона, преко њега, почиње да руши оно што је најздравије у монаштву жичке епархије.

Мало му што је почео да руши олтаре. Да скида иконе. Гуцка се, чак, да је ударио на Венјамина Преображењског. Онога што мисионари. Онога кога поштује и старо и младо. И доктори наука и полуписмени. Њему је, прича се, одузео право у неким манастирима да буде духовник.

- Много ће да му науди. Венјамину само још треба да од силника пострада за Христа. Па да уђе у Царство Небеско, без митарстава... Погледај колико народа долази код њега на Литургије. Пуна црква. Пуна припрата. Пуна порта. А тамо где они служе, бежи народ. Заборавили су они премудрост Соломунову. Да је у мноштву народа слава владоцу. А кад народа нестaje пропаст му је. Не раде они о Венијаминовој глави. Него о својој.

- Послаће он ове зелењаше, ове жуткољунце који трче за њим у погибао, да они буду духовници. Јадни дечади. Знају они да је послушање Владике њихова обавеза. Али не умеју још да расуђују. Знају они шта је Сабор рекао. Али важно је њима да им Владика даде чин. Част...

- Ма нису ови калуђери са факултетским дипломама неписмени, па да не умеју да читају свете оце. Нису ћорави. Виде они, да тамо пише кад свештеник тихо говори молитву. Кад се свлачи и навлачи завеса. Кад се затварају двери. Виде они, шта кажу свети оци који су изричито против примања Светог причешћа без достојне припреме. Без поста, молитве, покајања и исповести...

- И виде и не виде. Они виде да неке самољубиве владике уводе новотарије. Али, авај, не виде они исконске вредности. Не виде они подвиге монаха и монахиња који свакодневно спасавају душе људске. Они, заслепљени, мисле да су грађевине и аутомобили њихова мисија. Они у духовном слепилу не виде да њихов и наш Архијереј руши душе наше. Да је за њега верни народ иронична стварчица: „неки забринуте верници“. Он се прави невешт кад његов пријатељ каже за Влада Димитријевића да пише јеретичке књиге. Нећу да величам никога. Па ни Влада. Али ми се гади више од тих манира: опљунеш етикету, залепиш је неистомишљенику на чело и кажеш : Отпадник! Непријатељ! Јеретик!... Ништа лакше. Нити бесрамније. Па то су радили и они некрштењаци.

- Тако је! Само што неки школовани монаси и поједини свештеници не виде да су, наш Владика и његови јадни пријатељи, слични онима што су трговали у храму. Онима што их је Господ најурио као никоговиће. Они не виде да он чини безаконе у Цркви.

- Људи, заиста је невероватно. За њега Службеник ништа не значи. Одговарања светог Златоуста, ништа не значе. То што патријарх Павле изричито каже да није ваљано произношење наглас молитава које су вековима произношене тајно. То што одлука Сабора гласно и јасно каже да тако не може. То он не зарезује. Он и даље ћера по свом...

- Ћера. Ал` је сметн` о с` ума он да ничија до зоре није догорела. Он може да ради шта `оће. Ал` не може до кад `оће.

- Али гледај ово: Он је заиста тврдио да никад, нигде и ником није наредио да служи овако или онако. Има стотине сведока. Друго, он је доставио свим поповима и манастирима одлуку Сабора.

- Јес, јес. Он је као Пилат, опр'о руке и ужива што ови слепци за њим вичу: Распни га, распни! То се њега не тиче.

- Кад је доставио одлуку Сабора, да је доле дотурио само једну просто-проширену реченицу: „Тражим да се од данас поштује одлука Сабора“...

- Е, да је дотурио. Не би се ми данас овде препирали, грешили, саблажњавали, осуђивали... Него би братски у љубави и слози славили Бога. И Мајку Божију. И свете угоднике.

- Па добро људи, али ми морамо имати разумевање за ове младе јеромонахе. Они су заиста распети између обавезе послушања и светог Предања.

- Тако је. Распети јесу:

Између добра и зла!

Измеђи ваљаног и неваљаног!

Између части и безчашћа!

Између правде и неправде!

Између Бога и сотоне!

Између народа српског и изрода српских

Између бити или не бити!

Између Сабора и ругача Светом архијерејском сабору!

Између светог Саве, светог Николаја, светих Отаца и папе!

Нека бирају. Они нека бирају. А бираћемо и ми!

- Тако. Тако. И ми ћемо бирати.

Између Сабора и отпадника!

Између Јефрема, Никанора, Милутина, Иринеја Нишког и већине богољубивих и благочестивих пастира наших с једне, и ових лисица у јагњећој кожи, с друге стране. Ових разбрата. Ових будућих распопа. А ако их не распопи Сабор, распопићемо их ми.

- Тако је! Ако их не укроти Сабор укротиће их народ. Неће дуго они нама правити дар-мар. Или ће се уразумити па ће са усана њихових излазити мудрост. Или ћемо ми послушати Соломуна који нас учи: ... а за леђа је безумнога батина.

Па шта они мисле?! Да смо ми малоумни? Њина заморчад? Да они могу да вршљају? Ма, нису они направили наше цркве и манастире! Но, преци наши. Са богољубивим пастирима нашим. Те светиње су заливане знојем наших ђедова и сузама наших светих отаца. Е неће они то испрљати. Неће они то порушити. Неће они то обешчастити. Неће, па да би изгинули ако треба.

- Тако је брате. Ево браћо овде ми се задесило... чујте да вам само прочитам ову реченицу авве Јустина: Пuteви цркве, путеви су Господњи, проклетство поражава оне који их кваре.

- Пазите браћо. Ево вам ове моје седе главе ако неко од ових прелешћених владика не припрема терен да нас привуче у загрљај папи. Живи били па видели. Ја вам кажем да нам они спремају клопку. Видећете. Неће много времена проћи па ће неко од њих показати своје право лице. Неки који је као онај прелешћени Игњатије. Онај што мисли да је стиг'о до Бога, Боже ме прости. Он сматра да је све и свја. За њега је Сабор ваздух. Ништа. Такви, као он, ће без Сабора направити неку несрећу. Ал' не знају они, слепи у својој гордости, у својој прелести, да је овај народ „воћка чудновата“. Да је овај народ победио и надживео и много горе него што су они, јадници. Несреће несретне. Изроди. Јуде...

- Да кажем и ја једну. Проклетство наше, браћо, су вечите деобе и неслога наша. Знам ја, браћо, да ако треба да се определимо за поштовање одлука Сабора или безакоње, где треба стати. Знам ја, ако је тачно да се удара у светионике нашег монаштва, какво је овчарско-кабларско монаштво, шта нам ваља чинити. Нећемо дати никоме да нам уништава највредније благо које имамо. Да би изгинули. Али, 'ајде да учинимо још један напор добре воље. Ево, иде овај апел Сабору који потписују чачани и пожежани...

- Јеси ли ти чуо шта за владикау Јефрема каже она пожешка несрећа? Она увлакуша. Ено ти, на интернету...

- Добро, добро. Свако дело ће изаћи на видело. И без интернета. Него дозволи да наставим. 'Ајде браћо да сачекамо следећи Сабор. А да у међувремену молимо све свештенике и јеромонахе да покажу мудрост. Све њих да молимо и Богу да се молимо за њих. И за нашег владикау. Да им Бог подари мудрости. И Духа Светога. Е, да би нас мимолишло ово зло. Ова неслога. Ово гложење. Ово препирање... Е, да би призвали благодат Божију на нас. И на пастире наше.

* * *

Часни оче,

избегох да речем реч. Али у срцу својему подржах потоњег говорника.

Молим се Богу да чујеш глас народа својега. Такав какав је. Тако говори народ Твој. А Ти други немаш. Гори немаш, бољи наћи не мо'ш.

Молим се Богу да чујеш одлуке Светог архијерејског сабора Српске православне цркве. Да чујеш и да их твориш. Међу њима и одлуку о поштовању вековног богослужбеног поредка, коју Ти је Владика доставио.

Молим се Богу да се вратиш светоотачком предању. Нашим и Твојим светим оцима. Од светог Саве до владике Николаја. Да не идеш за безаконцима. Тако ти Бог помог'о.

Молим се Богу да се врати у срце моје љубав и нада и поверење које сам до данас осећао према Теби. И сабраћи Твојој.

Молим се Богу да по делима њиховијем, кад нису света, не поступаш (Мт, 23. 3). (Поготову што то нису ни заповедили јавно. А Сабор је заповедио јавно).

Молим се Богу да поново шириш љубав, слогу и братство међу нама који смо Ти долазили, повремено, с љубављу. И с поштовањем.

Молим се Богу да се речи оног старине у антерији, Бог да му душу прости, не обистине на Теби.

Молим се Богу да следећи пут слушамо Твоју проповед у цркви. И Твоју беседу за трпезом љубави, уместо да ми празнословимо и да се гложимо у маловерју своје. Него, да слушамо реч Божију и реч богоносних отаца наших са усана Твојих. И да из те светиње одлазимо домовима својим са благословом Твојим, и са благодаћу Господњом.

Молим се Богу да нам опрости наше данашње „умовање“.

Молим се Богу да Теби даде снаге да нам опростиш ове тешке речи, што данас искуљаше из нас грешних.

Молим се Богу да свима нама даде снаге да разумемо свачији пад. И да нам даде мудрости да помогнемо паломе да устане. Ти нама. И ми Теби.

Молим се Богу да нам да моћи да испунимо закон Његов: да љубимо једни друге.

Молим се Богу да нас, молитвама светог владике Николаја обожи и сложи. И да нас обожене и сложне сачува на многаја лjeta. Нас и Цркву нашу.

У векове.

Амин. Боже дај!

Грешни Милоје

У недељу, 24. по Духовима,
2007. године Господње

Његовом Преосвештенству Епископу жичком
Господину Хризостому

Преосвећени Владико,

С поштовањем Вам се клањајући, молим Вас да одвојите неколико тренутака за ове речи које бих желео да Вам упутим, грешан и маловеран. Али, ваистину, у најбољој намери.

Ваше Преосвештенство,

Над стадом Вашим наднео се опасан, таман, облак раздора. Неслоге. Празнословља...

На пашњак стада Вашег бачено је семе кукоља.

Ово неће на добро изаћи.¹

Преклићем Ваше Преосвештенство да мудром одлуком васпостави ред. Иако маловеран, ја имам веру капетанову: „... само реци реч и оздравиће слуга мој“ (Мт 8.8.)

Ја верујем и знадем: само једна Ваша реченица и ред ће бити васпостављен: „Тражим и захтевам да сви јереји, без одлагања, у богослужбеном поредку поштују одлуку Сабора, тј. да се придржавају Службеника – издање Светог архијерејског синода.“

1. Када сам пре две и по деценије државним велможама на једном многољудном скупу, у Сава центру у Београду, најдобронамерније упутио упозорење да ће (ако наставе да раде тако како раде) доћи до несреће големе, до неслоге, до социјалних ломова, до распада економског и политичког система... прогласили су ме за непријатеља. И казнили, сменили, „анатемисали“. Њихови сарадници су им, у својим извештајима, улепшавали стварност. Вероватно су зато моја упозорења била „јерес“. Богу хвала. И њима хвала, што ме (кад већ нису хтели или нису могли да уваже моје скромно мишљење) испљуваше. На моју и њихову жалост време је показало ко је од нас био добронамеран. Али је цена извођења тог доказа била застрашујуће велика. Страдала је држава. Страдао је народ. Изгинули су невини. Страдала је економија. Страдали су и они. Од свог рукосада. Јадници. Страдао сам и ја. Од њих (зато што сам исти-ном желео да им скренем пажњу да не управљају правилно). Догодило се – не поновило се!

И оздравиће стадо Ваше! И биће почупан и сажежен коров кукоља у чаиру Вашем. И биће једно стадо и један пастир. И вратиће се мир и спокој међу нас. Тако нам Бог помог'о!

Целивајући Вам десницу, најискреније остајем у нади и доброжељењу
Грешни Милоје

У Чачку, 2007.године Господње ²

Напомена: Верујем да Вам Ваши сарадници не говоре потпуну истину о томе шта се у верном народу догађа. Ова моја два писма која Вам у прилогу достављам ће Вам (надам се) припомоћи да делић те истине спознате.

2. Средином 2006. године Господње сам Вашем преосвештенству доставио писмо. Знам да нисам достојан, да један епископ одговори мени грешном. Али ћу Вас, заиста у најбољој намери, потсетити на један део тога писма (на стр.2) који гласи:... Преосвећени Владико, ја лично, а много још верника са којима се срећем по светињама нашијем, не разумемо зашто се у целој цркви нашој не служи исто: зашто у појединим епархијама по „старом“, а у појединим по „новом“; зашто у појединим црквама по „старом“, а у појединим по „новом“; зашто у појединим црквама неки свештеници служе по „старом“, а неки по „новом“. Не разумемо ми заиста зашто се на нивоу Синода или Сабора не донесе јединствена одлука о томе како би се избегле непотребне (најчешће некомпетентне) расправе, непотребне деобе, непотребна надмудривања, непотребна разилажења. Ми то не разумемо и нисмо пресрећни што нам се то догађа. Када би нас (мало) верни народ неко питао како треба, ми би у простоти својој најпростије рекли: онако како каже вера наша, онако како кажу свети Оци наши, онако како каже свето Предање наше, онако како кажу пастири наши, онако како је Богу најугодније (а ми верујемо, надамо се и осећамо да Бог воли да му деца буду сложна !).

Тако мислим ја, грешни и маловерни, а тако верујте мисли велики број људи које ја познајем...

Писмо архијерејском намеснику Т.

Оче ...

Након Твог изричитог одбијања да удостојиш вернике који Ти се са најискренијим намерама и добром вољом обратише, шаљемо Ти ово писмо из три разлога:

Прво, да остане траг једног невиђеног збитија о томе како један свештеник, а уз то и архијерејски намесник, не хоћаше да разговара са верницима својим.

Друго, да искажемо своје страховање да би овакви односи у нашој светој Цркви могли наудити душама нашијем (и Твојој) и створити непотрбне неспоразуме, празнословља, неслоге, гажење богослужбеног поретка, Устава СПЦ, одлука Сабора – што би за последице имало: безакоње, јавашлук, хаос, анархију, несрећу...

Треће, да Те, оче, још једном замолимо, да ипак надиђеш и надрастеш своју недоброљубивост, безосећајност, самољубивост, горделивост... те да са хришћанском љубављу и са одговорношћу размотриш молење наше. И преиспиташ свој однос према тој нашој молби. А тиме и према одлукама Сабора! И да учиниш корак добре воље који би приличио достојанству чина Твојега. И који произилази из обавеза Твојих.

Најпре, овако би:

У суботу 22. децембра 2007. године Господње, група од петнаестак представника, испред већег броја верника, је након претходне најаве предала молбу архијерејском намеснику и старешини храма. Након уручења молбе иста је прочитана у интегралном тексту који гласи:

Часни оци,

Као верни, мада недостојни, синови Српске Цркве, обраћамо Вам се овом
МОЛБОМ

Молба се тиче наше жеље да се богослужбени поредак свете Лиургије врати у своје првобитно стање, у складу са одлукама Светог архијерејског сабора, одржаног у мају 2007. године, као и са прописима Службеника, чије је издање 2007. године објавио Свети архијерејски синод, у коме је и наш епископ Господин Хризостом. Богослужење је жила куцавица вере наше и наде наше, и зато желимо да се у нашем парохијском храму, Светог Вазнесења Господњег, коме крштењем и причешћем припадамо, успостави благообразни поредак од стране свих свештеника.

Ми најдубље поштујемо наше свештенике и као своје оце и пастире Вас молимо да служите како се у Српској Цркви служи од Светог Саве до Светог Николаја Жичког. Они који су изменили поредак богослужења учинили су то у име верника – да би они видели олтар и чули свештеничке молитве. Али, пошто то није у складу са Светим Предањем и омета нашу молитву, нама такве промене нису потребне. Јер, узимају нам се отварање двери на Малом входу – излазак Христа, до тад непознатог, на проповед, и отварање двери на Велики вход – одлазак Христа на страдање. Узима нам се појање песме „Достојно и праведно јест поклањатисја Оцу и Сину и Свјатому Духу“, и прозбена јектенија пред „Оче наш“, а да и не говоримо колико гласно читање свештеничких молитава омета наше усредсређење на свенародно молитвено појање и умно стајање пред Богом. Нас верне нико није питао да ли ми желимо такву врсту богослужења или не, а све је рађено у наше име. Сада као синови цркве молимо свештенство да наше жеље има у виду.

Надамо се да ће свештенство Страцимирове задужбине услишити ово наше обраћање да не бисмо, с болом и горчином, морали да се обратимо вишој инстанци.

Остајемо у свему одани нашим пастирима и Првом Пастиру Христу, и целивамо свету десницу.

У Чачку, 2007. године Господње, предато на руке Господи из наслова од стране доле потписаних верника.

Након прочитања ове молбе скупу се обратио др. Никола Вујовић.

Др Никола Вујовић: Молимо да размотрите ову молбу нашу и да, ако је могуће, на њу одговорите до краја идуће недеље. Јер нисмо дошли сами, него дошли смо у име многих верника који су се тако узнемирили после ових догађаја у нашим црквама у Ужицу, у Пожеги итд. Сматрамо да тако нешто не би требало да се деси и у нашој Цркви. Па смо хтели да видимо са вама, на неки начин, да то предупредимо. Ето ја се надам да је то у интересу обостраном и вашем и нашем. А такве ствари не би требало да се догађају. Ми смо овде често и са децом на молитвама. Шта ће мо да кажемо нашој деци ако се то овде деси? Како да им објаснимо шта се дешава у нашој Цркви? То је нешто ружно.

Ето то је био наш мотив. У ствари повод, главни, што смо ми овде дошли. И ето ви размотрите са осталим оцима, ако треба, да изнађемо неко решење. Јер постоји одлука Сабора која је донета пре 6 месеци. Ови догађаји се нису досад дешавали. Ево сад су почели да се дешавају неке ствари које су, у ствари, немиле. Непожељне у нашој Цркви. Мислим да то може само да иде на руку

непријатељима наше Цркве. Тако да бих вас замолио да заиста ако је могуће ово у миру и љубави, братској слози, нелицемерно решимо. Да се обратимо Богу пре свега за помоћ, да изнађемо решење. Јер мислим да је уочљива та подвојеност духа у нашој Цркви. Ми нисмо више једнодушни. Ми се молимо да једним срцем и једним устима певамо и величамо име Господње. А мислим да тога више нема. Молимо вас да о томе размислите и ето да нас удостојите: да нам одговорите писмено по могућству. Јер не би смо желели да ми интерпретирамо нечије речи па да то испадне да није тако речено. Ако сматрате да нисмо достојни да нам одговорите ви и не морате одговорити. То је наша молба.

Намесник: Што се тиче мене ја вам одговарати нећу! Ја само одговарам, господине докторе, Епископу жичком. А ви знате ко је Епископ и кога он представља. И више немам шта да вам кажем!

Милоје Стевановић: Оче, могу ли да Вас замолим? Ми се Вама обраћамо као нашем пастиру. Ви сте помоћник нашег Епископа. И ми Вас преклињемо и молимо да Ви ипак ову молбу нашу размотрите са вашим колегама, са Вашом сабраћом свештеницима, па да ипак учините нам ту љубав и да нам... Ја Вас молим да нам верујете да смо дошли са исконском жељом, са истинском хришћанском љубављу, да предупредимо неке ствари које би се евентуално могле догодити. Које не би биле миле. Мислим које не би служиле на част, ни нама, а не би служиле на част ни нашим свештеницима. Значи, ја Вас молим да нас разумете. Ви сте ипак наш пастир, знате! Ви сте свештеник у овој цркви! И Ви би требало да прихватите да са нама разговарате...

Намесник: Зар Ви боље познајете литургијски поредак богослужења од једног Епископа који је студирао, који зна, који је провео 19 год. у Хилендару? Не могу ја да се разумем у трговину боље од Вас Милоје.

Милоје Стевановић: Оче...

Намесник: Ја немам ништа да кажем, ево ако старешина има нешто да каже нека каже. А ја сам завршио. Смета то што се наглас чита молитва уместо да се лепо чује да разумете молитве.

Милоје Стевановић: Јел се Ви слажете, оче, да је о томе Сабор ... Јесте ли добили одлуку Сабора?

Намесник: Сабор је епископ! То је Сабор!

Милоје Стевановић: Ви сматрате да је Сабор епископ? Јесу ли Сабор и ови епископи, оче, који су потписали у Равени овај споразум? Без Вас и без нас?

Намесник: Милоје, нећу ја да разговарам. Ево старешина ако има нешто да каже нека каже. Ја знам само једно: коме сам се заклео и коме одговарам!

Милоје Стевановић: Јел Ви не прихватате да ми дођемо, рецимо, у идућу суботу? Да ви, ипак нама покушате да објасните, тј. одговорите на молбу?

Намесник: Нећу да објашњавам! Ево старешина ако хоће нешто да каже, нека каже. Ја никакву грешку овде не видим у служењу Литургије. Владика је одобрио чак да један део служи како се служи. А један део служи као Епископ. Никакве забране није дао.

Старешина храма: Ја сам позвао Епископа и замолио да дође међу нас, да нам објасни како и шта да радимо и како да се то изведе. Он је рекао да свако може служити по својој вољи и по својој савести. Значи како жели. Пола свештеника служи како се некад служило. Пола отприлике како Епископ служи. То је тако. Нико на нас не врши никакав притисак. Он је само нас молио да не буде никаквих распри, да не буде никаквих раскола, једноставно да се то не подиже више, него да буде тако како јесте. Ко како служи, ко је чредни свештеник он служи и служи се по ономе како он служи без обзира ко саслужује. И то код нас засад функционише. Нисмо имали никаквих проблема. Јесте било дискусије између нас, али углавном то се све сводило на то. То је било из почетка. И то такво како јесте. И ето ја не знам шта могу да вам кажем. Оно што је Епископ одобрио свештеницима нико не може да им одузме. Значи ако је он рекао да могу да служе и онако и овако, не видим начина како би их било ко од нас или он или ја... Сад ја служим како је се некад служило. Тако је ето то испало. А намесник служи како Епископ. Ми досад нисмо имали никаквих проблема. Ми свештеници између себе нисмо имали никаквих проблема. Ја сам саслуживао са њим, он је саслуживао када сам ја служио и никад се ништа није...

Др Никола Вујовић: Опростите, да ли Ви сматрате да сте ви у нелицемерној љубави међусобној? И у слози? Јели све у реду у нашој цркви или није? Ако је све у реду ми смо задовољни! И презадовољни! Ако ...

Старешина храма: Да вам кажем једну ствар. Ево ја ћу да вам одговорим на то ако већ треба да вам одговорим. Шта то значи у нелицемерној љубави? Ви мислите да смо ми лицемерни ако служимо једни са другима? Ту сад може да се постави питање да ли је погрешна литургија коју служи наш Епископ и многи други епископи? Ако је то у питању да ли је погрешна? Ако је погрешна ви онда можете да поставите питање зашто служите са људима који служе погрешно. Теолошко уопште није доказано да је то погрешно. Да то није православна литургија. Али ја мислим да није погрешна. Али је ја не служим. Једноставно зато што ми је дата могућност. Кад би Епископ написао. Он није написао. Епископ наш није ништа написао. Рекао је да неће писати. Али да свако има могућност да се определим по својој савести. Тако је било. Не видим,

не знам шта друго да вам кажем. То би било најбоље да поразговарате са Епископом.

Милоје Стевановић: Ви знате да не би био ред, оче... Не би био ред да ми тражимо разговор са Епископом а да прескачемо старешину наше цркве и намесника. И ми смо покушавајући да испоштујемо некакав ред, за који се у принципу залажемо, учинили тако како смо учинили. Ако ми не можемо да добијемо никакав одговор или сте ви изричито око тога да ви нећете да нам дајете никакав одговор, ми ћемо са овим људима који су нас задужили да дођемо овде и да вам предамо ову молбу, договорити се шта нам ваља даље чинити.

Намесник: Ко вас је задужио? Нека се мало стишају!

Милоје Стевановић: Много је, оче... Много је људи који су заиста узнемирени!

Намесник: Све то потиче из цркве. Све се то зна, господине Милоје. Знам ја то све. То је на жалост.

Др Никола Вујовић: Није то само у нашој цркви. То је у свим црквама.

Намесник: Епископ знате кога представља. Долазио је Владика прошле године када је био у једној цркви, када је објашњавао неке ствари, не знам да ли сте били?

Милоје Стевановић: Били смо, оче. Он је нама лепо рекао: да никад, нигде ником није рекао да служи овако или онако!

Намесник: И објашњавао је о светом причешћу. Он је све подробно објаснио. Ако ви сматрате да ће епископи Атанасије Јевтић, Иринеј Буловић, владика Хризостом, служењем ове литургије да издају цркву, ја не знам шта да вам кажем. Који познају ту суштину. Владика Атанасије Јевтић који је генијалац за све сфере живота, а камоли за литургију.

Милоје Стевановић: Ту је и Игњатије (Браничевски)! Нису само они! Има их још!

Намесник: Половина их има. Ја имам парастос морам хитно да идем! (било је око осам сати и тридесетак минута изјутра)

Милоје Стевановић: Можемо ли ми оче ... да ипак покушамо пошто је намесник изричит? Постоји ли могућност да се ипак о томе мало разговара па да ми дођемо у дан који ви закажете? Овај, да ипак ...

Старешина храма: Ја могу и хоћу да упознам свештенике са вашом молбом. Ја не бежим од тога. Ја ћу као старешина цркве изаћи пред свештенике и рећи да сам од вас добио молбу, као и намесник, и да ако хоће да они поразговарају о томе. Али мислим ми смо доста пута разговарали о томе. Немамо могућности шта да разговарамо. Знате, ја ако вама кажем да можете радити и овако и онако,

сад ако се неко определи да ради овако, а неко ради овако. Зашто тако људи раде то морате питати људе понаособ. Али ја не могу дати одговор зашто они тако раде. Да ли раде зато што они мисле да је тако добро или раде зато што се плаше да не раде другачије. Или из били којих других разлога ја то не знам. А право да вам кажем нисам никог од њих питао, зашто тако раде. Зато што је ситуација била веома јасна и конкретна кад је Епископ долазио. На прво постављено питање, ја сам као старешина питао: молим Вас објасните како треба да радимо, он каже свако како ... Што ненапишете? Он каже: Не ја то нећу писати. У реду, ви се определите како год хоћете, ако мислите да је добро да служите како Епископ служи. А ко хоће да служи као што се служило нека тако служи. Тако је и остало. Нећу свађу, нећу расправу између вас, значи свако има право. Ево ја сам старешина цркве, ја реално нисам имао никаквих проблема са тим. Ја нисам имао проблема. Можда старешине других градских цркава мисле да ће имати проблеме па... Ја нисам, ево, озбиљно вам кажем.

Миливоје Јовановић: Мени само није јасно као вернику... Можда нисам у праву је ли то Епископ по новој организацији у цркви изнад Синода? И Сабора?

Старешина храма: Па не знам изнад Сабора. Не би требало.

Ратко Ћаловић: Чули сте шта је рекао отац? Да је Сабор епископ. Кога ми да слушамо?

Старешина храма: Шта је рекао отац то ће те разговарати са њим.

Раде Матовић: Али чули смо сви шта је рекао!

Старешина храма: За те речи не могу да одговорам.

Милоје Стевановић: Оче старешина, ја бих хтео Вама да заблагодарим што сте Ви нас примили. И да Вас замолимо... Још једном да Вас замолимо да Ви ипак упознате свештенике наше цркве са нашом молбом. А ми ћемо у идућу суботу, ако се Ви слажете, да ипак дођемо, да добијемо од Вас информацију. Имали каквог помака у том правцу.

Старешина храма: Није никакав проблем. Ја ћу разговарати са свештеницима уколико они буду хтели да разговарају. Мислим упознаћу их са вашом молбом. Ако буде неко хтео и ко буде хтео да слуша. Знате ја не могу никога да присилим.

Милоје Стевановић: Наравно, наравно.

Старешина храма: Ја морам прво да поразговарам са колегама. Ја не бежим ни од чега. Али не видим... Ништа ја не могу да одлучим. Ја само могу по савести да одлучим да радим овако или онако. Ви морате ако хоћете, Ви морате онда ићи да разговарате са Епископом. Он је тај који у овој ситуацији...

Миливоје Јовановић: Ви сте изузетно љубазни и захваљујем Вам на томе.

Намесник како се понео, Боже ме опрости, у овом дому као да је члан Централног комитета. То је непримерено. Јер ми као верници и као људи који имамо специфичну тежину. Неко већу, неко мању и у приватном животу. Не би смео с нама тако да се опходи. Он је толико нас са две реченице... То тако не може да се ради са верницима! И не пристајем на то!

Милоје Стевановић: У сваком случају, оче... ми Вас молимо да Ви упознате колеге са овим. А ми ћемо покушати да, ако буде било некаквих помака... Ако не буде ми ћемо онда видети шта ћемо даље чинити.

* * *

У Суботу 29. децембра 2007. године Господње, дођосмо у цркву Вазнесења Господњег у Чачку. И не добисмо никакв одговор! Не услиши се молба наша! Настаде ћутња. Али не пресахну нада наша. Јер знамо ми науку Господњу: ако они ућуте, камење ће проговорити!

Ваистину, тако би! Невероватно али истинито! Свештеник, а уз то архијерејски намесник, а уз то јереј који је три деценије народу својему служио у складу са светоотачким предањем, у складу са вековним богослужбеним поретком, напусти тај начин служења, (без страха од Бога и без стида од људи) а да нам се при томе:

Прво, не извини што нас је тридесет година држао у „заблуди“ и „незнању“.

Друго, не хтеде да нам одговори на нашу легитимну молбу и не хтеде да разговара са онима због којих јесте.

Оче,

Уместо да са смирењем и мудрошћу решиш нашу молбу, или нас разложно увериш да је она неоснована, ти показа недоброљубље говорећи:

Прво: Да нећеш да одговориш на молбу вернога народа!

Друго: Да Ти ником не одговараш осим Епископу!

Треће: Да Ти на сву озбиљност ситуације немаш баш ништа да кажеш!

Четврто: Да је епископ Сабор!?!

Пето: Да Ти знаш само једно!!!

Оче,

Да ли је могуће да ти знадеш само једно!?! И да то бестидно обноро-дујеш?

А ми смо, грешни, мислили да ти знаш бар оно најнужније. Оно што су најелементарније дужности хришћанског свештеника:

1. А свештеник треба да се труди да буде подобан Христу, пастиру словесних оваца. Дакле, не најамник, већ Пастир добри... Носи на леђима изгубље-

но јагње... Призива децу... Саслуша вапај слепог, сакатог, убогог... заблуделог... чак и иновeрног.¹

2. Свештеник треба да се стара о стаду, од Бога му повереном и да га брани по цену живота својега. О томе нас уче многи Свети Оци, уколико њихова учења и учења апостола не треба одбацити зато што нису имали факултете на које се Ти оче, позва. Авај!²

3. Свештеник треба у свако време, сваког трена, да буде украшен духовним врлинама љубави, смирења, кротости...³

4. Свештеник треба да одржава веома чврсту духовну везу са својим стадом и да из близине надгледа живот сваког свога парохијана.⁴ Из житија Светих Отаца имамо на хиљаде хиљада примера како су јереји спашавали душе својих парохијана. Сетимо се св. Николе и оног сиромашног човека и његових сиротих кћери...

5. Свештеник је дужан да се стара и о онима који су се изгубили и заблудели, који су пали у безверје или јерес, едаби их вратио у недра цркве Христове.⁵ А камоли о верницима својим.

6. Свештеник треба, својим парохијанима, да обзнани вољу Божију и да им служи речју и примером својега живота ради испуњења воље Божије.⁶

7. Свештеник је дужан да кроз молитве за верне и да кроз своје понашање одржава везу са Спаситељем, да не буде избачен као лоза, напоље и сажежен.⁷

8. Свештеник мора да има свети и непорочан живот, да буде трезвен умом, пристојан, гостољубив, несабирач зле добити, кротак, несвадљив... Тако учи преподобни старац Клеопа, уколико његово учење признајеш оче, пошто је он у духовника израстао код манастирскијех оваца, а не на факултетима твојих идола.

9. Свештеник мора бити кадар да учи друге, да стално подсећа на здраво учење и да укорева противнике поретка. Он треба да буде изнад верника и својом мудрошћу и темељним познавањем Светог Писма и Светих канона, догми вере и учења Светих Отаца како би био пример верницима. Речју својом. Живљењем својим. Љубављу својом. Вером својом. Чистотом својом...⁸

1. 1.Пт 5. 2-4 и др.

2. Јн 15. 12-13.

3. Мт 11.29.; Јн 13.15.; 1. Кор. 16.24.; 1. Тим 6. 11-14.;

4. Језикел 3.17.; Јев 13.7.;

5. 1.Тим 5.20.; 2.Тим 2.25.; Тит 1.9.;

6. 2.Кор 6.3.; Рим 14. 13-18.; 1.Кор.8.13. и 10.32.;

7. Јн.15. 4-6.; 14.26.; 15.26.; 16.13.;

8. 1.Тим 4.12. и др.;

10. Свештеник мора неуморно да ради на одржавању моралности и на духовном напретку верника. Никога да не ружи. Да буде благ и кротак.⁹

11. Свештеник треба да бди над духовним јединством верника својих и да сузбија оне који шире неслогу и проузрокују раздоре међу верницима.¹⁰

12. Свештеник је дужан да у свако време проповеда мир и љубав и добру вољу међу верницима и да са светошћу чува ризницу предања, учење Светих Отаца које се вековима преносило с колена на колено.¹¹

13. Свештеник је дужан да смело, без страха проповеда хришћанско учење.¹²

14. Свештеник треба да зна како да саветује своја духовна чеда, према узрасту и поимању њиховом, према душевним и телесним потребама њиховим, да буде милостив према свима и да своје парохијане подстрекава на дела милосрђа (да помажу сиромашне, болесне, потребите, духовно пале и ослабљене...) и друга добротинства.¹³

15. Свештеник треба да јача и да се оружја читањем Светога Писма, светоотачких поука и да том науком и тим поукама храни и расте стадо своје.¹⁴ А књиге, које пишу Твоји идоли, оче, ретко ко чита. Јер су без вере. Па су исте као оно јело без соли. Кварљиве. Покварености склоне. Бљутаве. Мо'ш за прошће да их бациш – како нас је учио о. Сава Вазнесењски.

16. Свештеник је дужан да се супротстави и вернике штити од мудровања људских, тј. лажно названог знања јер, они што се таквом знању приволе, отпадну од вере.¹⁵

17. Свештеник треба да буде достојанствен у свему и савршен у сваком добром делу.¹⁶

18. Свештеник је дужан да буде трезвен умом у свему што је добро и да трпи све патње, творећи увек, даноноћно, дела јеванђељска и испуњавајући у свему службу своју.¹⁷ Е да би и он могао напошљетку да прослови: добар рат ратових... веру одржах!¹⁸

9. Тит 3.2.;

10. 2.Тим 1.14.; 2.Тим 2.20-21.;

11. 2.Тим 1.12-14.;

12. 1.Тим 4.13.; 2.Тим 1.8.; 4.2.;

13. 1.Тим 5.1.; 6. 17-19.;

14. 2.Тим 3.15-17.; и др.;

15. 1.Тим 6. 20-21.; и др.;

16. 2. Тим 3.17.;

17. 2. Тим 4.5.; 2. Кор 6. 4-10.; Рим 15.16.; 1. Кор 1.7.;

18. 2. Тим 4.7.;

19. Свештеник кад види човека да греши, има дужност да грешника позове на покајање, да га нађе као пастир добри изгубљено јагње и изнесе на стазу богопознања.¹⁹

20. Свештеник треба увек и на сваком месту да показује пут спасења и да проповеда опраштање грехова.²⁰

21. Свештеник је дужан да залутале, од истине, врати у веру.²¹ А камоли да разговара са онима који траже поштовање реда и поретка: светоотачког Предања, Устава, одлука Сабора, Службеника...

22. Свештеник је дужан да разбија тмину незнања и непознавања Бога и закона Његовог.²² Зато он мора да зна више него једно! Много, много више него то једно једно!!!

23. Свештеник треба да буде чист, непорочан, искрен и смирен.²³

24. Свештеникова голема дужност је да буде испуњен љубављу према стаду својем и према свим људима.²⁴

25. Свештеник не сме бити себељубац, већ да има љубави према свима и да покаже стрпљење и према грешницима.²⁵

26. Свештеник треба да зрачи примером љубави, вере и добријех дела и да ради на спасењу свих не циљајући зараду, положај, хвалу или сл.²⁶

27. „...,Чак ако би се свештеник веома старао да му живот буде свети, ако се не буде старао о онима који га слушају, (читај: верници) мучиће се у вечном огњу као грешник“ - казује св. Максим Исповедник. И још овај свети човек вели: „Свештеник, буде ли с недостојношћу служио свету Литургију, други је Јуда, и мучиће се у огњу вечном теже него Јуда“

Од кад смо хришћани, дакле осамстотина година служиле су се Литургије онако како си их и Ти служио, оче, тридесет година. Да ли је могуће да је Црква наша била све ове векове неука? Да ли је могуће да је Свети архијерејски Сабор неук? Да ли је могуће да сте вас неколико и ваши идоли једино умни?

28. Исто тако ми смо мислили, у простодушности својој, да Ти знаш шта је Сабор, а шта епископ. **Те да епископ није Сабор.** То си, Оче, наивно поверовао оном прелешћеном. Себељубцу. Ономе који испред себе не види

19. Лк. 24.47.; Дап 17.30.; 20.21.;

20. Лк. 1.77.; 24.47.; Дап 13.26.; 16.17.; Јн 20.23.;

21. Дап. 20.21.; Рим 1.5.; 10. 8-14.;

22. Мт. 5. 14-16.; 1. Кор. 4.6.;

23. 2.Кор 1.12.; 1.Тим 4.12.; 5.22.;

24. 1.Кор 16.24.; 1.Сол 2.8.; 2.Кор 2.4.; Фил. 4.1.;

25. 1.Кор 8.13.; 9.12.; 2.Сол 3.17.; 1. Тим 6.11.;

26. 1.Тим 6.11.; 2. Тим 2.22.; 1. Сол 2.4.;

никог. Ни Сабор. Он, па Бог (Боже опрости). Тако јавно (у мају 2007.) устврди он. Несрећник. За очекивати је да ће он, ако га пустимо да вршља, пожелети као Јуда Искаротски, да склони и Бога ускоро. Не треба њему нико. Осим папе!

Не наседај, оче. Јер је казано да ће доћи нечастиви у јагњењој кожи... Да ће доћи лажни христоси...

Побркао си, оче, ауторитете: Свето Предање са прелестима; Устав са самовољом и анархијом; поредак са хаосом; веру са вероломством; ауторитет истине са произвољностима; благочестиве архијереје са онима што су веома, веома много узвијонули у гордости својој!

За Твоју и наше душе би било много корисније, оче, да си, уместо слепог срљања за онима који чине безакоње, отворио Устав Српске православне цркве, и тако се спасио од бруке и беде свога незнања. Тамо у члану 57. тога (нашег, ваљда и Твог) Устава СПЦ стоји: „Свети архијерејски сабор, као највише јерархијско представништво, црквенозаконодавна је власт у пословима вере, богослужења, црквеног поретка (дисциплине) и унутрашњег уређења Цркве“... Амин.

А у чл. 64. Устава СПЦ стоји неприкосновено: „Све одлуке Светог архијерејског сабора и Светог архијерејског синода, канонске и црквене природе, које се односе на веру, богослужење, црквени поредак и унутрашње уређење Цркве, пуноважне су и извршне.“ Амин.

Још Устав СПЦ у чл.118. Т.27. каже да епархијски архијереј : „настојава да се све наредбе, решења и одлуке виших црквених власти благовремено и тачно саопштавају и извршавају.“ Амин. Амин. Амин.

Исто тако, душекорисније би било, оче, да си пажљивије послушао заклетву коју архијереј полаже приликом хиротоније: „... Обећавам... да ћу у свему црквеном следити и свагда се повињавати Светом сабору архијерејском...“

Нарочито би, оче, било душекорисно да послушаш (уместо безаконика који Те воде у погибао) апостоле. Чуо би, поред осталог, и овај вапај св. апостола Павла који „именом Господа нашега Исуса Христа (моли, апелује, налаже) да сви исто говорите, и да не буду међу вама раздори, него да будете утврђени у истом разуму и истој мисли“.²⁷

Опрости нам, ал' морамо да питамо :Да ли си ослепео?

Да ли си оглувео?

Да ли си с' ума сишао?

27. 1.Кор 1.10.;

Знаш ли шта радиш?

Знаш ли за кога радиш?

Оче, чудом се зачудисмо и начудити се не могадосмо кад нам устврди, без страха од Бога и без стида од људи, да знаш, авај, само једно!!!

Кам' лепе среће наше (и Твоје) да не знаш ни то једно!

Бар бисмо се помирили с тим да си незналица. Не би био ни прва, ни потоња. То би била срамота. Ал', можда не и грехота.

Јер са тим једним јединим знањем својим, саблазни многе. А казано је: ко саблазни једног... боље би му било да обеси воденички камен о врат..²⁸

Осим тога, то јадно једно што знаш, да буде брука и срамота и грехота већа не знаш!!! Јер онај коме си се заклео, никад те учио није да тако служиш, јадни наш оче. То су Те саблазнили Твоји идоли, чије су ти дипломе ум помрачили. Не вреде те дипломе, оче, по' луле дувана. Јер је казано да је пред Господом лудост оно што је пред људима мудрост.

Спашавај се, оче јадни, од бруке и срамоте свога незнања. То прво. А друго: спашавај се од грехоте оног бедног „знања“ једног. Оног јадног једног!

Можда ће Ти у томе помоћи ова истинита прича. Недалеко од града Чачка постоји Мала Српска Света Гора. Међу 12 светиња и манастир Вазнесење. У том манастиру живео је и подвизавао се, не тако давно један праведник. Отац Сава. Учитељ многих од нас. Многе од нас он је извео на стазу богопознања. Побожношћу својом. Мудрошћу својом. Мисионарењем својим. У време оно кад су се многи попови исмејавали на његов рачун. Све са цигаром у устима. Јадници. (Има их и уз Твоје скуте). Елем, тај старац (без диплома којима се Ти иначе клањаш) је саветовао многе. Кроз исповест. Кроз духовне разговоре. Кроз богонадахнуте беседе. Кроз понашање своје... Једном свом духовном чеду, иначе високоумном професору универзитета, академику, писцу многобројних књига је рекао:

„...Несрећо несретна! 'Мешто што тучеш по тим симпозијумима и хотелчинама отићи у Никоље. Очисти шталу калуђерицама. И научи се од њих побожности. Научи се од њих како се Богу моли...“²⁹

Тако и ми. Имитирајући нашег учитеља, оца Саву Вазнесењског, хоћемо најдобронамерније, из све снаге, из свег гласа, са љубављу најузвишенијом и нелицерном да Ти узвикнемо:

Оче, отићи у Српску Свету Гору! Има тамо један манастир! Ваведење! И у том манастиру једна дивна старица. Монахиња која сличи на ходајућег

28. Мт 18.6.; Мк 9.42.;

29. Тада Никоље нисте упрљали били новатаријама вашијем!

анђела. Ираида јој је име. Кажу да јој је мајка била равноанђелна. Кажу да јој је отац био побожан и благочестив човек. Иди, несрећни оче, код те старице! Клекни пред њу! Заплачи пред њом! Научиће Те она како се служи роду! И Богу! Научиће Те она и како се служи Света Божанствена литургија!!! Испричаће Ти она како су то радили свети људи изнедрени из овога народа. Међу њима и свети Николај. И авва Јустин... Сви. Од светог Саве. Док не дођоше себелубиви. Научиће Те она да је самовоља грех. Пред Богом. И саблазан пред родом.

Нека би Бог дао снаге, оче, нама да одбранимо и сачувамо светоотачко предање. И Устав Цркве наше по којему епископ није Сабор. Него је Сабор Сабор, а епископ епископ. И мора бити по оној Господњој: Богу божије, а цару цареву. Нека би Бог дао да сачувамо снагу која, по Уставу, припада Сабору. И да спроведемо у живот одлуке Сабора. И да зауставимо анархију. И гажење Устава. И да зауставимо оне који газе ред. Јер, газећи ред, газе и душе наше.

Нека би Бог дао, Оче, Теби и сабраћи твојој која за Тобом иду у безакоње, да се вратите реду и поретку, Уставу СПЦ. Да поштујете одлуке Светог архијерејског сабора. Едаби и ви били поштовани.

Јер је казано ко нож извади од њега ће и пострадаати. Дакле, ко гази светоотачко предање и црквени поредак, и њега ће време згазити. И послати га онамо где му је место. На место које му припада. Пред родом. И пред Богом.

О Новој 2008. години Господњој, са жељом да Теби, оче, и нама, с' Тобом, Нова година поврати мир. И љубав. И слогу. И међусобно поверење. И радост. И достојанство. Едаби се у радости сусретали и славили сложено Бога. И Мајку Божију. И угоднике Божије. На спасеније нама. И роду нашем. И потомству нашем. Тако нам Бог помог'о.

Целивајући ти десницу молимо Те, оче, опрости нам ако, натерани Твојим недоброљубљем, изговорисмо коју прејаку реч. А ми Теби праштамо недопустив поступак Твој према нама. И безакоње Твоје, верујући да ћеш га се у овој години, нас ради и Бога ради одрећи. И вратити се реду и поретку. И тако вратити достојанство себи. И чину Твојему.

Твоја, у Христу, мала браћа.

Са аутором писма се сагласило око двестотине верујућих потписавши ово писмо.

Јануар 2008. године Господње

Оче Б.,

Желим овим путем да Ти се обратим из неколико разлога:

1) Ти знаш, оче, да сам Ти се увек обраћао са љубављу, пажњом и поштовањем. Ти знаш да си под мојим кровом увек уживао достојанство које припада Твојему чину и гостопримство које се указује најдражем госту.

2) Крајем децембра 2007. године Ти покрећеш једну невероватну, веома недостојну Твога звања и чина, хајку против моје маленкости говорећи неистине.

Овде се срећемо са два проблема на које би Ти мени као свештеник био дужан дати поуку:

Прво, Твоје ужасне клевете мени доносе незаслужену духовну корист, јер ме гониш да будем још ревноснији у трагању за благочестивим понашањем и у залагању за очување вере отаца наших.

А друго, не долазиш ли Ти, Оче, у судар са истинама:

- не суди да ти се не суди;
- љуби ближњег свог;
- не лажи;
- ко саблзни... боље би му било ...

3) Од Савиндана 2008. године Господње почињеш да ми шаљеш претње. И то чиниш преко особа које су пред Тобом приклониле главе своје тражећи благослов.

И овде се срећемо са три питања на које Ти не тражим поуку:

Прво, заиста заиста Ти кажем, ја се као хришћанин смрти не бојим. Ако би она дошла као последица Твојих претњи, онда би мој венац мучеништва заиста био више Твоја него моја заслуга.

А друго, из историје рода нашега спознао сам да је „земаљско за малена царство, а небеско увек и довека“.

И треће, „оном коме закон лежи у топузу трагови смрде нечовјештвом“.

4) Него, `ајд да послушамо Патријарха нашег Павла:

Будимо људи! Погледајмо од куда у Твом срцу мржња, откуда у Твом уму немудрост?

Све ми се чини да је неко посејао зло семе кукоља у срце Твоје, баш као што је неко посејао кукољ на чаир стада Христовог у нашој Епархији (што сам у најбољој намери прословио у своме писму Епископу нашему).

Оче Б.,

Молим Те, покушај да свој мисаони механизам подвргнеш једном објективном напору и тад ћеш запазити следеће:

Од кад вера православна у Србаља јесте, од Св. Саве до недавно, негован је богослужбени поредак.

По том поретку си и Ти, оче, ЗАР НЕ!?! служио целу своју свештеничку каријеру. Тако је до гроба служио и Твој таст, отац Т. Зар не!?! Шта би сад !?! Ко продаде веру за вечеру!?! Ко окрете к'о креја!?!

Ал' дође одлука Сабора 2007., која обавезује све, па и Тебе, оче.

И сад је ту изгледа одговор на питање: Зашто отац Б.К., постаде непријатељ грешном Милоју објавивши му најпрљавији „раг“?

Ја Теби право на ниске ударце не оспоравам. То је одраз Твога моралног и менталног капацитета. И Ти и ја ћемо за своје поступке добити плату у дан онај. Али је споран основ Твоје мржње и ниских и прљавих удараца.

Јер, ја се само залажем за поштовање реда, а Ти тражиш хаос;

ја се залажем за поштовање Устава СПЦ, а Ти чиниш безакоње;

ја се залажем за поштовање Саборских одлука јер верујем у једну Свету саборну и Апостолску Цркву, а Ти јој оспораваш Саборност;

ја Символ вере изговарам из дубине срца и душе своје, Ти га читаш исто, а радиш другачије.

Оче Б.,

Овде морам да Ти испричам ово збитије. Бог ми учини милост те обнових гробља мојих предака. Од праоца мога Стевана до унука мојих кољена десет. На споменику Стевановом, који се упокојио 1789. стоје православна обележја.

Од Стевана до мене оци и праоци моји преносили су светоотачку веру. Ја сам чврст у науму да је такву, чисту, непоругану, неиспрљану, невину, величанствену, дотурим унуцима мојим.

Ти ћеш бити наш свештеник и проћи. И намесник ће проћи. Прошли су и обеснији. И ја ћу грешан проћи. Прошли су и други грешници попут мене. Али ће вера наша останути.

Ако у овој тренутној подели, празнословљу, неслози, несрећи коју сте Ти и Твоји истомишљеници унели у храмове наше, у домове наше, у душе наше... Ако, дакле, ви тренутно и „победите“ биће то, на Твоју жалост, само за време. Јер, ничија до зоре не догоре.

Ето, ја не бих са Твојим и намесниковим високоумљем да се надмећем о

литургијским питањима. Ја вас само преклињем: служите онако како сте служили деценијама. Ви! И како су то радили вековима наши свети оци. И како је Сабор наложио.

Или нам се бар извините што сте нас све те деценије држали у „незнању“, у „лажи“, у „заблуди“!!!

И најзад, оче Б.,

Понизно и нелицемерно целивајући Твоју десницу, молим Те прихвати мој најискренији позив: дођи у дом мој или ме позови у цркву на један духовни разговор у коме ћемо као људи погледати истини у очи. Заменимо, часни оче, мржњу љубављу братском и хришћанском.

С доброжељењем,

Грешни Милоје

О Савиндану, 2008. године Господње

Архијерејском намеснику Трнавском
старешини храма Вазнесења Господњег
свим свештеницима и ђаконима храма
Вазнесења Господњег у Чачку

Многопоштовани часни оци,

Радосна вест о томе да сте у слози и љубави донели одлуку да сви служите у складу са светоотачким предањем, одлуком Светог архијерејског сабора СПЦ и Службеником представља премудрост велику. На тај начин вратили сте мир, љубав, слогу, братољубље и свако добро у Цркву нашу, у душе наше, у срца наша, у град наш, у домове наше...

Благодарим вам, часни оци, на доброти срца вашијех, на мудрости вашој и на хришћанској и пастирској љубави и бризи вашој.

Ја вас молим часни оци, примите изразе мог најискренијег извињења и покајања за сваку реч коју изговорих или написах док несагласије биваше међу нама.

Нека би Бог дао да несагласје никад више не овлада нама, него нека међу нама буде мир Божији, слога и љубав братска .

Коленопреклоно, са истинским сузама радосницама, молим вас: праштајте часни оци! Праштајте и благословите ме грешног.

Целивајући вам ваше часне деснице, са најискренијим доброжељењем,

Грешни Милоје Стевановић

У Чачку, 5. фебруара 2008. године Господње

Његовом Преосвештенству Епископу жичком
Господину Хризостому

Ваше Преосвештенство,

Уверавам Вас да су моје намере заиста биле најчистије и да су имале за циљ да Вам дотуре истину коју су од Вас непотребно и непоштено скривали. Такође Вас уверавам да објава мога писма упућеног Вама, преко интернета, заиста нема никакве везе са мном.

После свега, ја истински верујем у Вашу милост, па Вас молим да ми пружите Вашу родитељску руку, макар ме сматрали блудним сином. А ја ћу све своје скромне снаге уложити да Вам припогнем да се окупи распуђено стадо Ваше. Да буде једно стадо и један пастир. Да слога, љубав, нада, поштовање и свако добро завлада срцима нашим и душама нашим.

Такође, изражавам спремност да Вам сведочењем истине, коју од Вас крију, помогнем да се не огрешите о Вашу најбољу духовну децу. А чини ми се да Вам, скривајући своју инфериорност, сада то подмећу.¹ То је друга фаза њиховог лицемерја!

Целивајући Вам Вашу свету десницу са најискренијим доброжељењем
Ваше у Христу одано чедо

Грешни Милоје Стевановић

У Чачку, 7. фебруара 2008.године Господње.

1. Јер је казано: Поред неискрених пријатеља, човеку непријатељи нису потребни. Јер, неискрени Вам говоре оно што желите, а искрени оно што јесте: истину! Неискрени теже звањима и частима а искрени мисионаре и спашавају душе људске. Неискрени ће Вас издати зарад своје коже, а искрени ће Вас спашавати Бога ради. Неискрени су охоли и доносе срамоту, а искрени су смерни и доносе мудрост. Неискрене ће сатрети злоба њихова, а искрене ће спасти праведност њихова. Неискрени најтопље призову пропаст, а искрени благослов.

Напомена: На жалост, неколико дана иза овог писма вољом Епископа жичког дошло је до разрешења професора Владимира Димитријевића са дужности вероучитеља при Храму Вознесења Господњег у Чачку

Часни оче,

Прошло је подоста година од нашег познанства. Упознали смо се преко поука којима нас дарива. Од тада са радошћу, слушамо беседе Твоје о благоданима, кад си долазио у наш крај. И узраста, кроз време, наше поштовање и наша љубав према Теби, као пастиру добром и духовнику обдареном.

Утолико пре, да не бисмо били лицемери, желим да Ти се обратим искрено и отворено. И да ти испричам шта ми о Срећењу рече једно твоје духовно чедо. То је ваистину частан човек који се разочарао у Тебе до суза. Па о Теби овако збори:

Од њега сам, каже, чуо тумачење Псалма: благо човеку који на путу грешничком не стоји и у друштву неваљалијех не седи.

Од њега сам научио, каже, да је проклетство ићи за непослушним и за онима који су у безакоњу.

Од њега сам научио шта су свети Оци кроз Символ вере рекли говорећи: Верујем у једну Свету, Саборну и Апостолску Цркву...

Од њега сам вели, научио, да је саборност со соли наше свете Цркве којој је глава Христ.

Од њега сам добио на дар одговарања на Светој литургији од Јована Златоуста и Устав Српске православне цркве.

Каже, од њега сазнадох да се заклео да ће чувати правила свете Цркве која су прописали Сабори и да неће другчије умовати него онако како учи света Црква. Саборна! И да ће народ чувати у послушности и јединству црквеном. И да ће народ упућивати да испуњава наредбе црквене власти. И да ће Свето богослужење обављати по Уставу.

Од њега сам сазнао, вели, да у архијерејској заклетви стоји да ће архијереј следити и повиновати се Сабору. Тој највишој црквенозаконодавној власти.

Из његове руке сам у моју руку први пут узео Служебник. Кажу да је овај потоњи из 2007. исти као онај што ми је он својевремено позајмио на читање.

Не могу, каже, да верујем да он не зна за одлуку Сабора, за акт Синода и акт епископа у вези са обавезом да се богослужбени поредак има довести у склад са вековним поретком наше Цркве. Наше, каже, а не неке друге о којој говори самовољни бивши владика Атанасије.

Не могу да верујем, вели, да он не зна за те акте. Ако, пак, зна за те акте, а чини то што чини, онда срам га, вели, било! Од година његових. Од седи

власи његових. Од речи његових. Од дела његових за све ове године служења Богу и говорења народу. Јер ако је знао, онда је учинио безакоње. Онда уноси несрећу и раздор у стадо своје. Онда гази оно у шта се заклињао. Онда не служи Богу, но мамону. Онда не служи роду, него оде у изроде, који хоће да нас окрену западу, уместо истоку. Папи, уместо Источнику. Зато се ваљда и окрећу наопачке кад говоре заамвону молитву. Западу јер је тамо Ватикан уместо истоку и Источнику. Ако зна за одлуку Сабора па је гази и својим понашањем плује на њу и на светоотачко предање, онда Сабор није за њега највиша црквенозаконодавна власт. Онда он има неког другог господара коме служи. Јер његова непослушност Сабору је непослушност Цркви нашој. Непослушност Господу Христу. Онда немој да очекује да га поштујемо и да га следимо. Каже, он нам рече својевремено, објашњавајући учење светих отаца, да је проклетство ићи за непослушним. За безакоником. 'Оће ли стадо своје да поведе у суноврат? У погибао? У бездан? У проклетство?!?

Зашто???

Да би био старешина? Или намесник? Зар то није самовоља? Самољубље? Славољубље? Јавашлук? Неред? Кукавичлук? Издаја? Срамота? Грехота?

Хоће ли, каже, да се придружи онима који су решили да нам расплачу то мало соли што држи овај напаћени народ? То мало вере што је у срцима нашим? Хоће ли да се придружи онима који би да разљуљају тај стожер око кога се сабира род наш? А то је наша Црква света. Хоће ли међу оне који би да се додворе онима којима ништа није свето? Ни светоотачко предање. Ни Сабор. Ни Устав. Ни ред. Ни морал...

Ја сам, вели, дужан да веру моју, коју сам од предака мојих примио, предам деци мојој и унуцима мојим. И нећу дозволити да се ико са тим игра.

Часни оче,

Људски је пасти. Хришћански је покајати се и устати. То си нас учио. Покажи нам примером својим снагу проповеди Твоје. Тако Ти Бог помогао. И Теби и нама. Да заједно у слози и љубави истребимо кукољ који нам је неко бацио у њиву нашу.

Учио си нас да ће доћи вукови у јагњећој кожи. Зар не препознајемо знаке времена? Проћи ће они који су Ти бацили мрвице части и прочеља. Прошли су и силнији од њих. Остаћеш сам са својом савешћу. Са својом бруком. Са својом издајом. Са својим народом. Са бруком Твојом живеће деца Твоја. И унуци Твоји. Зато оче, одрекни се те привремене части. Окрени се стаду своје. Устани. Поведи га одонуд где си га оставио, пре него што си пао. Ја знам

предобро срце Твоје. Ја знам да си Ти у новотарије ушао без зле намере. Простодушно и безазлено. Верујући ономе што је и сам преварен. Али, исправљање наших грешака је основна хришћанска дужност. И врлина. Ако будеш служио онако како си Ти служио деценијама, онако како се у Српској православној цркви служило од њенога постања до недавно, нећеш погрешити. Сигурно нећеш погрешити! И неће бити неслоге и несреће у стаду Твоме. Ако се пак не вратиш вековном богослужбеном поретку Српске православне цркве, па наставиш да се непослушношћу својом ругаш Сабору а тиме и Уставу СПЦ, навући ћеш на себе невоље и несрећу голему. Нека би Ти Господ Бог милостив био и помогао Ти да се вратиш стаду својем. Да опет буде једно стадо и један пастир.

Са надом да Твоја десница опет благосиља Твоју збуњену духовну децу и искреним доброжељењем

Грешни Милоје

О Срећењу, 2008. године Господње

Оче ђаконе, помоз' Бог,

Дотурише ми нека благочестива браћа ове фотографије, а ја их, ево, шаљем Теби. Да остане сећање на познанство наше. Даће Бог, да ме, кад једног дана будеш листао старе албуме, поменеш грешног у молитвама својим. И не само то. Нека оне сведоче један трен смештен у време нашијех непотребних неспоразума. Нарочито непотребнијех сада, кад на род наш ударају силници обезбоженог света и поретка који они стварају умујући мимо Закона Божијег, отимајући нам прочевља, рушећи нам светиње, насрћући на веру отаца нашијех.

И к'о што је казано све има своје време. Има време, кад духовни родитељи сабирају духовна чада своја, к'о што кокош сабира пилиће под крило своје. И кад добри пастир напаса стадо своје. А, онда дође зло време кад родитељи из'еду окот свој. Кад се пастир пројолпази, базаза как'ом бестрагијом па му се унезвери и распуди стадо његово. Има време кад родитељи сетују ђецу своју, предајући им наук ђедова њиховијех, управљајући стопе њихове стазама праведнијем. И зло време кад родитељи скрену са путова отаца и праотаца својијех, кад се осиле и узвијону, кад сатаре страх Божији, кад поцепају тапије предака својијех, кад почну да помичу и исправљају међе које су утврдили оци њихови, умујући својијем умом, ругајући се простоти предака својијех, навлачећи тако проклетство на њиве и градине своје. У том тмурном времену рђави пристави не казују господару својему да је у криву него га соколе лицемерјем својијем и тако се он све више удаљује од чељади својијех, па се она извргну у блудне синове који растачу имање господарево.

У том безизлазу има један тесан и спасоносан пут! Господ нам га накричи кроз причу о блудном сину. За тај излаз из беспућа потребно је само мало љубави. Спремност на покајање и духовна снага оца да рашири руке своје и похита у загрљај чељадима својијем која га жељно и искрено очекују едаби му опет целивала десницу Његову и повратила Му достојанство.

Оче ђаконе,

Тувим твоју реч при познанству нашем, пред поноћ, уочи Крстопоклоне недељу. Ти каза: Ми смо дошли мир да донесемо, да се разумемо... Циљ је да разговарамо и да у разговору видимо где су разлике а где су блискости...

Хвала Богу, рекох.

А сада додајем: Хвала и Теби оче ђаконе. На мудрости Твојој. Јер само нам је то недостајало. Да разговарамо. Ми смо грешни тражили разговоре пре свих збитија. Ми смо кроз разговоре желели да кажемо: Оци и братије, не помичите

старе међе које су утврдили праоци наши! Јер желимо да сачувамо предање отаца нашијех и да га не упрљаног, чистог, не поруганог изнесемо до последњег издасаја својега и предамо га деци нашој и унуцима нашијем!

Зар нам неко може замерити што хоћемо да сачувамо тапије наше, гробља наша, олтаре и иконостасе наше... Свете тајне наше којима желимо да приступамо достојно припремљени, онако како су то чинили преци наши! Зар нам ико може замерити што смо чврсти у науку својему да бранимо и одбранимо светоотачко предање наше, разговор душе наше са Сотворитељом нашим (а ми неuki и маловерни разумемо да је Света литургија разговор душе наше са Сведржитељом нашим и не дамо да нам ико то дирне, јер је то наше).

Ми, дакле не споримо ником да мисли и ради другачије. Боже сачувај! Али, не у нашој цркви која је саздана трудољубљем ђедова нашијех и заливена молитвама и сузама отаца нашијех. Онај ко мисли, жели и хоће другачије нека тако и чини. Али, у некој својој цркви. О свом трошку. Ми не бранимо католицима њихову јерес, нити хиљадама секти изнедрених из те јереси. Ми не бранимо никоме да њима иде у загрљај. Али не дамо светиње наше! И не дамо да ико преведе чељад нашу жедну преко воде! Јок! Нипошто!

Оче ђаконе,

Нека Бог да да Твоје мудре речи буду брвно на ђуприји преко кога треба да пређемо да би стигли једни другима у братски и хришћански загрљај. Јер, ваистину, ови неспоразуми нису били борба против никог, но залагање да сви будемо једно стадо и један пастир. Нека би Твоје речи добре воље биле благовест мира и љубави међу нама и у нама, на многаја љета.

Амин, Боже дај!

Са искреним доброжељењем,

Грешни Милоје

У Чачку, Крстопоклоне недеље 2008. године Господње

П.С.

Ја се уздам и искреност Твојега исказа верујући да је Црквени суд Епархије жичке уочи Крстопоклоне недеље дошао у овај град да учврсти васпостављену слогу у храму Вазнесења Господњег у коме се сада, милошћу Божијом, богослужи једнообразно у сагласју са вековним богослужбеним поретком.

Нека би Бог дао, да таквим приступом повратите мир у целој епархији и отклоните непотребне поделе и трвења која ником добро не доносе.

Амин, Боже дај!

Друго писмо намеснику П.

Оче, благослови!

Одлучих да Ти дотурим „Писма о литургијској обнови“ проф. Димитријевића, православног публицисте. Може бити да ће Ти она помоћи да препознаш превару у коју си гурнут ни крив ни дужан.¹ И тако, саблазнивши се, повучеш у саблазан многе. Упркос упозорењу Господњем да би боље било с` воденичким точком бацити се у море ...

А може бити, да ће Ти ова књижица дати сигнал како и благочешће и саблазни полако улазе у историју једног народа. Да остане траг. Није цабе из народа изнедрена она: не пада снег да покрије брег, него да свака зверка покаже свој траг. И није случајно у Јеванђељу казано: да ће се оно што се шапуће ... проповедати са кровова...

Часни оче,

Пошто ми до данас ниси одговорио на моје писмо од пре месец и по, обавештавам Те да је легитимно да га учиним отвореним. Да остане траг о Твојој мудрости којом мене прогласи лудим. Али и траг о Твоме безакоњу којим се ругаш светим оцима нашим.

Овде ћу Те подсетити на крај тога писма:

... Недавно сам обновио гробље предака мојих. Стеван по коме смо добили презиме упокоји се 1789. године Господње. Од њега до унука мојих колена десет. Вера коју су преносили оци и праоци моји, Богу хвала, досегла је до мене грешног. Ја желим да веру отаца мојих, неупрљану, непоругану, пренесем и предам унуцима мојим.

Зар немам право на то?

Зар немам право да знам истину која гласи: проклет је онај који иде за непослушним, за беззакоником?

Зар немам право да расуђујем и кажем себи и Теби оче и брате: Неко нас је љуто преварио! И завадио!

Неко хоће да упропасти душе наше.

Неко хоће да поруши вековни богослужбени поредак Цркве наше.

Неко хоће да нас наговори да погазимо предање светих отаца наших.

Неко хоће да нас наговори да се непослушношћу ругамо Сабору.

Неко хоће да нас гурне да изгазимо заклетве и завете наше.

1. К`о што су гурнути мати Стефанида и јуноша Добић

Неко хоће да погази Служебнике, Типике и Уставе наше.

Неко хоће да се наруга светом Јовану Златоусту и да сроза у благо све оне честите свештенике и калуђере који су приређивали, штампали, поклањали и продавали Златоустова *Одговарања на Светој литургији*.²

Неко хоће да у благо сроза поштене јереје лажући их да се „по новом“ служи Света литургија на Светој Гори, а они слепо верујући обмањују верни народ.³

Очигледно је да онај који неће да слуша Сабор има другог господара коме послушност дарује.

Пазимо оче: има један који је себе прогласио посредником између Бога и народа. Е, тај је, у свим мукама рода нашега сербскога, играо игранку која се зове: Србе на Србе!

Пазимо оче: да не насаднемо подвали да једне друге проглашавамо лудима, уместо да љубимо једни друге.

У име те љубави ја Те молим часни оче, опрости! Опрости и помози! Помози да се вратимо светим оцима нашим. И Предању њиховом. Помози да вратимо достојанство Сабору нашем. Помози да вратимо мир и љубав међу нас. У Цркве наше. У душе наше. Помози! Помози, тако Ти Бог помог'о.

И благослови мене, грешног Милоја.

Ако сматраш да је решење у томе да ја ућутим, да не говорим и не пишем о ономе шта се у народу збива, ако сматраш да је то корисно за веру нашу и род наш, молим Те, напиши ми то. А ја изражавам спремност да пред Твојим разлозима ућутим. К'о што сам и онима, непомјаницима, ућутао пре две и по деценије. Они су, тамо они, стигли у пропаст своју и без мене.

Са доброжељењем и надом да ћеш се сетити да је заповеђено не помичи старе међе које су утврдили оци наши и са вером да ћеш се вратити на пут којим си достојанствено и усправно ходио преко три деценије свога пастирског подвига док Те не наведоше да пузећи крмчиш веру за вечеру

Грешни Милоје

У Чачку, на Лазареву суботу, 2008. године Господње

2. Намесник П. је 1998. године приредио Одговарање на литургији Св. Јована Златоустог, а данас он ради супротно томе, гонећи немилосрдно на то безакоње свештенство из свог намесништва.

3. Намесник П. је ту лаж бестидно изговорио у једној ТВ емисији.

Христос воскресе, оче Игумане!

Прочитавши Твоје текстове у „Православљу“¹ обрадовах се радощћу великом. Нарочито су ме одушевили Твоји апели проткани братском љубављу:

„Драга братијо, немојмо се, по речима Светог Саве, поколебати од прве помисли коју смо имали на уму кад смо монашени, а то је смирење и труд за сопствено спасење, за које ћемо и дати Богу одговор“. И „Драга браћо, поставимо ово испред себе и тако учинимо корак ка једномислију са нашим игуманом – Светим Савом, који је овде пре 800 година рекао...”

Хвала Богу, помислих. Ево наша Студеница, наша „светиња над светињама“ почиње да греје братска срца. Кличе и позива братију земље Србије ка једномислију са Светим Савом. О, предивне благовести!

И тако уђосмо у васкршњи пост обасјани тим топлим зраком благовести потоњег студеничког игумана, који нам наговештава крај непотребних неспоразума, крај самовољног и несаборног мењања вековног светоотачког Предања и повратак под скуте Светога Саве и предања његовог.

Хвала ти, до незаборава, оче игумане, што стајеш на пут онима који се, будући непослушни Сабору, својом непослушношћу офираше као недостојни вођи верног народа, који својим понашањем цепају хитон јединства Светосавске Цркве, уносећи забуну и раздор у народ, угрожавајући тиме саму ипостас Српске православне цркве.

Ту радост умножи и Твоје благодарно сећање на блажено почившег оца Јулијана.²

* * *

На Цвети, после Свете литургије, приђе ми један смеран и побожан младић. Знам да је његов животни сан да ступи у монашки подвиг. Труди се, веома. Редовно одлази на богослужења. Пости. Чита духовну литературу. Одлази на ходочашћа светињама нашим...

Каже он мени како је ноћас, између Лазареве суботе и Цвети, уснио чудан сан. Вели, хтео бих да те замолим да ми помогнеш како да разумем овај сан.

Натовари ми големо бреме. Знам ја, какав однос хришћанин треба да има према сновима. Знам ја да то може бити ђавоља подвала. Али, немадох куд,

1. Број 984 и број 987

2. Теби је знано, часни оче, да сам имао срећу, част и радост коју ми је, Божијом милошћу, даривао отац Јулијан својим благословом да неколико пута по десетак дана проведем у студеничкој испосници у посту и молитви, па ми је Твоја љубав и благодарност према том предивном монаху и духовнику пала на срце као мелем на рану.

пред његовом учтивошћу. Одлучих да га саслушам. А он поче да ми казује подробно свој сан.

Каже, обрех се однекуду у некој великој дворани. На сред те дворане огњиште. Поред огњишта седи сед старац окренут ка ватри, а ја га, вели, к'о гледам с леђа. Тамо, испред старца, подаље од ватре светлошћу пламена озарено лице мршаваг, бледог игумана. Тај игуман беше у свечаним одорама и поче говорити текстове које сам недавно прочитао у „Православљу“. Онако, у форми одсечне беседе. Те умилне речи којима позиваше љубећим срцем монаштво да се сабере око предања Светог Саве и Симеона испуњаваху ону дворану топлином неком.

А онај старац, док игуман бесеђаше, с времена на време џаркаше ватру. Кад игуман заврши беседу, накашља се онај старац, подиже онај џарач према игуману и прозбори промуклим гласом. Знаш ли ти, каже старац игуману, како је Кочићев Давид Штрбац рек'о оном писару? Ти да ћутиш, вузле једно вузласто! Лако је квоцати – треба јаја носити! Сад си се, вели, сетио мене. А заборавио си моје дане кад бејаш стар и болестан при кончини мојој? Понео си се исто'нако како се односиш и данас према старцима и старицама. Одавде, вели, од ове Свете Лавре, па до Мале Српске Свете Горе. Велиш: Драга браћо, тада нисмо знали да ценимо то што је Јулијан говорио. А? Сад ми бајаги благодарим? Е, ко те не зна скупо би те платио. Од Светог Саве до мене се Литургија служила онако како се служила. И светој чаши се прилазило са страхом Божијим уз свесрдну припрему постом, молитвом, покајањем, исповешћу... Ти си нас све надмудрио. Ти боље знаш. Ти помераш старе међе које су утврдили свети оци. Ти пљујеш на светоотачко Предање. Ти бацаш под ноге одлуке Сабора. Ти гураш у саблазан многе. На тебе се позивају и тобом се оправдавају новатори многи. Знаш ли шта радиш, синко? Хоћеш ли да обеишастим ово светилиште? Нећеш, нећеш! Не да Бог то! Јок. Послаће Бог тице небеске да позобају то беишчаиће. И ветрове да проветре и одувају то што заудара. И кишу небеску да опере прљавиштину и да врати миомирос овог светог места. И да поново васпостави међе које поставише Свети Сава и Симеон Мироточиви, а које смо ми вековима са страхом Божијим чували и одржавали преносећи с колена на колена то Предање. Само Ти окрете главу од тог Предања. Камо се окрете, црни сине? Зар за Игњатијем у погинуо срљаш, кумим те Богом? Зар мислиш да од тебе и Игњатија почиње историја? И православље. И православиље? Јок, синко! Предање Немањино дубље корење има. Оно је утемељено у вечност. А ваше новатариије су к'о окријек. Чине вам се бујне и зелене. Лепе и вечне. Лепије и здравије од громовима опаљених грмова.

Чекнидер прву припеку. Кад се осуши бара, од окријека неће остати ни трага ни гласа. К'о што у време оно не остаде камен на камену...

Млад си, синко. Послушај глас из вековних дубина! Осмовековних!!! Светоотачких. И онај из народа изнедрен. И расуђуј. Тачно је да монах, и не само монах, него и сваки хришћанин не треба да осуђује. Бог је судија свима. Али ко те научи да монах треба да ћути пред безакоњем? Пред неправдом? Пред самољубљем? Пред несаторношћу? Пред самовољом? Не осуђуј грешника, али рђава дела осуђуј и против њих вођуј.

Знаш ли Ти, оче игумане, да нас свети оци уче да је дужност наша да осуђујемо безакоње?

Зар Ти, оче игумане не знаш да су сви благочестиви, умни, храбри, богољубиви и свети људи осуђивали беичашиће, безумље, самовољност?

Није ли свети Теодор Студит говорио: „Заповест је Господња, да не останемо неми у временима када је вера у опасности. Када је у питању вера нико нема право да каже, ко сам ја? Нема право ни свештеник... ни владар... ни земљоделац, ни бескућник који једва долази до дневног следовања. Нико нема право да каже није моја ствар, или то ме не занима. Камење ће завикати, а ти зар да останеш нем и незаинтересован“?

Није ли Свети Јефрем Сирин говорио: „Нема покоја на земљи онима који желе спасење“? Борба је, дакле, непрестана било споља, било изнутра, расуђује Свети владика Николај.

Зар је Свети Никола требао да ћути пред Аријем и безакоњем његовим? Новатарјама ондашњим?

Зар је Марко Ефески требао да ћути у време оно?

Зар је Крститељ требао да ћути и да не осуди безакоње Иродово?

Зар Пророци нису осуђивали злодела велможа кад год су их у беичашићу и безакоњу затицали?

Зар Господ наш Исус Христос не осуди дела, па чак и помисли фарисеја? И књижевника? И првосвештеника? Је ли Господ погрешио кад Јуди пред ученицима Својим рече: „Не изабрах ли ја вас дванаесторицу и један од вас је ђаво“?

О томе владика Николај каже: „На што, дакле, назвати Јуду само лоповом, кад је он заслужио да се назове ђаволом“.

Зар Ти не знаш, оче игумане, да треба да осуђујеш помицање старих међа, гажење Предања, непоштовање Сабора и саборности? Непоштовање Службеника? Типика? Законоправила Светог Саве?

Мораш то да знаш! И да осуђујеш из свег гласа! Из петних жила. Да им к'о у време оно Господ и Јован Крститељ викнеш да јече брда: Покајте се, јер се приближи Царство небеско!

Или, слави, или одустави, што би народ рек'о. Бори се за правоверје, за Предање. Ил' се мичи с тог места да се не збуде она народна: Нашла се вила у чем није била.

То да знадеш. Кад кажеш да ја нисам дао да се осуђује, истину збориш. Дабоме, не осуђуј. Не осуђуј свете старце. И поче да набраја нека имена: Сава, Венијамин, Варнава, Георгије... Не осуђуј, каже, калуђерице, благочестиве попове, мисионаре, вероучитеље... Не осуђуј ни грешнике. Но грехе њихове. И исправљај их. Али самовољу оних који погазише међе које су утврдили оци наши, светоотачко Предање наше, а поуку Твоју и укор Твој не послушају, њихово понашање осуђуј. Најоштрије! Најпре им у брк скреши. А потом пред сведоцима. По речи Господњој. Ако и то не помаже кажи их Сабору. Ако ни Сабор не послушају за иновјерце да их држиш. Јер тако говори Господ. Тако да чиниш. То је Твоја света дужност. А јок да безаконцима правиш чаплиз диван.

Јер ако Ти, будући продужена рука апостолска и наследник највећег од нас који сеђаше на том изуманском трону, заћутиш пред обеићу, самољубљем и самовољом Игњатијевом и њему подобних – камење ће проговорити.

Јербо, ко је луд не буди му друг! Зато главу горе, изумане! Спашавај веру нашу! А тиме и себе, душу своју. Док је дана. Јер, иде ноћ.

И туви: Ничија до зоре није догорела. Проћи ће обесни. Прошли су и обесници.

Онда старац подиже изнад главе онај џарач говорећи: Пази! Не сметни с' ума на чијој столици седиш! И чији штап држиш у руци! Твоје понашање и Твоја реч имају посебну тежину! Али и посебну одговорност! Пред Богом и пред родом! Један је изуман ове Свете Лавре! Добро пази! Један, а не јадан!

Кад то старац изговори, намах га несташе. А онај млади изуман као да устрепере и још више побледе. И остаде сам. Ко да се ломи...

Ето, такав ми сан беше, каза младић.

Размишљаам. Присетих се мисли Светог Јована Лествичника да је „сан покрет ума у време не кретања тела“. Знам ја да постоје добри снови кроз које се открива, само савршенима, као што беше праведни Јосиф, воља Божија. И знам ја да нас обичне грешнике, ђаво кроз снове обмањује, едаби нас гурнуо у понор гордости. Утувио сам поуку Светог Јована Лествичника да је „ко верује у снове подобан ономе што трчи за својом сенком и покушава да је ухвати“. И „ко верује сновима и привиђењима у сну, потпуно је неискусан. А који не верује – мудрац је“.

Имао сам част и радост да сретнем оца Клеопу за живота овоземаљскога Његовог. Он је, као велики пријатељ и поштоваоц нашег авве Јустина, оставио на мене веома снажан утисак. Иако, дакле, не верујем у снове послушаћу оца Клеопу који је говорио „Ако когод има неку недоумицу са својим сном нека се обрати духовнику и нека му затражи савет, јер кроз духовника говори Бог“.

Зато одлучих, да Ти испричам овај младићев сан. И да потражим савет. А Твој савет очекујем са благодарношћу.

А оном младићу рекох: Синко, пред тежак си ме испит ставио. Мораш да ми оставиш времена да размислим, и да пре него што ти одговорим, упитам о томе једног дивног, обдареног духовника. Он ће, верујем, помоћи и Теби и мени да решимо ову недоумицу.

Христос воскрес, оче Игумане!

Грешни Милоје

О Васкрсу, 2008. године Господње
П.С.

Оче Игумане,

Унапред благодарећи на доброти срца Твога, у очекивању Твог савета, шаљем Ти уз ово писмо два сведочанства.

Нека би, Божијом милошћу, ова сведочанства помогла Теби и мени да извршимо свак своју дужност. Теби као архимандриту и ономе што достојанствено наследи трон Светога Саве, да напасаш стадо своје, онако како су то чинили Твоји претходници 800 година, а мени, грешном старцу, који има хришћанску дужност да потпомогне онима што долазе иза мене да се оријентишу у овом смутном времену, да не залутају, да их не преваре неистином, едаби сачували оно што им ђедови моји у аманет оставише.

Јер, питање је сад:

Треба ли наше млађе учити да се заклоне у заветрину где је топло, где има влаге... Мало заудара, доправде, на устајалост, али нема никаквих мука ни ризика. Проживеће свој живот у тој сенци и трулежи и помало таквим животом ширити тај задах и смрад мемле око себе. А од тог задаха и смрада могли би се гушити неки други људи. Или их треба учити да изађу на хридине, одакле се боље и даље види. Тамо где туку громови и олује... Тамо где сија светлост... Тамо где прети опасност да горе и изгоре... Али би се од тог пламена могли огрејати неки други људи.

Речју, да ли им дати савет да одаберу живот петла, или да живе живот орла.

Није питање шта је удобније. Но шта је богоугодније?!?

Сведочанство прво:
прилог први писму игуману Т.

Монаштво и Православље вере[1]
Димитрије Целенгидис
Професор Богословског факултета А.П. Солун

У историји Цркве монаштво се појављује пре свега као она установа, у чијим границама се славослови и обожава даноноћно Тројични Бог, проживљава се ауторитативно Еванђеље и изграђује се заједнички живот у Христу. Додатно је непобитна историјска истина да је монаштво у критичним периодима Цркве било не само заштитник догмата, већ врло често и најзначајнији носилац, обликовања и изражавања истина вере. Тада је произвело и развило првоначално црквено богословље, познато као харизматичко богословље Цркве, што и јесте карактеристика Православља. На такав начин Монаштво се појавило као изразитељ Православља у свој пуноћи његовој, као изразитељ начина мишљења Цркве, њеног доживљаја и побожности. Ову побожност је обликовало и у срцима људи народа Божјега држећи паралелно живу веру Православља.

Које су међутим биле оне основне предпоставке, које су дале могућност Монаштву да се изрази ауторитативно од стране Цркве о православљу њене вере?

Предпоставке за Православље Вере

Предпоставке за православље вере монаха треба потражити у начину њиховог живота. Монаси полазећи од праксе аскетског живота и живећи сагласно са еванђелским заповестима достижу у созерцању-боговиђењу, постају примаоци богојављања Тројичног Бога по нелажном обећању Христовом: „Ко мене љуби, реч моју држаће, и Отац мој љубиће њега, и к њему ћемо доћи и настанићемо се у њему“.[2] Управо ово духовно искуство боговиђења чини сигуран темељ и неопходну предпоставку Монаштва не само за аутентичан израз садржаја православне вере него и за заштиту вере од јереси.

Посебно, монаси проживљавајући некористољубив живот по икони Тројичне заједнице божанских Лица. Природно је да чувају православну веру са посебним осећањем одговорности. Ова одговорност произилази од њиховог

опитног знања да православни живот узвишује и осигурава живот побожности од изопачења и измене. Смирено сматрамо да ово искуство нераскидивог јединства вере и живота одвело је и Василија Великог да говори о „великој проповеди побожности“[3] Свете Тројице, која се открила у Цркви.

Познато је да се побожност односи на начин живота а да се тајна Свете Тројице односи буквално на садржај вере. Међутим тајна богословља Цркве самог по себи представља по Василију Великом и искуство Цркве - ту про-повед побожности саму по себи. Али, како Тријадолошка догма, тако и остали догмати Православља конкретизују и указују начин живота верних у Цркви.

Православље монаха јесте плод познавања истине. То знање истине јесте опитно, јер предпоставља заједничарење у истини. Ово заједничарење има доживљајни карактер и последица је дара божијег али и сарадње човека. Истина, дакле, за монахе није теоријска, мисаона дакле просто плод пријемчивости кроз слух или учења спознајног садржаја вере, него тајна која се проживљава помоћу нестворених енергија Духа Светога. Тако по светом Марку пустињаку (ученику светог Јована Златоустог) „истином назива (апостол Павле) оно што је надом умне вере откривено..., која никако није од проповеди, него се верује дејством енергије пресветога Духа“.[4] Због тога и са правом по светом Макарију Египатском „немогуће је, без Бога и од њега дароване енергије, бити заједничар божанских тајни, и познати мудрост Божију, или се духовно обогатити“.[5]

Монаси живећи аскетски и литургијски бивају просвећени „Духом истине“ и вођени Њиме у пуноћу истине. Вођени Духом истине на доживљајни начин у саму истину „блаженствују“ у њој и пребивају тамо не бојећи се претњи, прогона или смрти. У датом случају може да буде говора о духовној зрелости, на коју алудира Василије Велики, за оне који се хране чврстом храном догмата: „Као они који су прошли детињство у Христу, и више не требају млека, него чврсте хране догмата којом се усавршава унутрашњи човек...“.[6]

Духовно савршенство, које карактерише православно Монаштво, изаткано је од православног начина мишљења и догматске тачности. Није никако случајан догађај, што је Атанасије Велики написао житије учитеља пустиње Антонија Великог, када су се тријадолошки раздори налазили у успону. Мудро је примећено, да је стуб Православља желео да прикаже да је савршенство монаха повезано са њиховим православним начином мишљења.[7] По Атанасију Великом његов духовни отац (Св. Антоније) повезао је своје православно постављање са духовним савршенством. „Био је свима чудесан вером“, бележи, „и побожан“.[8]

Али, док живо Православље у Монаштву сапостоји органски правоживљу (ортопраксија), јерес апсолутно није сагласна са побожношћу (благочешћем). Горе изнета истина изражава се од отаца аскета на савршен начин, који не трпи било какво условљавање. Није могуће, говоре, да јеретик буде побожан и врлински. „Немогуће је да из снега произиђе пламен, још је теже да код хетеродоксног постоји смиреност“, бележи свети Јован Лествичник, „врлина је својство вере и побожности, и то припада онима који су се очистили“.[9] Због тога управо са правом се јеретици карактеришу као нечестиви а јерес као бесчашће.[10]

Православна Црква никада није одвајала своју истину и догму од свог живота и побожности. Једнострано истицање једног од основних карактеристика њених сматрано је веома рано као негирање целокупног њеног идентитета.

Чист живот се разликује и вреднује само правом вером. А чиста вера има своју гаранцију и потврду у чистоти живота. „Ништа не помаже чист живот, ако су догмати искварени“, бележе Златна уста Цркве, „као дакле ни супротно, исправни догмати, ако је живот покварен“.[11]

Исти Светитељ на другом месту нас уверава, да је покварен живот узрок што неко не прихвата догмате вере: „поквареност живота узрок је да се не примају савршени догмати“.[12]

Карактеристика јереси

Ако дакле знање и живљење истине сачињавају укратко Православље, онда је јерес одступање од овог знања и заједништва у истини.

Пре свега јерес против Светог Писма јесте учење демона и надахнује се од злих духова.[13] По светом Јовану Дамаскину сам ђаво донео је у свет свако злословље и јерес,[14] док по стубу Православља, светом Атанасију Великом јерес „није од Апостола, него од демона и оца њиховог ђавола; чак шта више она је бесплодан, безуман производ изопаченог ума, као код мазге“.[15] У истом духу са овим местом Оци Васељенских Сабора карактеришу јеретике као умно поремећене (духовно).

Две године пре појаве Аријанства учитељ Пустине предвидео је деловање Аријанаца и говорио је о „неразумном“ и „животињском“ ставу њиховом. Конкретно Антоније Велики је видео у визији Аријанце као мазге у Цркви.[16]

Велики Оци Цркве користе тешке карактеристике за јерес и јеретике. Називају јерес неверјем, безбоштвом, а јеретике као хетеродоксне, невернике и безбожнике. Посебно Атанасије Велики карактерише јеретике као непријатеље и одрицатеље истине, слугама ђавољим[17] и претечама антихриста.[18]

Јерес се повезује нераскидиво са заблудом (прелести) у двоструком своме издању, одступање дакле од истине само по себи и отпадање од пуноће живота. „Као што онај који сиђе са пута, одмах почиње да лута по непознатом месту, не знајући куда иде“, бележи свети Нил Подвижник, „тако и човек лута не верујући у једносушну Тројицу“.[19] А који лута (=живи у прелести, заблуди) нити стиже на коначни циљ, будући да је изван пута, нити ужива сигурност пута, будући да путује начином живота туђинаца и страним уистину здравом животу.

Заједнички је став Аскетске Књижевности да се аксиолошки јерес налази изнад свих моралних грехова човека. Разлог је прост. Јерес одваја човека од Бога. У Старечнику се наводи да свети Агатон, није узнегодовао када су га оптуживали неправедно за моралне грехе, али није прихватио такву клевету на свој рачун да је јеретик. И објашњавајући такав свој став приметио је: „јерес је одвајање од Бога, а ја не желим да се одвојим од Бога“.[20] Одвајање верних од Бога потврђује институционо и Црква на Васељенским Саборима искључењима и анатемама на оне који не прихватају Духом Светим донете догматске одлуке њене.

У аскетским списима често се указује и на моралну страну јереси, нераскидиво везаном са њеним догматским значајем. Тако у делу „Лимонар“ (=Цветник) Јован Мосх се позива на разбијачки карактер јереси који је супротан обједињујућем карактеру Цркве. „Ништа друго нису учиниле расколи и јереси у Цркви“, каже неки Старац својим послушницима, „до стварања веома јаког осећања да немамо љубави према Богу и међусобно“.[21]

Исто тако у животу светог Пахомија читамо да разговарајући Светитељ са посетиоцима анахоретима осетио је у моменту велики „смрад“. А када су они отишли тражио је од Бога да му открије узрок оног задаха. Бог је преко анђела обавестио светог Пахомија да „су безбожни догмати Оригена били у душама њиховим, који су производили онај смрад“ (Ради се о учењу Оригена које се односи на преегзистенцију душа и о апокатастази свега). По савету анђела свети Пахомије позива поново своје посетиоце и поучава их да онај који прихвата учење Оригена одваја се од Бога и „пашће на само дно Ада“.[22]

Монаси – заштитници Вере и борци против Јереси

Са претпоставкама, које смо навели у првом делу нашег реферата, монаси се показују као заштитници не само побожности него и православних догмата. Посебно када је у опасности православна вера, показују веома велику осетљивост. Конкретно сама та осетљивост, коју имају монаси за очување цело-

сности вере, јесте иста она која се ствара и за борбу против заблуде јеретика. Природно је да живи носиоци харизматичког богословља буду и заштитници вере и непоколебиви борци против јереси, зато што јерес у пракси представља порицање светодуховског живота Цркве. Тако монаси борећи се за веру, боре се суштински за очување благодатног искуства Цркве, што јесте и њихов живот. Тада због ватрене ревности своје, напуштају своју вазљубљену самоћу и од снисходљивих и мирољубивих показују се као „ратници“. „Стога не подносећи да остану снисходљиви, да не би продали Бога ради свога мира, овде напротив постају веома борбени и непобедиви“.[23] примећује карактеристично свети Григорије Богослов. Противљујући и полемички став монаха, као у осталом и светих пастира Цркве, у датом случају не треба погрешно схватити. Овде се ради о одбрамбеној борби. Када се Црква нађе у озбиљној опасности због агресивности јеретика, монаси се боре бранећи се, дајући сведочанство чврстог опстојања у богопреданој им вери. „Стали смо борећи се за општу ствар, отачке ризнице - здраве вере“,[24] бележи устројитељ монашког живота, велики Кападокијац. Тада се монаси не устручавају да бране својим присуством и речју православну веру, па макар то имало као цену и сам њихов живот.

Борба монаха није уперена против јеретика него против јереси, која прети да исквари истину и следствено сам живот тела Цркве. То кажемо због тога, јер Монаштво изражавајући дух Цркве не усваја никада насиље против супротномислених јеретика него развија супростављајуће богословље да увери логичношћу и исправношћу доказа позивајући се додатно на црквени - светодуховски живот конкретних харизматичних носилаца.

Циљ оваквог става Монаштва на изазов јеретика је двострук. С једне стране заштићује се црквено тело од разарајућег стања, док с друге стране даје се могућност да се поврате заблудели у здраву веру Цркве. То се потврђује и чињеницом да монаси иако користе оштар језик против јеретика, не осећају мржњу према њима.[25] Тако примера ради Антоније Велики је против јеретика незлобив, кротак, и веома човекољубив, иако су се они односили свађалачки према њему.

Православље монаха као живот и поимање вере просијало је буквално у време појаве јереси. Тако у првим годинама Аријанства истакли су се посебно својом борбом за веру како свети Антоније Велики у Александреји, тако и свети монаси: Јулијан у Антиохији и Иларион у Палестини.

Посебно Антоније Велики позват је од стране Епископа да дође у Александрију да оснажи верне према Аријанцима. По Атанасију Великом присуство Великог Антонија имало је великог одјека међу страдајућим

верницима, који су се „радовали слушајући од таквог мужа да анатемише христорбну јерес“.[26]

Конкретно вођа анахоретског живота улазећи у Александрију поручио је вернима да немају „никакво заједништво са Аријанцима“, нити „да имају њихово зловерје“, сматрајући „дружење“ и „разговор“ са њима као „квареж“ и „губљење“ душе.[27]

Сам он нити са Манихејцима нити са другим јеретичима није разговарао пријатељски „до само у виду савета да би их повратио у праву побожност“.[28] У духу овога савета кренула је веома успешно света Меланија. Као што нам саопштава Паладије, света Меланија пројављивањем човекољубља, трпљења и разговора деловала је енергично у Јерусалиму и успела је да поврати у Цркву Духоборца свога краја, а помогла је и престанку Мелетијевог раскола.[29]

У антијеретичкој борби Цркве борио се заједно са монасима Египатске Пустине и оснивач општежителног монашког живота свети Пахомије.

Карактеристичан је и случај светог Ипатија, игумана у Константинопољу, који је избрисао из Диптиха (поменика) име Несторија и прекинуо сваку заједницу са њим пре осуде истога од стране Цркве, јер га, као јеретика, није сматрао за епископа.[30]

Заштитници православне вере показују се у наставку свети Сава и Теодосије у борби коју воде за заштиту исповедања IV Васељенског Сабора.

Свети Евтимије уосталом и његови монаси остају заштитници Халкидонског исповедања и не опште са антихалкидоњанима насупрот локалним црквеним Властима. Сам Светитељ се истиче у борби против Арија, зловерја Оригенових, Савелија, Несторија и Евтихија.[31]

На крају, од непоколебљиве чврстине светог Максима Исповедника зави-сила је, људски гледано, судбина Христологије у VI веку, и благодарећи њему очувано је учење Цркве о слободи Бога и човека кроз сузбијање како Оригенизма тако и Монотелитизма.[32]

Шта пре да кажемо за првог учитеља иконологије Цркве, и заштитника икона, за првог великог догматолога Православља, светог Јована Дамаскина, чије догматско учење за свете иконе беше усвојено у потпуности и добило је одлику непогрешивости на VII Васељенском Сабору? Карактеристична је, и због савремености своје значајна, чињеница да у својој књизи *Тачно изложење Православне вере* свети Јован Дамаскин осуђује категорично вође антихалкидоњана. „Због тога говоримо да је сједињење било од две природе савршене, божанске и човечанске“, бележи, „не мешањем, или сливањем, или стапањем, или

сарастварањем као што говори богопроклети Диоскор, Евтихије, Север и гнусна дружина њихова“.[33]

Као врхунског заштитника теологије икона у другом иконоборачком периоду помињемо светог Теодора Студита, који је због своје борбе против Иконобораца био прогнан заједно са свим игуманима и монасима.

Од многих Исповедника и Светитеља Иконоборачког периода, краткоће ради, поменућемо само исповеднице Теодосију и Антусу и исповедника Стефана Новог.[34]

Чак и после владавине Латина и Лионског сабора, монаси су први у заштити вере. Као духовне вође буде савести и као бранитељи Православља супростављају се латиномислићим сјединитељима и ометају искалкулисано сједињење показујући својом борбом немоћну последицу како сабора у Лиону (1274) тако и сабора у Флорентији (1439).

Током 14. века богослов боговиђења свети Григорије Палама, још као јеромонах, стаје у заштиту божанског искуства свештених Исихаста против западног хуманизма и оповргава *Filioque* Латина непобедивим богословским доказима, показујући да су се Западњаци одвојили не само од вере у Тројичног Бога него и од непосредног искуства Бога, будући да не могу да прихвате благодатно обожење човека од нестворене божанске благодати. Због своје савремености оставља снажан утисак објашњење великог Исихасте, да богословски дијалог са Римокатолицима је могућ само после уклањања *Filioque* из Символа Вере.[35]

Па и за време владавине Турака монаси, од којих су многи били исповедници и мученици на челу са светим Космом Етолским, учврстили су на разне начине нападану веру и побожност православних народа. Истовремено са посебном богословском снагом одбијали су успешно Западначке мисије на Православни Исток корифеји Кољивара 18. века Неофит Капсокаливски, Никодим Светогорац и Атанасије Пароски.

Најзад, и у наше време благодатне личности Монаштва постају знаци доприноса за једно чврсто усмеравање вере и живота у пометњи, коју стварају различита тумачења садржаја вере, посебно у границама савременог дијалога православних са инославнима.

Резиме

Представља историјску истину да Монаштво у границама Цркве не само производи и унапређује првобитно, харизматичко богословље, него и да у критичним периодима црквеног живота показује се борац за догмате вере. То

је, наравно, природно, будући да духовно савршенство које карактерише православно Монаштво јесте нераскидиво сједињено са православним начином мишљења и догматском тачношћу.

Живећи монаси у пракси „у Христу“ и „следејући светим Оцима“ бране борбено, подвргавамо сумњи од стране јеретика, духовно искуство Цркве, које се крунише и обезбеђује православним учењем. Јеретици разбијају истину и јединство Цркве, варају и одвајају суштински људе од Бога. Дубоко осећање оваквог стања од стране Монаха покреће њихову осетљивост на заштиту вере и борбу са јересима.

Како у време Аријанства, Несторијанства, Монофизитства и Иконоборства, тако и у време Латинског продора на Исток, монаси су одиграли водећу улогу у борби за веру, будили савести и омели циљеве јеретика. Па и за време Турске владавине учврстили су на различите начине нападану веру и побожност православних народа и одбили су успешно Западначке мисије на Православни Исток.

На крају и у наше време благодатне личности Монаштва постају знаци доприноса за једно чврсто усмерење вере и живота у пометњи коју стварају различита тумачења садржаја вере посебно у границама Екуменизма.

Напомене:

[1] Предавање одржано на 5. међународном Симпосиону Православних факултета, Београд 26 - 30. септембра 2001. године.

[2] Јн. 14.

[3] Види: PG 32, 392C.

[4] PG 65, 1001 AB

[5] PG 34, 904 B

[6] PG 31, 920 A.

[7] Види: Андониу Пападопулу, Монаштво против јереси у првој Цркви, Солун 1980, стр. 35.

[8] Атанасије В. Живот и живљење Антонија Великог 68, PO 26, 940 B.

[9] PG 88, 996 B.

[10] Види: Атанасије Вел. Посланица Аделфију Епископу и исповеднику. Против Аријанаца

[11] PG 59, 369.

[12] PG 57, 311

[13] Види односно тога I Тим. 4,1.

[14] Види: Филокалија, том II, стр. 233.

[15] Живот Антонија Великог 82, PG 26, 960 B.

- [16] Види исто 957 BC
- [17] Види: Посланица Епископима Египта и Либије 3, PG 25 541C - 544 C
- [18] Види: Против јереси 71, PC 26, 25 B; и Живот Ант. Вел. 69, PG 26, 941 AB.
- [19] PG 79, 1237 C.
- [20] Види: Старечник, 12, а-б
- [21] PG 87, 2925 B
- [22] Види: Пери ту агиу Пахомиу ке Теодору Паралипомена, ВЕПЕС 40, 141 и 198-199.
- [23] PG 35, 1112 A.
- [24] Василије В. Посланица 243, PG 32, 908 C
- [25] Види: Атанасије В., Живот Антонија Великог, PG 26, 937 C.
- [26] PG 26, 941 B
- [27] Види: Атанасије В., Живот Антонија Великог, PG 26, 937 C
- [28] Исто, 940 B
- [29] Лавсаик, том II, стр. 16.
- [30] Види: Живот Светог Ипатија, Атина, 1973, стр. 93-94
- [31] Види: Schwarz (Ed), Kyrillos von Skythopolis, Leipzig 1939, стр. 39-42
- [32] Види: о. Д. Станилоае, Максиму ту Омологиту, Мистагогиа, стр. 30-40
- [33] Види: PG 94, 993 AB
- [34] Види: Теодориту монаху, Агиориту, Монахисмос ке ересис, Атина 1977, стр. 78-79
- [35] Види: Григориу Палама, Пери екпоровсеос ту агиу Пневматос, Логос А, 4, 27-31, П. Христу (екд.) Григориу ту Палама, Сигграмата, Тесалоники, 1962, том. А, стр. 31: „Било је заиста праведно да вас не удостојимо ни разговора, док не престанете да додајете у свештени Символ: пре енго што избаците додаток који сте унели, а затим да разговарамо, да ли и од „Сина“ или „не и од Сина“ исходи Дух Свети, и оно што буде откривено богоносним Оцима и то прихвате сви заједно да буде и потврђено“.

Са грчког превео Епископ рашко-призренски
+АРТЕМИЈЕ

(Поводом годишњице Сопоћанског скупа)

Преузето из часописа „Свети Кнез Лазар“ Бр.4 (36) – Призрен 2001. год. стр. 9-17

Српски Служабник 13. века

Други старији СРПСКИ СЛУЖАБНИК, 13. век¹⁾

✙ „СВЕТА БОЖАНСТВЕНА ЛИТУРГИЈА
Преподобног Оца нашег Архиепископа и Светитеља
ЈОВАНА ЗЛАТОУСТОГА“ ✙

Када пош долази у Цркву и хоће свршавати се Света Служба (- Литургија), облачи се говорећи: *Господе се зацари, у дейош се обуче.* Опасујући се говори: *Обуче се у силу и пребодјаса се.* Налаже Епитрахиль и говори: *Јер уштерди васељену да се не поколеба до века.* Фелон ставља и говори: *Јереји Твоји обучи ће се у правду, и пребодобни Твоји радонићу обираговиће се.*

И затим долази Светом Олтару хотећи Проскомидисати (проскумидисати).²⁾ И узевши Свети Хлеб, говори: *Успомен (ъъ поминание) Господа Бога и Спаси нашег Исуса Христа.* И затим почиње резати Свети Хлеб као окол (школо); чим почне резати одмах говори овако: ✙ *Као овца на заклане одведе се, и као јагње пред оним који га стирже безгласан је, шато не ошвара ушши своја. У смирену Своме суд се Негов узе, а род Његов ко ће исиверити. Јер се узима са земље живиш Његов, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.* ✙

И потом узевши што је извадио из Анафоре (- Прсфоре), обраћа прсврпнуто (възвраща) и знаменује на крст Светим Крштем, говорећи овако: *Живује се Јагње Божије за живиш свеша, Које узима зрех свеша, свижда и сада и увек.* ✙ И тако полаже на Свети Тас (ъъъ Диско). И ако не (же?) твори Анафоре господске, подаје на пшх твј исти чин. (.)³⁾

¹⁾ Српски Служабник, друге половине 13. века, на листовима 4-43, дивним успавом исписана цела Литургија Св. Ј. Златоуста, како се тада служила; долави из 16. века су п. 1-3, где је дат „Успавъ Божанствене Службе св. Яковости“, коју паде такође приписати. Рукопис је од 1892 г. у Петрограду, глв. Q. p. 148 (микрофилм у Народној библиотеци Србије, Археографско одељење). Преводимострепшима само Златоуставу Литургију, без старосрпског текста (забо допел снимка микрофилма) што је могуће ближе старосрпском језику, остављајући грчке речи кад су у тексту непрсвдиче. Другачије израле у тадашњем тексту дајемо болдож.

²⁾ Остављамо израз „Проскомидисати“, иако се Проскомидијом назива Приношење (буквално: допшание) Светих Дарова на Свети Престо, по Великом Входу, те се отада и молитва по Великом Входу зове „Молитва Проскомидије“ (- Молитва Приношења). Зато је за ову почетну „Проскомидију“ тачнији назив „Предложенио“. Додајмо да се Приношењем (тачније: Упошением: Анофоро) назива само уапшешее Светих Дарова у време њиховог уздицања („Твоје од Твојих“) и Епиклеве.

³⁾ Није јасно о чему је реч. Претпостављамо да се ради о Прсфорима који би дошци циритраљ, који је имао право доношења својих Дарова у сам Олтар.

А над хлебом (= Просфором) који приноси у име Пресвете Богородице, говори овако: *Пресвете Чисте и Преблагословене Владичице Богородице Приснодјеве Марије. А на другом хлебу (= другој Просфори) који приноси у име Светима, или на тај дан Светога, говори овако: Прими, Господе Боже наш, жртву ову за умишлење (=умилостиљење) и испљављење злочина и исправљање живота свима хришћанима, и служи Својем – томе рекавши, и своју Христу браћу нишом, молитвама Архиепископа Михаила и Гаврила и свих Небеских и разумних Служу, и Светиога и славнога Пророка и Претече и Крститеља Јована, и Светиш славних и блаженних Апостола, Светиш Отаца наших и Архиепископа Василија, Григорија и Јована, и Николаја, и Свешого Којему спомен створимо, и свих Светиш наших.*³⁶¹ +

И по проскомидисању, колико има Просфора, а колико хоће Светих помене, и за иловеће, и за болујуће, и за заробљенике, и затим за сав свеиш.³⁶² И потом узима метлицу и сабира метлицом и прах (=чешнице) са свих страна у средину Светога Таса, и поставља Сјеницу (=тњачу-звездицу?) над њим, и покрива Покров(це)м с врха Сјенца Тасовог (=лицу Звездице Лискога). И затим узевши улива вино, говорећи: *И један од војника којељем ребра Њему ирободје, и одмах ииђе крв – и потом улива воду, говорећи – и вода, и онај који виде иосведочи, и истинишћо је свегочинштво. (...) – недостијаје део листа*³⁶³ -

... *Покри небеса добродетелу Његова, и хвале Његове љуна је земља, свагда и сада и увек.* + И потом ставља ђакон тамјан у Кадилницу, говорећи: *Благослови, владико, кадило ово! И пошчаменеује (=блаженства) и говори Молитву тајно: + (Кадило) Ти приносимо...* (...) - недостијаје део листа -

И потом узевши ђакон Кадилницу, и покaди Свете Дарове, и сву Цркву, и народ. И кад ђакон уђе у Олтар, кади Свету Трапезу са четири стране. Поп говори: *(Молитву Предложеноја... и прими је у иренебески Твој Олтар (=жртвеник). Помени као Благ и Човекољубац оне који принесоше, и ни које принесоше, (и нас) неосушене сачувај (у свештенодјејству) Светиш (Твојих Тајни)... – нема дела листа* -

*Царе Небески, Утешителу, Параклише (!), Душе Истинне, Који си сауда и све исушњаваш, Ризницо добара, Свеиш (!) љодашелу, дођи, усли се у нас, и очисти нас од сваке нечистише, и сиаси, Благ, душе наше.*³⁶⁴ +

³⁶¹ Овакво спомињање и виђење честица ретко се другде сусреће.

³⁶² Древно предање: да се Св. Литургија врши за сав свет.

³⁶³ Уставри, недостијају делови листа, или листови, а неко је сачувао делове прилепљивао уа преостале делове (можда приликом микрофилмованја), тако да се неки делови текста понављају, док други недостијају. На следећем листу започиње се украсним иницијалом „Царе Небески“...

³⁶⁴ Кио што не види, интересантан својересни превод „Царе Небески“!

И потом, преклонивши главу, са смирењем, ђакон, држећи у десној руци Улар (-*Олар*) свој, говори попу: *Време је дејствовати Господу, владико благослови!* † А поп говори: *Благослови Бог наш, свагда и сада и увек.* Ђакон говори попу: *Помоли се за ме, владико.* А поп: *Да исправи Господ сине твоје.* Ђакон опет: *Помени ме, владико.* Поп: *Да нас помене Господ Бог.*

И потом, изишавши ђакон из Светог Олтара, почиње Слуту Литургију великим гласом:

Благослови, владико!

Поп узгласава:

Благословено Царство Оца и Сина и Светага Духа, сада и увек...

*

Ђакон:

Миром Господу помолимо се. †

За вишији мир и за спасење душа наших, *Гђу пом...*

За мир свега света, благостање (благостије-шестопанство) святих Божијих Цркава, и о повокуиљству (-*сјучиљену*) свих, *Гђу...*

За свети Храм овај, и оне који с вером и благоговјењем и страхом Божијим улазе у њега, *Гђу пом...*

За Архиепископа нашег — *име рекавши*, и за часно презвитерство, и у Христу Ђаконство, за сав клир и за народ његов,⁶⁷ *Гђу помолимо се.* †

За благоверног и богочуваног краља нашег — *име*, и за све бољаре, и за војнике, и за људе (-*народ*) његове,⁶⁸ *Гђу.* †

Да (му) помогне и покори под ноге његове сваког врага и противника, *Гђу пом...* †

За свето место ово, и сваки град и земљу, и вером живеће у њима, *Гђу пом...* †

За благорастворење кишно (дъждовни) и умножење плодова земљиних, и за време мирно, *Гђу пом...*

За плавајуће, путешествујуће, недугујуће (-*болујуће*), страдајуће, делајуће, за заробљенике, и за спасење њихово, *Гђу пом...* †

Да се избавимо од слаке скрби, гнева, беде и нужде, *Гђу пом...* †

Поп *Молитву* (1. *Антифона*) тајно: †

Господе Боже наш, Чија је моћ неизмерна, и слава несхваћљива, Чија је милост неизбројна... (итд. као дапас)

⁶⁷ Интересантно да се народ назива „народ његов“ — (Архи)Епископов.

⁶⁸ Интересантно је такође да се и за краља каже: „народ његов“. Српски краљ би тада, у 13. веку, могао бити: Урош Први, Дршутин, Милутин?

Ћакон:

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, Својом благодаћу. +

Пресвету, Чисту, Преблагословену,¹⁾ Владичицу нашу Богородицу и Приснодјелу Марију, са свима Светима поменућии, сами себе и друг друга, и сав живот наш Христу Богу предајмо. +

Возглас: *Јер Теби приличи... Амин.* (као данас)

Антифон 1:

Добро је исповедати се...

Отпев: *Молићвама Богородице, Сјасе, сјаси...*

Народ исто.

Јављати ујутро...

Народ: Јер је праведан (Господ)...

Поп (!): *Слава:*

Народ: *И није:*

|

Поп Молитву (2. Антифона) тајно:

Господе Боже наш, сјаси народ Твој... (као данас)

*

Ћакон: Опет и опет, миром Ђу... +

Заступи, спаси, помилуј... +

Пресвету, Чисту, Преблагословену...

Возглас: *Јер је Твоја моћ...* (као данас)

*

Антифон 2:

Господ се зацари, у лепоту... +

Јер утврди насељену... +

Народ: Сведочанства Твоја... +

Поп (!): *Слава:*

Народ: *И није: + Јединочед(ни) (јединочеда) Сине и Слово Божије +*

(Молитва 3. Антифона) тајно:

Ти који си нам даровао ове заједничке... (као данас)

+ Ћакон:

Опет и опет, миром... +

Заштити, спаси, помилуј... +

Пресвету, Чисту, Преблагословену... +

Поп: *Јер си блаз и човекољубив...* (као данас)

¹⁾ Нема: „Славу“ – што показује да је ово старији текст.

Антифон 3:

Ходите обрадујмо се Господу...

Отпев: *Спаси нас Сине Вожји...*

Народ: то исто.

Прстекнимо Лице његово исповедањем... +

Јер је Бог велики Господ, и Цар (велики)... +

Јер су у руци Његовој крајеви земље... +

Јер Његово је море и Он створи... +

Одмах бива Вход (Мали). Тако се поклони ђакон у Олтару трипут пред Светом Трапезом, (и) узевши Јеванђеље, излази с попом од северне стране, одакле сваки Вход бива; последњи певају Богородичин Тропар. И стане (ђакон) с десне стране попа, усред Цркве, и говори ниским гласом:

Господу се помолимо. — Господе помилуј.

Поп (Молитву) Входа тајно:⁹¹ +

Владико Господе Боже наш... Јер Теби приличи... (као данас)

Говори ђакон: *Благослови, владико, Свети Вход!*

Поп говори: *Благословен Вход Светих Твојих, Господе.*

И упавши у Свети Олтар, говори поп ђакону: *Помоли се за мене Господу, браће.*⁹²

(Ђакон): *Бога да просиш и спасе нас, владико.*

И говори ђакон попу: *Помоли се и ти ми мене грешнога.*

Поп: *Бога да просиш и спасе.*

Ђакон говори: *Благослови, владико, Трисвешто!*

Поп:

*Јер си Свети Боже наш, и Теби славу...*⁹³

Народ пева *Трисвешто.*⁹⁴

⁹¹ И овде као у најстаријем Барберинском рукопису (790.г.) стоји наша данашња Молитва Входа: „Владико, Господе Боже, Који си на небесима усиданоштво чинио и војске Ангела и Архангела...”

⁹² Ово и даље, колико знамо, нема у другим рукописима.

⁹³ Интересантно је да у скоро свим рукописима (Синајски Импар, 13.в. Лит.ВВ; Јерус. Еваголаја, 13-14.в. — Лжиздријевски 2,140 и 3,186 итд.) говори се најпре овај возглас, па онда Молитва Трисветога, која опет на крају има исти возглас.

⁹⁴ Певанње *парода* и *Трисвеште* песме Св.Тројици, и уопште целе Св.Литургије, изначално је свето Предање. Данас је, нажалост, народ истиснут „хором“, који нам пена „читалиштинку“ (како је говорио блаженот спомени Митрополит Кијевски Антоније /Крпавицки/).

Поп Молитву (Трисветла) тајно:
Боже Свети, Који у Светиња почивши... и свих Светињих Твојих,
*који су Ти од веки угодили...*¹⁰⁾
Возглас: *Јер си Свети Боже наш...* (као данас) +

И поклони се ђакон трипут пред Светом Трапезом, говорећи за себе лагано (= тихо): *Свети Боже, Свети Крејки...*

Ђакон говори попу: *Зайоведи, владико!* и тако (свештеник) улази на Горње (вишњи) Седиште (= Горње Месно).

Поп: *Блажословен си Који седиш на Престоли славе Царства Твога, свазда, сада...* +

По Трисветом, ђакон: *Пазимо!*

Поп: *Мир свима!*

Ђакон: *Премудрости!*

Појац: Псалам Давидов.

Ђакон: *Пазимо!*

И говори се Прокимен.

Потом говори ђакон: *Премудрости!* и чита се Апостол.

Кад се заврши Апостол,

поп: *Мир њи!* ђакон: *Премудрости!*

Појац: Алилуја. Псалам Давидов.

Ђакон: *Пазимо!*

Појац: Алилуја.

Ђакон кади Свету Трапезу и Свете Дарове (на Предложењу), и преклонивши се, говори попу:

*Блажослови, владико, онога који ће читати Свето Јеванђеље.*¹¹⁾

Поп: *Господ да даде реч онима који благовестише силом многим, Цари Силе Љубљенога,¹²⁾ молишвама Светога Апостола и Јеванђелиста Маттеја, Марка, Луке, Јована, и свих Светињих. Амин.*

(На маргини: Молитва: реци, на крају +¹²⁾)

А ако некад нема ђакона, поп узглашава:

Премудрости, право стојмо, чујмо Свето Јеванђеље -- има рекавши, Јеванђелиста.

¹⁰⁾ Молитва као данас, али има старији додаток.

¹¹⁾ Једноставнија старија „формула“ пред Јеванђељем.

¹²⁾ Види изнад у зрким рукописима, где је слично, и даљи текст одражава стварну. Израза „Господ Силе Љубљенога“ је из Ис.67,13, који је данас изостављен.

¹³⁾ Наиме, Молитва пред Јеванђељем у овом рукопису писана је на крају Златоустове Литургије (л.41б, иди даље стр.427).

Поп: *Пазимо!*

И кад се заврши Јеванђеље, ђакон:

¹³⁰ Рецимо сви, Господе, услиши нас. +

Од све душе и од све мисли. +

Господе Сводржитељу, Боже отаца наших, молимо Ти се. +

Помилуј нас, Боже, по великој милости Твојој, Свети, услиши нас и помилуј. +

Господе, помилуј – девет пута (-зху).

Поп се моли тајно: +

Господе Боже наш, пријми ово усрдно мољење... (као да нас) +

Ђакон:

И још се молимо за благоверног и богочуваног краља нашег – име рекавши, за моћ и победу и **пребивање мира**, за здравље и спасење њему, и да Господ Бог наш нарочито помогне, и улути га у свему, и покори под ноге његове сваког врага и противника, рецимо. +

Још се молимо за Архиепископа нашег – име рекавши +

И још се молимо за оне који плодове доносе и добротворе, и који служе Светоме (Храму) +

И још се молимо за предстојћи народ, који очекује од Тебе богате милости +

И још се молимо за почившег – име рекавши, (за) покој, тишину и блажени спомен (његов) +

И још се молимо за све почивше оце и браћу нашу +

/Возглас – нејасно:/

Јер си милосрдни и човекољубац Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину...

Ђакон: +

Помолите се, оглашени, Господу +

Верни за оглашење помолите се, да их Господ... +

Да их научи словом истини(ти)м +

Да им открије Јеванђеље праведно +

Приједини их Светој Својој Саборној и Апостолској Цркви +

Спаси, помилуј, заштити, сачувај их, Боже, Твојом благодаћу +

Оглашени, главе ваше Господу поклоните +

¹³⁰ Ова *сушуба јектенија* по Јеванђељу другачије је дељена него данашња, и има неке речи додатке (као: „Свећи“, мало ниже).

Поп моли се тајно: †

Господе Боже наш, Који на висинама живиш... (као данас)

† Возглас: *Да и они с нама славе...* (као данас) †

Ћакон:

Који сте оглашени изиђите, оглашени изиђите. Који сте оглашени изиђите, да нико од оглашених. Који сте верни, ошет и опет миром Господу помолите се †

Молитва о Вернима Прва, по простирању Платна простртога:¹⁴⁾
Благодаримо Ти, Господе Боже Силѧ... (као данас)

Ћакон: Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, Својом благодаћу. †

Премудрост!

Возглас: *Јер Теби приличи свака слава, часи и поклоњење, Оцу и Сину...* †

Ћакон: Ошет и опет миром †

За вишњи мир и за спасење †

За мир света света †

За свети Храм овај †

Да се избавимо †

Поп: Молитву (Верних 2.) тајно:

Оцеѧ и много ѡуша Теби припадамо... (као данас)

Ћакон: Заштити, спаси, помилуј... †

Премудрост!

Поп: *Да ѡд влашћу Твојом свагда чувани, Теби славу узносимо, Оцу и Сину...* †

Поп моли се тајно (–Молитва Херувиме):

Народ пева *Иже Херувими*¹⁵⁾ †

Нико није досиојан... (као дапао)¹⁶⁾

¹⁴⁾ Тако назива Изидон-Анзимикс: „Платно распрострто“!

¹⁵⁾ Значајно је помена да **народ** пева и Херувиму. Паш народ и данас каже да се Св. Литургија поје („Дас' у њему поје Литургија, сват ошета као и *шила-сехатолотки*“).

¹⁶⁾ У овој Молитви, уместо речи „свешћеноносѧ предео јеси“ стоји: „свешћенство предео јеси“. Овде су, у овом *Служабнику*, употребљена сва 4 партиципа о Христу: *присен*, и *присноимы*, *примакмы* и *раздѧкмы* = „Који *присноси*, и Који *се* *присноси*, и Који *се* *раздаје*“. Ово наводимо зато што у ралијем тексту ове Молитве није било тако, како се види из напред наведених грчких рукописа.

¹⁷Бакон: Исиунимо молиту нашу Гѣх +
За предложене Часне Дарове Гѣх +
За свети Храм овај и који са вером +
Да се избавимо од сваке +

Молитва по постављењу Светих Дарова на Светој Трапези (=Мо-
литва Прокломичује=Приношења) +

Господе Боже Сведржишелу, Једини Свешти... (као запас)

Бакон: Заступи, спаси, помилуј...

Дан сав савршен, свет, миран и безгрешан, у Господа просимо +
Ангела мирна, верног хранитеља и наставника душама и те-
лима нашим у Господа +

Милост и отпущение грехова и саблазни наших +

Добро и корисно душама нашим, и мира свему свету, у Госпо-
да просимо +

Остало лето живота нашег у миру и здрављу окончати, у Го-
спода +

Христијанске кончине живота нашег, бестрасне, непостидне,
мирне, и добра одговора на Страшном Суду Христовом, просимо +

Просвету, Чисту, Препоблагословену +

Поп: Милосрђеј Јединочедица¹⁸ Сина Твога, са Којим си бла-
гословен, са Пресвештим и Блажим и Живошворештим Духом +

Мир свима! +

Бакон: Љубимо друг друга +

Двери, двери, мудростију љазимо! +

Народ: Верујем у Једнога Бога Оца +

Спојмо добро, спојмо са страхом, љазимо, да Свеио Упомене
миром принесемо +

Благодат Господа нашег Исуса Христа, и љубав Бога и Оца, и
причештије¹⁹ Светиога Духа, да буде свагда и са свима нама²⁰ +

¹⁷ Ништа се не говори о начину вршења Великог Входа, ваљда се то сматра познато свештенослужитељима. Напред је, код Малог Входа, речено да сваки Вход биша кроз Северна врата.

¹⁸ Овде у текст стоји „причештије Духа Светога“, а другде: „обичеије Светога Духа“, што је обаје превод грчког κοινωνία – заједница, општење, причешће.

¹⁹ Овај најстарији, из Апостолског доба (2Кор.13,13) Светотројични литургијски војказ, стоји овде нешто другачији, него ли данас.

*Горе имајмо срца +
Благодаримо Господа*²⁰⁾ +

Поп моли се: +

*Достојно је и праведно Тебе певати... (као данас)*²¹⁾

Возглас: *Победничку песму певајући, кличући, узвикујући и говорећи.*

Народ: *Свеш, Свеш, Свеш* (С.С.С.) +

Са овим блаженим Силама, Владико човекољубче... (као дапае)

Возглас: *Примише, јеруше, ово је Тело Моје, ломљено за нас и ошпишшење грехова.*

Поп тајно:

А иако и Чашу по вечери, говорећи +

Возглас: + *Пијте од ње сви, ово је Крв Моја Новога Завета, изливана за нас и за многе, за ошпишшење грехова. +*

Јереј се моли: +

Спомињући (-Сећајући се), гакле, сада сјасносно ову заповест... (као данас) +

Возглас: *Твоје од Твојих, Теби приносимо за све и за сва. +*

Народ: *Тебе певамо +*

И јереј моли се +

*Још Ти приносимо ову словесну и бескрвну службу, и молимо се, и припадамо, и преклињемо, ниспоиши Духа Твога Светиша на нас, и на њредлежеће Дарове ове, и на сав народ Твој.*²²⁾

И приклонивши се јереј, тринуг, и запамснутући (-благосилајући) Свсте Дарове, говори:

....

²⁰⁾ У Варберинском рипсу (790.г.) и Синајском *Василофону* (10.век) овде стоји напомена: „И свештеник зајочше [Вотаксу и] Свешу Амафору“ (-Канон Вехарисаје). У Јерус. *Рехолођу* (рпс.13-14.в.) стоји: „Свештеник сагнувши се говори тајно (протиско) молитву: *Достојно је и праведно...*“

²¹⁾ У молитви, иза речи: „Који увек јеси“ нема: „на исти начин јеси“... Интересантно је старосрпски писана реч *многочити* (Сорафисаи)!

²²⁾ У овој Молитви записујемо разлику од данашњег текста: „молимо се“ (тако је у Варберинском рукопису, а данас је: „молимо Те“), и додатак (иначе дописан на крају реда и на маргини): „и на сав народ Твој“, што је вероватно пренето из Молитве Приношења (по Великом Вхолу), а иначе тог додатка нема у Варберинском рипсу. Превод: пренос „предлежеће Дарове“ је дословнији од „предложене Дарове“ (превод о. Јустина и Синодски). – Наравно, нема *Трошари* 3, *Чага*.

И учини, чакле, Хлеб овај Часним Телом Христѣа Твога.

Ѧакон: Амин. +

И ово што је у Чаши овој Часном Крвљу Христѣа Твога. +

Ѧакон: Амин. +

Прешворинши Духом Твојим Свештим.

Ѧакон: Амин.²⁵¹

И јереј моли се: +

*Ди онима који се причешћују буде на бодрости душе, на отпущање грехова, на **ошшћење**²⁵² Духа Свештога... (итд. као данас)*

И још Ти приносимо ову словесну службу за пошвише у вери... (као данас) +

Виш(им гласом): Особити за Пресвешту, Чисту и Препблигословену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију.²⁵³ +

Јереј моли се:

Свештога Јована Пророка, Прешече и Крштителѣа, Свештих и преславних Апостолоа, и Свештога име рекавши, којега и спомен шворимо, и свих Свештих Твојих, чијим молишема посещи нас Воже. И помени све уснуле у нади васкрсења животи вечного

(на мигрини: Помени Варлама и Јевсихија и Јоаникија. Иштра и Германа).²⁵⁴

и убокој их дде осећује свешлости Лица Твога.

И још Ти се молимо, помени, Господе, свако Епископство и привоверних,²⁵⁵ правоуправљајућих слово Твоје Иштине.

(изнад реда: Помени, Господе, Вартоломеја ирезиттера.)

И свако јерејство и у Христу Ѧаконство, и сваки свештенички ред (пома: и монахи).

Још Ти приносимо ову словесну службу за васелену, и за Свешту Своју и Саборну Апостолску Цркву, за пребивајуће (-живеће) у чистишти и часном животу, за верне и христолубиве цареве²⁵⁶ наше – име рекавши, за све бољаре и војнике његове (!), дај и м, Господе, мирно царство, да и ми у шистини њиховој штих и спокојан животи поживимо у сваком благоверју и чистишти +

:

²⁵¹ Ѧакон живири Амин само једном!

²⁵² Другде у текст обично стоји „*причешће* Духа Светога“, а овде: „*обшћење* Светога Духа“, што је обоје превод грчког *κοινωνία* = *заједница, ошшћење, причешће*.

²⁵³ Нема „*Службу*“, као што то немају и многи стари рукописи, а данашњи има.

²⁵⁴ В. мало ниже између редова, и на л. 816: „*помирши ти тржданство Вадломена*“.

²⁵⁵ Писало је: „*свако Епископство аверних*“, па је изнад додато: „*правоверних*“.

²⁵⁶ Претходно је свуде у тексту стајало: „*за краља и царе*“, и оно царе је веров. нађено у предлошку, па је из поштовања остављено тако.

Поп:

*Најпре ђомени, Господе, Архиепископа нашег – име рекавши, ђе-
га даруј Свештим Твојим Црквама, у миру, цела, часна, здрава, долго-
денствијујушиа (= дугоживећег), и ђравојравешиа (= правоуправљају-
ћег) слово Твоје Истине. +*

Јереј моли се: +

*Помени, Господе, месито ово у којем ђришесѡејемо (примљетићу
имк = припрежено боравишмо),²⁹¹ свако месито и град и земљу, и оне који вером
живе (живућућк) у њима.*

Помени, Господе, оне који ђлове... (итд. као данас)

Возглас: *И дај нам да једним устима...* (као данас)

И да буду милости... (као данас)

Вакон: Поменувши све Свете, опет и опет, миром Ђѡ +

За припесне и освећене Часне Дарове Ђѡ +

Да човекољубиви Бог наш, примивши их на Пресвети Свој и
пренебески и мислени Олтар, у мирис благоухапија (= благомириса)
духовнога, Ђѡ помолимо се +

Ниспошље нам благодат и дар Пресветога Духа, Ђѡ +

Да се избавимо од сваке скрби, гњева... +

Поп Молитву тајно:

*Теби предјемо сав живоиш наш и наду, Владико³⁰¹ Човекољубче,
и молимо Ти се, и ђријадамо Ти,³¹¹ и ђросимо... (као данас) +*

Вакон: Заштити, ошаси, помилуј... +

Дан сваки савршети, свет +

Анђела мира, верног наставника +

Милост и отпуштење грехова +

Добра и полесна +

Остало лето живота нашег +

Хришћанске кончине +

Сједињење вере и причастије Светога Духа испросивши, сами
себе и друг друга и сав живот наш Христу Богу продајмо. +

²⁹¹ Врло тачан превод грчке речи *κρηνη* – *припрежено боравишмо* („кра-кулим“, „крат-кулим“, од *κρη-ναι*), што је израз библијског и ранохришћанског схватања: да Црква=хришћани у овом свету само *припрежено бораве* овде, јер им је стално место живљења са Христом, у Царству Небеском. (В. Јевр. 11,9; Пост. 17,8).

³⁰¹ Реч: „Владико“ додата изнад реда.

³¹¹ Такође и речи: „и *пријадамо Ти*“, додате су на маргини, истом руком.

Поп:

*И удостој нас, Владико, да са смелошћу, неосуђено, смемо при-
лижити Тебе Небескога Вођ Оца и говориши: †*

Народ: *Оче наш.*³²⁾

Поп возглас: *Јер је Твоје Царство и сила и слава, Оца и Сина и
Светиога Духа, сада и увек †*

Мир свима!

Вакон: *Гливе наше Господу...*

Поп тајно:

*Благодаримо Те, Царе невидљиви, јер си неизбројивом Твојом
силом све савршио... Ти, Владико Човекољубче... Ти, гакле, Вла-
дико, све предлежеће нама ни добро изравниј (- једнако раздели)... (итд.
као данас) †*

(Возглас): *Благодаћу и милосрђеј...* (као данас) †

И поклања се поп трипут.

И ђакон, стојећи пред Дверима Олтара, клања се †

И ушавши к попу, стане с десна попу.

Поп Молитву тајно †

*Погледај, Господе Исусе Христче, Воже наш... и удостој нас да
моћном руком Твојом даш нам пречистио Тело Твоје и чисту Крв –
нама прешнима и свему народу Твојем.*^{32a)} †

Вакон: *Пази мо!*

Поп, уздигавши Свети Хлеб:

Светишње светима.

Народ: *Један је Свети...*

И узевши јерсј од Хлеба један део, ставља у Чашу, говорећи:

*Испуњење Светиога Духа.*³³⁾

Вакон: *Амин.*

³²⁾ Возглас „И удостој нас“, као и свенародно изговарање *Оче наш*, засведочени су у Варберинском кодексу (190.г.). Види напред шта Свети Максим каже за народ-
но заједничко мољење „Оченаш“.

^{32a)} Као што се види, постоје извесне разлике у овој Молитви.

³³⁾ У неким рукописима стоји: „Пуноћа заједнице (κοινωνία) Духа Светогга“, а у
другим: „Пуноћа вере (πίστις) Духа Светогга“. Оба су израза каснија, али је први
карактеристичкији, јер непосредније изражава црквенитеургичку свест, тј.
еклисолошке димензије Св. Евхаристије.

Њакоп: *Благослови, владико (Топлоту)!³⁴⁾*

Поп: *Тойлоша Свештога Духа.*

Њакоп: *Амин.*

И поставља на Свету Трапезу. И поклонивши се трипут, говоре (глаголет – обојица) за себе:

Верујем, Госиоде,³⁵⁾ да си Ти ХрисѠос, Син Бога Живога, Који узима зрех свега свешта. Сшога, прости ми свако сагрешење вољно и невољно, и да ми не буду на зрех, Владико Човекољубче, Свештиње ове, него на очишћење, и на освећење, и на просвећење,³⁶⁾ и сшасење, души и Шелу.³⁷⁾ +

И примивши (– *узевши*) ђакон један лео од Светих Дарова, полаже попу на обе руке,³⁸⁾ говорећи:

Часно Тело Госиода нашег Исуса ХрисѠа, Амин.

И поклонивши се обојица, говоре у себи:

Вечере Твоје Тајне данас, Сине Божји, причасника ме прими; нећу ширну Твоју непријатељима Твојим казати, нићи иљубац Ти даћи као Јуда, већ као разбојник исповедајући ваије. Помени ме, Госиоде, кади дођеш у Царшћву Твоме.³⁹⁾ +

И потом, када се заврши Причешће,⁴⁰⁾ и Свети Пречисти Остатци узму се са Свете Трапезе, јереј (говори) **Молитву**:

Благодаримо Те, Владико Човекољубче... молиштвама и мољенима Свеште и Славне Богородице и Приснодјеве Марије, и свих Свештих Твојих, који су Ти од века угодили, Боже наш, и Теби славу узносимо⁴¹⁾ +

³⁴⁾ Јерусалимски *Благолозиј* (13-14.в.) има овде за Топлоту: приноси је и говори: „Благослови, владико, Тойлошу! И кад је свештеник благослови, по обичају, улива је ђакон у Св. Путир и у себи говори: *Возглаголет краљу...*“ (в. грчке *Поретке*).

³⁵⁾ Нема речи: „и исповедам“...

³⁶⁾ Речи: „и ка просвећење“ накнадно додате изнад реда.

³⁷⁾ Ова се Молитва досека разликује од данашње (в. даље *Кикондрски Службеник* из 1330. године).

³⁸⁾ Из текста се јасно види да ђакон даје свештенику део Светог Архуса на руке – што је стара пракса (в. *Барберински* и др. рукоп. *најни*), – али се не каже даље ли свештеник даје ђакону, што се вероватно подразумева.

³⁹⁾ У већини старих рукописа ова Молитва: „Вечери Твојега Шјјнија“ долази испред Молитве: „Верујем, Госиоде, и исповедам...“ (Синајски *Илтиар*, 13.в., и Јерусалимски *Благолозиј*, 13-14.в., имају само „Вечери Твојега“).

⁴⁰⁾ Свакако да се подразумева и Причешће верних, а не само попа и ђакона.

⁴¹⁾ Кло што се види, ова је Молитва нешто различита, нарочито на завршетку, од данашње.

И јереј у себи: *Благодословен Бог наш, Који освећује и свећши* (освећује и освештава) *свакога човека који долази у свећш*.⁴¹⁾
Возглас: *Свагда и сада и увек, и довека.*⁴²⁾
Народ: *Да се испуне* (уста папа) +

Закон: Стојећи право ми који смо примили Свете, Пречисте, Бесмртне Тајне, похвалимо Господа +

Заштити, спаси, помилуј +

Дан сав савршен, свет, миран и безгрешан испросиши, сами себе и друг друга, и сав живот наш, Христу Богу предајмо +

Поп возглас: *Јер си Ти освећење наше, Боже наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину +*

*У миру изиђимо.
Господу се помолимо.*

Јереј (говори) **Молитву Заамвону**.⁴³⁾

Господе, Који благодосиљаш оне који Те благодосиљају... мир свећш Своје даруј, Црквама Твојим, и свештеницима, блабоверноме краљу нашем, војницима, и свему народу Твоме. Јер је сваки добри дар... и Теби славу и благодарење, част и поклоњење узносимо Оцу и Сину +

Молитва у Сасудохранилици,⁴⁴⁾ кад ће да употреби (Дарове):
Испуњење Закона и Пророка... (као данас) +

* * *

Молитва пред Јеванђељем.⁴⁵⁾

Засијај у срцима нашим мислено Сунце Правде Твоје, просвећи ум мој, и сва чуствa сачувај, да твојим вољу Твоју, и ходим по свим ђушевима правде Твоје, и насладе красоти Твоје да се удостојим, молишвама Пречисте Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије, и Свећш Небеских Сила, и Свећш Пророка и Пречи-

⁴¹⁾ И овде је приметна разлика.

⁴²⁾ Јерусалимски Епикоп (13-14.в.) вели: „Свештеник у себи говори: *Благодословен Бог наш, а величасно: Свагда, сада... Народ: Амин. Да се испуне уста наши!*...”

⁴³⁾ Ова Молитва, као што је и данас, стоји нипшто ипмењена у Варберикском кодексу (8.век); у *Севастијановом* (10-11.век) је другачија: „Владико Господе Исусе Христе, Спаситељу наш...” (Красноселова, 278-9), док у *Порфиријевском кодексу* (10.век) има 13 Заамвоних молитава, сходно разним Празницима, док их у *Синијском Епикопију* (9-10.век) има 17. (Джидријенски, т.2, 21-23).

⁴⁴⁾ Србин преводи верно грчки пази *Скенофилаком*, а то је место где се чувају Св.Синоди, тј. Проскомидија - Такомикион.

⁴⁵⁾ Ова је Молитва, оиде нешто другачија од данашње, додана овде на крају, а на њу се упућује напред (в.стр.408).

Свештенику В.

Часни оче, благослови!

Поводом Вашег обавештења да Вам је преко намесника трнавског наложено да ме позовете на Црквени суд, обавештавам Вас следеће:

У свако доба дана и ноћи, на било којем месту, о било којој теми или послу, са било ким спреман сам да разговарам.

Међутим, ако ме неко позива на Суд, потребно је да знам:

Прво, ко ме оптужује.

Друго, због чега ме оптужује (шта је правни, морални, канонски итд. основ оптужнице) и који наводи – разлози стаје у оптужници или пријави.

Треће, коме сам тужен (свештенику, старешини цркве, архијерејском намеснику, епископу, Сабору...) и ко ће да ми суди.

Наиме, пред Судом ћу ја покушати да снагом аргумената браним и одбраним своју чист, своје достојанство и своју веру. За ту одбрану имам потребу да се припремим.

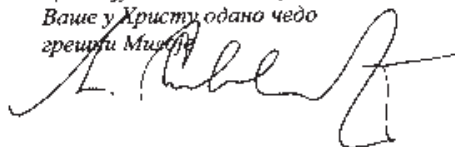
Отуда, уз пуно поштовање Ваше личности, не могу да прихватим начин Вашег позива на Суд.¹

Осим тога, ја нисам уличар да би ме неко на тај начин приводио Суду.

За Христов Суд се спремам дуго низ година са страхом и трепетом, па Вас преклињем да ми у томе помогнете молитвама својим, а за Ваш Суд треба да се припремим чим добијем позив, са назнаком: ко ме тужи, коме ме тужи и због чега ме тужи. (За тај Суд Вас нећу молити за помоћ, већ ћу ту помоћ тражити од људи који се тиме баве професионално, стручно и научно).²

Целивајући Вам десницу,
Ваше у Христу одано чедо
грешић Милошевић

16/29. маја 2008.
Године Господње

¹ Уверен сам да је време чистог некадашњег богослова Јосифа Васириновића Стаљини прошло, а да време инквизиције са запада још увек није стигло.

² Због тога Вас умољавам да Вашим налогоданицима предложите да ми професионално позиву позив из кога ће се недвосмислено видети све три горе наведена битне и неопходне чињенице, те да ми оставе коректно време за припрему одбране. Јер се надам да пресуда није већ донета, него да она треба да се заснива на истини коју, ваљда, тек треба утврдити укрштањем аргумената оптужбе и одбране.

РАЗГОВОРИ

Гдје нема савјета, пропада народ, а помоћ је у мноштву савјетника.

Ко љуби наставу, љуби знање; а ко мрзи на укор, остаје луд.

Приче Соломунове 11.14; 12.1

1. Сведочанство о односу епархијске администрације према верном народу

У среду 30.01.2008. делегација верника однела је Молбу Епископу жичком коју је после трибине одржане претходно вече у великој сали СО Чачак потписало више стотина присутних верника на предавању др. Миодрага Петровића. Том приликом делегација је сачекана са нечувеном игноранцијом и понижавањем од стране високог епархијског чиновника, која није удостојена да уђе у просторије, већ је шикана извршена на степеништу – ходнику испред просторија епархијских чиновника. Ни ова, као ни претходне две молбе од 22. и 26. јануара 2008., нису услишене, нити је делегација удостојена пријема на разговор код Епископа. Овде ћемо напоменути да је дана 22.01.2008. овај високи епархијски чиновник примио прву молбу Епископу и обећао да ће у току дана јавити термин када ће Епископ примити делегацију. Међутим, он није испунио своје обећање, а данас је неистином оспорио легитимитет те молбе.

Ток разговора 30.01.2008. је текао овако :

Делегација¹: Помаже Бог

Секретар Ђ.: Бог помогао.

Делегација: Поштовање. Видели смо се недавно.

Секретар Ђ. Да, да. Ви сте донели ону молбу.

Делегација: Јесте.

Секретар Ђ.: Ја сам вас питао да ли сте ви то преко намесника. Ви сте рекли да јесте, али тамо намесниковог печата није било.

Делегација: Пазите, или Ви нас нисте разумели, или нисте хтели да нас разумете. Ми смо рекли да нас је намесник упутио да је директно донесемо и да није хтео да прими нашу молбу. Тако се и јутрос догодило. Значи ми смо синоћ имали једну трибину у Чачку на којој је било много људи. Говорио је...

Секретар Ђ.: А ко је то имао трибину?

Делегација: Значи то је иницијативни одбор за оснивање удружења „Законоправило“ Чачак, организовао хришћанску трибину у склопу Светосавских...

Секретар Ђ.: Је ли то удружење основано са благословом Епископа?

Делегација: Није.

Секретар Ђ.: Онда ја немам ништа с тим.

Делегација: Добро. Али тамо је било 600 хришћана, међу њима и монаштво и свештенство. Говорио је др. Миодраг Петровић, еминентни стручњак за канонско ...

1. Испред делегације говори грешни Милоје. Чланови делегације (углавном седих глава) са запрепашћењем и сузама у очима посматрају гордост и немилосрђе секретара Ђ.

Секретар Ђ: Није он никакав стручњак ...

Делегација: У реду, Ви вероватно то боље знате.

Секретар Ђ.: Лично га познајем... Никакав стручњак није...

Делегација: Добро. Са тог скупа је дошла једна молба нашем Епископу коју смо ми донели и пошто смо имали свега неколико сати за обелодањивање трибине од момента кад је добивена сала Скупштине општине и скуп пријављен надлежним државним органима, ми нисмо очекивали такав одзив па смо технолошки били неспремни и није више било папира да ту апелацију потпишу сви присутни, али је стало око 350 потписа. И ми смо то донели с љубављу, и желели смо да пренесемо нашем Епископу истину коју од њега крију његови сарадници. У најбољој жељи да спречимо нежељене последице које су на прагу. Знате. Ово је трећа делегација која долази. Ви сте нам обећали оног дана јавити...

Секретар Ђ.: Јесам обећао, али када сам видео да немате од намесника ништа ја ту немогу да реагујем, нити ћу сад на ово писмо да реагујем.

Делегација: Нећете да реагујете? Али намесник каже – „Нећу да примим, идите директно“. Знате. Имамо доказе. Значи, намесник с нама неће да разговара, Ви нећете да разговарате с нама. Епископ неће да разговара с нама. Па ко ће да разговара?

Секретар Ђ.: Док год будете снимали свештенике и стављали на интернет разна оговарања нико с вама неће да разговара.

Делегација: Знате до кад ћемо то да радимо. До кад је века и света. Јер ми ништа не кријемо. Знате. И Ви снимате, извините. Ево је овде камера. У вашој згради.

Секретар Ђ.: Не, то је видео надзор.

Делегација: Видео надзор. Па молим Вас, ми ништа не кријемо. Ми све што радимо ми радимо јавно. Ја ћу да Вам кажем, ми смо слали молбе Епископу. Ја сам лично слао писма Епископу у најбољој намери, осим ако неко неће да нам представи да је СПЦ Епископ. Ми држимо да је СПЦ Сабор, епископи, свештенство и верујући народ. Ако нас, као народ неко сматра стоком, ако неће с нама да разговара, онда ће бити онако како је речено у Светом Писму. А Ви знате да је Господ рекао за Апостоле: Ако они ћуте, камење ће проговорити. Значи Ви преузимате одговорност за нарасли гнев у народу ове Епархије. А нарочито у Чачку, у Ариљу, у Пожези и у Ужицу.

Секретар Ђ.: У Ариљу нема проблема, у Ужицу такође. Једино ви из Чачка идете па правите проблем. Па вам се скупи једва 200.

Делегација: Одлично. Браво. То вас информишу намесници. Хоћете ли да примите преставку. Да је не дајемо новинарима да је шаљу. Ви нас терате да

сазивамо конференције за штампу. Апелујем узмите ово и дајте Владики. Кумим Вас Богом.

Секретар Ђ.: Па шта с тим?

Делегација: Дајте Владики, а он је наш духовни господар. Благодарим. Верујте ми оче, ђаконе ја сам матор човек, ја сам деда ...

Секретар Ђ.: Извините, звони ми телефон.

Делегација: Сад је важнији овај телефонски позив од нас 350. Шта ћемо. Ми не можемо да се бијемо. Не можемо да се свађамо. Молимо. Кумимо...

Секретар Ђ.: Ја сам примио.

Делегација: Добро, али немојте рећи нема печата, као што сте рекли, јер ми смо Вам прошли пут рекли... Ја Вас молим, оче ђаконе, ја Вас преклињем, ево матор сам човек, пред Вама ћу да клекнем.

Секретар Ђ.: Устаните. Молим вас, какве глупости правите ви овде.

Делегација: Нећете ни да нас саслушате.

Секретар Ђ.: Нећу. Зато што знам ко сте и шта радите. Зато нећу.

Делегација: А ко смо? Реците нам.

Секретар Ђ.: Ово сам прихватио. Проследићу Епископу ...

Делегација: Прошли пут сте рекли да ћете нам јавити...

Секретар Ђ.: Рекао сам, али кад сам видео да нисте преко намесника ...

Делегација: То смо Вам рекли.

Секретар Ђ.: Ја сам Вас питао јесте ли преко намесника, ви сте рекли: јесмо, јесмо. И то је била само молба. Намесник мора да проследи. То је основни ред.

Делегација: Али он не поштује ред!

Секретар Ђ.: Ја кад идем у Општину морам прво да идем у месну заједницу. Ако хоћу сад да идем код неког министра ја прво морам код свог локалног начелника... Ја кад хоћу да одем код Патријарха, ја не могу да одем код Патријарха... То је основни ред.

Делегација: Разумете ли да намесник не поштује ред. Разумете ли да намесник наш не поштује ред, него прави неред.

Секретар Ђ.: Не прави он уопште, него ви правите неред.

Делегација: Чиме? Молбама, апелима, и инситуирањем на поштовању богослужбеног поредка у складу са одлукама Сабора.

Секретар Ђ.: Одлуке Сабора нису упућене вама.²

Делегација: Јесу. Пише и у одлуци. Упућене су и верујућем народу. Јел знате да постоји пропратни акт одлуке Сабора. Имамо тај акт. Јел знате да је речено – обавеза Епископа је да упозна свештенство и верујући народ.

2. Ову безобзирну, дрску и бестидну лаж демантује документ на задњој корици књиге

Секретар Ђ.:Извините, ја више нећу ...

Делегација : Добро. Оче ђаконе, ми Вас молимо... Немилосредни сте!
Знаете...

(Секретар Ђ. је ушао у свој кабинет и за собом залупио врата)

Милоје Стевановић: Помаже Бог.

Намесник: Бог помогао.

Милоје Стевановић: Оче Р. Ви сте?

Намесник: Е јесам.

Милоје Стевановић: Благословите. Ја сам Милоје Стевановић. Како сте оче.

Намесник: Добро.

Милоје Стевановић: Па ево ми овде, нас неколико који смо били код вас, хоћемо нешто да вас замолимо. Пошто смо ми практично на оном састанку добили поуку да треба да се обратимо Владики па сам хтео да питам каква је процедура. Јел то писмено што ми подносимо Владики иде преко Вас или преко старешине Цркве.

Намесник: Може и преко мене, а може и директно, како Ви хоћете.

Милоје Стевановић: Ми би да испоштујемо ред...

Намесник: А ко је снимао онај разговор. Што нисте... Што нисте јавно снимали, што сте тајно снимали.

Милоје Стевановић: Све је било јавно, ја мислим, оче.

Намесник: Није било јавно Милоје.

Милоје Стевановић: Ваљда пред 15 људи нема тајности.

Намесник: Ви не би требали да се мешате у црквене ствари, у Литургику.

Милоје Стевановић: Ми се не мешамо у Литургику, ми смо имали молбу.

Намесник: А ко вас од свештеника подговара.

Милоје Стевановић: То морате да организујете састанак да вам све испричамо ко нас „подговара“.

Намесник: Добро, а ко пише јеромонаху писмо.

Милоје Стевановић: Писмо јеромонаху сам написао ја. И потписао. Ко га је умножио то стварно не знам.

Намесник: Добро, брате Милоје.

Милоје Стевановић: Писмо сам написао ја, и потписао мојом руком, и копију тога писма потписано, мојом руком, мојим именом, послао Владики. Да Владика зна шта му се у народу ради. А то што су ме неки сада свештеници прогласили за комуњару који је ушао унутра у Цркву да је разбија изнутра, ту ја не могу ништа. Што год више будем страдао и био пљуван Христа ради, надам се да ће ми плата бити већа.

Намесник: Добро, добро.

Милоје Стевановић: Ја би Вас, оче, желео нешто братски да замолим. Ово сте ми објаснили, и ја сам Вам благодаран. Кад можемо да Вам донесемо ово за Владику?

Намесник: Шта је то за Владику. Писмо, шта је?

Милоје Стевановић: Јесте писмо и одређени папири. Молбу коју смо Вама упутили, сад желимо да упутимо њему. И списак делегације коју предлажемо да он прими. Да покушамо са њим да разрешимо овај проблем. У оквиру тога ће имати једно писмо које смо припремили за Вас, као одговор на Ваш пријем.

Намесник: Ви то пошаљите директно. Ја то нећу да примам. Ја сам на Вас огорчен. Ви то пошаљите директно Владики.

Милоје Стевановић: Зар нећете да примите писмо за Владику?

Намесник: Нећу да примим. Зато што сте ви снимали тајно тај разговор.

Милоје Стевановић: Није тајно, оче, оно што се ради пред 15 људи.

Намесник: Не, не, јесте тајно. Ја сам знао да Ви све снимате. Све ја знам. Ја знам ко Вас подговара. Али нема везе. Све Бог види, Милоје.

Милоје Стевановић: Наравно да Бог све види, оче.

Намесник: Видите, треба да имате чисто срце. Треба да заслужите љубав према Богу.

Милоје Стевановић: Како сте служили Литургију преко тридесет година, оче.

Намесник: Који сте Ви форум, да ви доносите одлуке. Да се буните против одлуке Епископа.

Милоје Стевановић: Ми се не бунимо ни против кога. Ми само покушавамо да предупредимо последице које би могле да нам се догоде на Вашу и нашу бруку.

Намесник: Какве последице човече? Ваљда Епископ зна шта се ради у цркви, како се служи. Он доноси одлуку и он је тај који то организује.

Милоје Стевановић: Па знам, али Сабор је донео одлуку о томе.

Намесник: Ја те саветујем пријатељски: пусти Сабор! То ће Владика решити на Сабору.

Милоје Стевановић: Оче, хоћете ли сести да разговарамо као људи?

Намесник: Ја сам сада рекао све на телефон.

Милоје Стевановић: Оче, хоћете ли да седнемо да разговарамо као људи?

Намесник: Нећу, јер снимате тајно.

Милоје Стевановић: Није тајно, оче, кад има сведока.

Намесник: А шта да сам ја лупио нешто. Нешто што не треба?

Милоје Стевановић: Па, шта би Ви лупили забога. Ви сте помоћник Епископа нашег. Па, намесници ваљда, не лупају.

Намесник: Но, нема везе брате Милоје, само Ви радите свој посао што рекао онај Вукашин. Ви само радите како мислите да ваља. А Ја ћу вас саветовати. Немој да грешиш душу Милоје.

Милоје Стевановић: Добро, оче. Пазите, Ви сте нама рекли да је Епископ Сабор.

Намесник: Епископ на својој епархији је јачи од Сабора. Откуд теби право да се мешаш?

Милоје Стевановић: Оче драги Р., Ви сте нас натерали да после тога узмемо Устав и да прочитамо и да видимо да Епископ није Сабор. Па сте нас после натерали да прочитамо шта пише у заклетви коју архијереј полаже. Па не можете Ви са нама к'о са неким бакама... Оче, прво да вам кажем нешто. Ви нас нисте удостојили... Значи, ми смо се најавили уочи Никољдана. Нисте нам чак ни столицу дали. Могли сте нас одвести у салу. Ајде, нема везе. Друго, нисте хтели с нама да разговарате. Треће, рекли сте нам неке ствари које не стоје. Које су неистина.

Намесник: Ама Милоје нисам ја дужан да вам дајем никакве извештаје. Никакве, човече Божиј. А кога сте представљали? Она група? Шта сте? У чије име сте дошли.

Милоје Стевановић: У име великог броја верника. Сад кад будемо дошли ово да Вам предамо видећете неколико стотина потписа. Питали сте, а ја сам вам рекао да долазимо у име великог броја верника. Ви сте рекли, и вечерас то потврдисте, да знате ко нас, од попова, код Вас шаље. Ми ћемо вам донети црно на бело ко нас шаље. Шаље нас огроман број народа и ми желимо да спречимо велику несрећу, оче.

Намесник: Хе, Хе, Хе...

Милоје Стевановић: Ми желимо да...

Намесник: Само Ви наставите брате Милоје. Хе, Хе, Хе...

Милоје Стевановић: Па немојте, нам се смејати... Молим Вас,...

Намесник: Знам ја да ти снимаш и ово сад. Слободно ти снимај овај разговор.

Милоје Стевановић: Оћу оче, јер смо видели да неки оци новатарци тврде оно што никад није било.. Зашто Ви са таквим приступом разговарате са верним народом? Ви знате кад год смо се Ви и ја срели да је то било коректно. Јел тако?

Намесник: Јесте коректно. Ја те братски саветујем, немој се мешати у црквене ствари и грешити душу. Имаш децу Милоје.

Милоје Стевановић: Па баш зато што имам децу, морам да се борим против јереси, човече. Зато што имам децу морам да се борим оче. Да се не извучем са овога света као кукавица, а њима да оставим борбу.

Намесник: Па човече Божији. Ти гледај своју трговину.

Милоје Стевановић: Ја Вас позивам, учините ми љубав, дођите код нас. Примићемо Вас са братском љубављу. Са пуним срцем да разменимо мишљења. Или да ми дођемо где Ви кажете. Ево ја и Никола ћемо да дођемо где Ви кажете. Сад или сутра, или кад Ви желите. Ми желимо у братској љубави да покушамо да решимо проблем јер не бисмо желели да дође, оче, до неспоразума...

Намесник: Ја.

Милоје Стевановић: Да вам кажем, моја деца долазе у Цркву. Моји унучи долазе у Цркву. Ја не би желео да доживим да се они сабалазне у цркви. А сада је метеж у народу тако да људи заиста уместо да се поштују, да се воле они се после Литургије расправљају ко је овакав, ко је онакав... Ко хоће у католике, ко неће у католике...

Намесник: Да, да.

Милоје Стевановић: То нам није потребно. Ми смо ово учинили из највеће љубави. Из највеће љубави.

Намесник: Али Милоје, не мислиш ваљда... Какве католике? Шта је вама? Човече Божији.

Милоје Стевановић: Хоћу да вам кажем, оно што народ прича. Да ли ме разумете? Оче, ја ћу да вам кажем једну ствар. Открио сам недавно споменик из 1789. године.

Намесник: Да.

Милоје Стевановић: То је значи споменик који је подигнут Стевану по коме су моји Стевановићи Стевановићи.

Намесник: Да, да.

Милоје Стевановић: Е сад од 1789. године до дана данашњег је прошло преко 200. година. Значи до мене је сачувано некакво предање. Ја сам дужан да то предам мојим унучима. Знате. И Ви сте часни оче служили Литургију 30. година онако како је служио Владика Николај, авва Јустин итд. Немамо ми ништа против да се служи по новом. Немамо ми ништа против да се скину Двери. Али да се то учини Саборно. Да то буде индентично у целој Цркви. Да то раде сви свештеници у нашој Цркви. Да то раде сви свештеници у нашој Епархији. Да то раде сви свештеници у Српској православној цркви.

Намесник: Па радиће, полако Милоје. То улази у праксу човече Божији. Знаш ти откад сам ја био у Новом Саду, у Бачкој су то увели. Видим ја Епископ је то увео. Литургија у Новом Саду, видим иста, али неких разлика има. Нико се није бунио до сада. Док Хризостом, и овако код нас ваљда је то владика Атанасије увео. Никаве разлике нема само што се молитве читају наглас. Пази овако. И ја као свештеник кад читам молитву наглас је се осећам другачије.

Разумем је и ја и чује је народ. А онако како се читало тајно, они остају кратки. Да ли то разумеш? Кад су Двери отворени озбиљнији сам ја као слуга Христов док вршим Литургију док народ гледа. Све то лепше изгледа, а Ви то не можете да схватите. Грешите Милоје. Грешите душе, човече Божји.

Милоје Стевановић: Ми нисмо дорасли, ја специјално нисам дорастао...

Намесник: Владика Јефтић, он је доктор теологије. Јел ти сумњаш у њега. Јел ти сумњаш у то. Он је човек теологије. Милоје, човече Божји.

Милоје Стевановић: Немам ја разлог да сумњам и не сумњам. Знате било је доста доктора теологије у историји Хришћанства који су уносили расколе. Расколи никад нису долазили од неког шугавог Милоја, него углавном од епископа, свештеника...

Намесник: Није ти, ово раздор човече Божји.

Милоје Стевановић: Да Вам кажем једну ствар. Ако је Сабор рекао како да се служи ми само на томе инсистирамо. А друго у Службенику који је издао Синод у коме је и наш Владика, ове године пише како треба да се служи. Треће ако смо се причешћивали, онако како уче свети оци да се треба припремити за свето причешће сада одједном `ватају` жецу да се причесте и ако се нису достојно припремили...

Намесник: Што сте подговарали моју сестру да она дође овде да ме нешто сетује. Ко је подговарао моју сестру из манастира..

Милоје Стевановић: Јок. Брате ми смо вас наговарали у овоме писму...

Намесник: Не, неко од Вас, ти, Никола или неко други.

Милоје Стевановић: Не очију ми оче, не. Не.

Намесник: Неко је наговарао и причао.

Милоје Стевановић: Не, неко Вас је то дезинформисао. Ми смо Вама у овом писму што смо Вам спремили, ми смо Вам препоручили да одете код једне равно ангелске монахиње која се зове И. Ја сам сад сазнао да је то ваша сестра. Нисам ни знао.

Намесник: Ниси знао?

Милоје Стевановић: Нисам знао да вам је рођена сестра. Ја сам мислио да Вам је сестра од стрица.

Намесник: Ја, ја.

Милоје Стевановић: Да Вам та стара монахиња каже како су Свети људи, из овог народа изнедрени, служили Литургију.

Намесник: Хеј, Милоје!

Милоје Стевановић: Ми имамо информацију, да је мајка мати И. била као анђео, да јој је отац био благочестив...

Намесник: Милоје, то су моја мајка и мој отац.

Милоје Стевановић: Па хвала Богу.

Намесник: Па и мој брат је свештеник, знате, у Краљеву.

Милоје Стевановић: То не знам.

Намесник: Не знаш. Он је секретар.

Милоје Стевановић: Е то нисам знао.

Намесник: Е, то је мој брат Милоје. Што не напишете, што не одете у Студеницу да мало разговарате са Тихоном, он је овде наш чачанин. Да вам он објасни о Литургији, о томе што ми радимо. .

Милоје Стевановић: Ево са задовољством. И тамо ћемо да одемо није никакав проблем.

Намесник: Они у Студеници служе исто овако као ми што смо сад.

Милоје Стевановић: Па млади дечасти...

Намесник: И не знају они? Па немој Милоје.

Милоје Стевановић: Ваљда је отац Јулијан знао како се служи Литургија. Јел мислите да није знао?

Намесник: Па видите, Ви сте застранили. Ви се држите тога.

Милоје Стевановић: Да Вам кажем нешто оче. Ја сам имао благослов оца Јулијана. И питајте то Тихона и он то зна. Неколико пута сам провео у испосници Светог Саве по десетак дана у посту и молитви,

Намесник: Ја.

Милоје Стевановић: Према томе ја верујем да је отац Јулијан заиста био прави монах. И верујем да је он знао како се служи света Литургија.

Намесник: Да, да.

Милоје Стевановић: Верујем.

Намесник: Милоје...

Милоје Стевановић: Верујем да је свети Николај знао како се то ради. Верујем да је авва Јустин знао како се то ради. А немам ништа против да то буде другачије. Али саборно се мора...

Намесник: Не верујете епископима Атанасију, Амфилохију, Иринеју и Хризостому.

Милоје Стевановић: Шта сте рекли?

Намесник: Не верујете овим епископима који служе овако.

Милоје Стевановић: Они су увели безакоње оче. Самим тим што крше Устав Српске православне цркве и одлуке Сабора. Значи, ми се залажемо само за ред. Због деце наше. Због мира међу нама.

Намесник: Ја, ја.

Милоје Стевановић: Ја немам потребе да губим време на литургијским питањима. Тиме нек се баве теолози. Али ја имам потребу да се изборим да

веру коју сам примио од предака мојих предам мојим унуцима. Да склоним могућу саблазан која се примиче непотребно. Знате...

Намесник: Да, да.

Милоје Стевановић: И због тога наша Молба коју смо ми Вама упутили је хришћанска. Значи блага. Ми смо желели да са вама разговарамо. А ви сте нас примили као последње никоговиће.

Намесник: Блага, а снимате тајно.

Милоје Стевановић: Па не може бити тајно ништа. Казано је, да ће се проповедати по крововима... Било нас је 15. Оче како то може бити тајно?

Намесник: Може бити тајно Милоје. Па после, приче на интернету. Називао мене неким именима.

Милоје Стевановић: Ко?

Намесник: Ово нема смисла човече Божији.

Милоје Стевановић: Ко Вас назива?

Намесник: Па онај прота Матеја Матејић, коме сте послали текст.

Милоје Стевановић: Ко је послао?

Намесник: Па не знам ја, Ви сте то ставили. На интернету има. Ја сам то прочитао. Прочитао је и Владика.

Милоје Стевановић: Јел то онај што је доктор теологије?

Намесник: Ја њега не знам. Само сам видео преко интернета то и то прочитао.

Милоје Стевановић: Јел то Матеја Матејић онај твој колега што је свештеник и доктор теологије?

Намесник: Прича се, тако. Јесте.

Милоје Стевановић: Јел то тај?

Намесник: Вероватно да је он.

Милоје Стевановић: Па шта он каже?

Намесник: Он прозива свештеника Р. Да сам ја Раја и тако у том смислу преносивом. Оно Раја, ... али нема везе. Види онај одозго све. Види то све Господ Бог.

Милоје Стевановић: Види Господ. Па ето кад можемо да дођемо код Вас овако скупа да вам предамо ово писмо.

Намесник: Ви то пошаљите владики директно, а са мном немате шта да разговарате. Ништа више. Ја сам на Вас огорчен.

Милоје Стевановић: Оче, ако нећете Ви са нама да разговарате, ви ћете нас онда натерати да ми то Вама пишемо.

Намесник: Пази, ја нисам надлежан за то. Ја сам постављен за намесника. Имам другу улогу у томе и слушам свог Епископа. Значи ја за сваки свој рад

морам да одговарам Епископу. Према томе, кажем ти, нема потребе да код мене долазите. Ако имате нешто, Ви кажите директно Владици.

Милоје Стевановић: Добро, добро оче ја бих само желео да дођем...

Намесник: Јер и други су слали директно господину Владици.

Милоје Стевановић: Ја сам човек грешан и прегрешан. Али то не значи оче да ја не могу да се поправам. И да немам своју главу за размишљање. Ја видим да се нама примичу непотребни сукоби међу верницима око појединих ствари. У ствари непотребни сукоби међу свештенством око појединих ствари. Сваки мудар, оче драги мој... Када ја видим да мој магационер уради нешто, а потом се љути његов други колега. Ја их као мудар старац позовем и кажем им: Синови моји, ти ниси у праву овде, он није у праву онде. Од данас мора да буде за тебе и тебе овако и овако. И ми смо се Вама са том љубављу и том жељом ко мудрому човеку, као помоћнику нашег Епископа обратили да нам помогнете да изађемо из несреће која се надвила. Ја сам Владици написао писмо и потписао и послао и видећете шта у том писму пише. Ја сада могу да Вам покажем. Што значи ја немам никакав интерес. Мени није потребно да ме неко унапреди, нити је потребно да ми дају некакво ордење. Ја само тражим да међу нама влада љубав. Имам старца, значи, од 81-године. То је отац мога кума, који је написао писмо Владици и ми нисмо дали да га пошаље. А у том писму вели: кумим вас Богом, ђецо, славио сам за време комуниста све ове године, а сада ми не дате славити, јер откада сте ви увели ове новотарије погибоше ми гости свађајући се на слави, што никад није било за мојих 80 година: овај поп `вако, онај `нако...

Намесник: Милоје...

Милоје Стевановић: Оче, не знате Ви како то изгледа кад се заврши Литургија и кад људи почну да се расправљају. И вероватно не знате како то изгледа на неком парастосу, када свештеник оде и када тако настане расправа без везе. Али без везе. Треба да то урадимо јединствено у целој Српској православној цркви. То значи онако како Сабор каже. У писму које смо Вам доставили тачно пише шта је Устав рекао. Ко је највиша црквена власт у погледу богослужбеног поретка, питања вере итд. Сабор! Амин! Амин!

Намесник: Милоје, Епископ је на својој епархији главни.

Милоје Стевановић: Није оче!

Намесник: Милоје, а коме ја одговарам за свој рад него Епископу. А не Сабору. Ко ме него Епископу свом.

Милоје Стевановић: А слушајте Игњатије је избацио тезу, онај што је потписао оно у Равени: Епископ па Бог. То је у ствари Папа. А ми значи имамо у нашем Уставу шта је епископ, а шта је Сабор. Имамо и заклетве архијереја да је дужан и да ће се старати о спровођењу одлуке Сабора. Према томе, немамо

ми намеру да се надмудрујемо, нити нам је жеља да се надмудрујемо. Ми само тражимо ред и поредак. Да не буде свађе међу нама, да не буде борбе међу нама, раскола, неслоге међу нама. О томе се ради.

Намесник: Да.

Милоје Стевановић: Не треба неки свештених да иде, да прича калуђерицама да сам ја убачен у Цркву да је разбијем изнутра. Ја знам да сам најгори, али радим на томе да будем све бољи и бољи. Значи ја се борим 12 година из петних жила. Трудим се да постим. Да се исповедам. Да чиним добра дела да би се спасао колико било да не будем доле у паклу, ко онај богаташ. Него да се примакнем горе Лазару колико било...

Намесник: То је тачно. Али, немојте против Епископа.

Милоје Стевановић: Па таман посла. Ја сам Епископа, за Вашу информацију одбранио од опасности која је претила на једном месту. То он зна. Написао сам му писмо пре годину и по дана. А написао сам му и недавно писмо у најбољој намери. Ја нисам против Епископа. Ја сам само зато да се Епископу дају праве информације. Знате, оче драги, кад би Епископ знао шта се сада догађа у народу, он би то прекрстио ко ништа. У оном разговору са нама старешина цркве је рекао да Епископ није хтео да ништа напише, него је рекао ко хоће да служи, како се служи, нека служи. А ко хоће нека служи по новом. А да Епископ зна које су последице у народу он би то пресекао из цуга и рекао „Слушајте овако је то од данас“. Тачка. Да је Епископ то написао, онда је то обавеза Ваша.

Намесник: Милоје значи да нема грешке. Он неће да обавезује никога. Значи остаје на савести да ли ће да слушају свог Епископа. Нема ту грешке Милоје.

Милоје Стевановић: Одлука Сабора другачије каже. Док комисија у којој је и наш Владика не буде проучила ствар и док не буде предложила, и док Сабор не донесе одлуке има се служити по устаљеном вековном поретку. Амин. Ако нећемо да слушамо Сабор, кога ћемо онда да слушамо кумими те Богом? Кога? Не може бити једна земља, а два господара, нити можеш служити оној двојници одједном.

Намесник: Добро, добро Милоје. Ја те саветујем немој то радити и пусти то. Разумеш? Имај поверења у људе који то раде.

Милоје Стевановић: Знаш ону причу „Пустио бих ја њега“ - Еро са онога свијета.

Намесник: Добро.

Милоје Стевановић: Али он неће мене. Па пустио бих ја ту одлуку, кад би је поштовали...

Намесник: Ја ти кажем да не радиш тако Милоје.

Милоје Стевановић: Па добро, кад ћемо да се видимо онда?

Намесник: Па нема потребе да се видимо. Испричали смо се сада лепо што кажу.

Милоје Стевановић: Добро, мени је жао што сте Ви ономад изазвали велико огорчење код оних људи.

Намесник: Ја сам морао да идем онда, јер сам имао парастос у цркви, а оно што сам имао то сам вам и рекао.

Милоје Стевановић: Учините ми љубав молим Вас, оче. Ви сте имали парастос у цркви. Ми смо се вама обратили уочи Никољдана. Ви сте нама заказали састанак. Према томе, после тога сте заказали парастос. Ви сте могли да померите. Још нико није правио парастос у пола девет.

Намесник: Па јесте. У пола девет.

Милоје Стевановић: Друго, у Вашој канцеларији седело је од 10-15 попова. Ви сте могли да кажете колеги иди замени ме, прочитај парастос мени за љубав, јер сам ја овим људима обећао састанак. Треће, могли сте да кажете парастос траје 20 минута. Будите овде и стојте ту ја ћу да дођем за 20 минута да наставимо овај разговор. Него Ви сте једноставно рекли нама да не можете с нама да разговарате, да нећете и да немате шта са нама да разговарате.

Намесник: Ја нисам имао шта са Вама више да разговарам. Ја сам Вам лепо рекао. Знао сам да снимате тајно и зато сам тако урадио. А ко је снимао кажи ми?

Милоје Стевановић: Оче, мој драги, хоћу да Вас замолим пре него што спустимо слушалице, благословите ме грешног.

Намесник: Бог те благословио Милоје.

Милоје Стевановић: А друго оче, ја Вас искрено позивам. Молим Вас, учините ми љубав, дођите у моју кућу или у моју фирму или ме позовите да дођем ја у вашу канцеларију да Вам подробно објасним које су часне намере ових часних људи биле. Те намере су биле да се спречи оно што ће доћи, нажалост, ако не будемо имали мудрости. А мудрост је у томе да се као браћа договоримо како да изађемо из незгоде у коју је народ упao ни крив ни дужан. Ето. О томе се ради. Ја Вас молим размислите о мојој молби. Да дођем ја код Вас, да Вам то објасним или да дођете Ви код мене и будете мој драги гост. Ето што се тиче овога Ви ако нећете да примите писмо ми ћемо видети да ли хоће старешина цркве да прими па да преда Вама и Владики, а, ако то не можемо, ми ћемо Вама послати поштом или на неки други начин.

Намесник: Па немате потребе мени, пошаљите Епископу човече Божији.

Милоје Стевановић: Добро, имамо ми писмо за Епископа, а имамо писмо које је потписало можда 200 људи. Писмо које је упућено Вама јер ми смо

поднели извештај народу, који нас је делегирао да дођемо код Вас. Сви људи су нам рекли да ми морамо да се огласимо и кажемо да нисмо задовољни са таквим односом нашег намесника и морали смо да Вам напишемо писмо.

Намесник: Немојте мене мешати ја нисам надлежан за то био.

Милоје Стевановић: Па добро нисте. Ми ћемо зато ићи код Владике, а Вама ћемо да одговоримо на оно што сте рекли.

Намесник: Ја морам да слушах свога Епископа. Јеси ти слушао заклетву како се полаже и како се заклиње: „Слушати свога Епископа као Христа“.

Милоје Стевановић: А има тамо још нешто: и Светих отаца предање. Да нећеш својом главом, умовати, већ онако како каже света Црква, а она не почиње од Игњатија. Наша Црква потиче од Светога Саве. Она почиње од Светога Саве и даље преко Василија Острошког, владике Николаја, редом, редом до наших дана. И не може сад преко ноћи: то не важи. А то је све супротно одлуци Сабора. Ето о томе се ради.

Намесник: А ниси ми рекао ко је снимао онда онај разговор.

Милоје Стевановић: Па снимало је најмање шест људи оче. Јер пазите када је седница, људи имају мобилне телефоне који снимају. Дакле то је нормално у пословном свету. Остаје запис о ономе што смо се договорили. Јер ја значи могу да се сакријем од тебе, оче, ал' не могу од Бога да се сакријем.

Намесник: И ви дошли на братски разговор, а снимате тајно.

Милоје Стевановић: Па, оче, није то тајно кад је 15 људи присутно.

Намесник: Добро! Знам ја још кога сте Ви звали па није подлегао. Немојте то да радите човече Божији. Звали сте још неке па нису хтели да дођу.

Милоје Стевановић: Нисмо хтели да правимо гужву. Па смо изабрали делегацију као што смо сада изабрали. Двеста људи је хтело да иде код владике. Рекли смо: не. Него пет, шест, десет људи и ...

Намесник: Добро брате Милоје ја сам ти рекао поштено немој то радити.

Милоје Стевановић: Оче драги, ево још једном ја Вам благодарим за љубав коју сте показали али од срца Вас позивам да ми дођете у госте било у фирму, било у кућу. Бићу пресрећан и бићу почаствован тиме. Испоштоваћу Вас као Христа, поштујући и Вашу мантију, поштујући Ваш чин. А ако се не слажемо у неким стварима које су у супротности са одлукама највиших црквених органа, онда ћемо то један другом да кажемо, да не би смо били лицемери и да ко браћа видимо ако ја нисам био у праву... И ови људи, ако нисмо у праву ми ћемо да дођемо и да клекнемо јавно пред Вас и да Вам се извинимо. Али, мислим, морамо да расправимо јесмо ли у праву или нисмо у праву. Ако нисмо у праву ми ћемо сигурно да Вам се извинимо.

Намесник: Немате мени шта да се извините.

Милоје Стевановић: Па добро и Вама ћемо да се извинимо ако треба. Ми смо од Вас тражили одговор и од нашег старешине Цркве. Када сада значи нисмо од Вас добили никакав одговор, а од старешине Цркве смо добили одговор да би о томе требало попричати са Епископом. Ево, ми сад са хришћанском љубављу идемо код Епископа.

Намесник: Што онда нисте звали цео колектив, све свештенике, па онда сви заједнички могу да кажу оно што служе.

Милоје Стевановић: Са задовољством оче. Учини нам то, за нашу љубав. Са задовољством оче. Ево са нашим пастирима желимо као браћа понизна да разговарамо. Значи нема никаквих проблема. Ако се одлучите позовите свештенике све, односно организујте нам тај састанак а ми нећемо да правимо гужву. Ми ћемо у највећој љубави да дођемо као што смо дошли прошли пут. Ви знате да ми Вама прошли пут нисмо рекли ниједну тешку реч.

Намесник: Па које послао наш разговор на интернету?

Милоје Стевановић: Ево, кажем Вам, пазите, значи говорим Вам врло одговорно ако то доводите у везу са мном, доћи ћу да ме испљујете да ми радите шта год хоћете. А он је Ваш колега колико сам ја разумео, он је свештеник. Питајте га.

Намесник: А ко је послао на интернет оно што сам ја говорио?

Милоје Стевановић: Не знам. Знате ли шта у Јеванђељу каже оче. У Јеванђељу је казано: Ако они заћуте, то се односи на Вас, то се односи на Апостоле, а Ви сте продужена рука Апостолска. Каже „Ако они ућуте, камење ће да проговори“. А можда је камење у овом случају проговорило.

Намесник: Добро. Добро.

Милоје Стевановић: Проговорило, па то је можда Божија промисао. Пазите, ако ви нећете да разговарате са својим стадом онда ће се са Вама разговарати интернетом.

Намесник: Па дошли сте онда на погрешну адресу Милоје. Шта имаш са мном да разговараш.

Милоје Стевановић: Па то да се у Твојој Цркви, и у Твом намесништву служи и овако и онако. Не може овако и онако. Него онако како је Сабор рекао. Само тако.

Намесник: Милоје, то је једино у Чачку. Сви други су прихватили да служе као Епископ човече. Једино је у Чачку проблем.

Милоје Стевановић: Је ли у Ужицу служе као Епископ.

Намесник: У Ужицу, Пожеги.

Милоје Стевановић: Отићи у Мачкат, у Шљивовицу... тамо су служили по старом.

Намесник: Не брани Владика да се тако служи. И једно и друго је исправно Милоје, схвати и зато ти кажем немој грешити душу.

Милоје Стевановић: Сабор је рекао да то није исправно.

Намесник: Немојте се држати Сабора Владика је сваки на својој епархији Сабор.

Милоје Стевановић: То смо Вам објаснили у писму. Ето, добићете то писмо. Ми смо Вам објаснили, оче, шта је Сабор, шта пише у Уставу. Нисмо ми то зато што смо паметни. Ми смо мало ишли у неку школу. Кад сте Ви рекли: Епископ је Сабор, ми смо видели да то није тако и ми смо Вам то све у писму објаснили.

Намесник: Али у својој Епархији Епископ је јачи од Сабора, човече. Да ли ће он поштовати одлуку Сабора, то је његова ствар. Што га Сабор не позове на суд, Милоје?

Милоје Стевановић: Ми не желимо да нашег Епископа тужимо Сабору.

Намесник: Дозволи, Епископ је на својој епархији јачи од Сабора човече. А што он Сабор не слуша, питајте њега.

Милоје Стевановић: Има једна епархија у Хрватској, која је давно пре другог светског рата комплентно преведена у католичанство. То су биле најусташикије усташе после тога за време другог светског рата. Да је тада било неких људи да устану против понашања тог епископа не би нам се та несрећа догодила. Е, ја не кажем да наш Епископ хоће да нас води Папи, али кажем да он не поступа по одлуци Сабора и тиме крши уставноправни поредак и црквени поредак.

Намесник: Ја.

Милоје Стевановић: Устав Цркве крши. И ми због тога покушавамо да замолимо. Ја ћу Вам показати писмо које сам ја лично написао Владики и кажем

Намесник: Јел одговорио?

Милоје Стевановић: Ваше правосвештенство, над стадом Вашим наднео се опасан мутан облак раздора, неслоге, прадословља итд. Неко је на пашњак Вашег стада посејао кукољ итд, итд. И ако сам маловеран имам веру капетанову који рече Господу: само реци реч и оздравиће слуга Твој. Према томе. Ја знам, ја смем ока моја два да извадим да Владика ако каже једну реч: „Док Сабор не одлучи, ви ће те, господо, служити по вековном поредку.“ Гарантујем да не смеш да писнеш. Чик!

Намесник: Нормално.

Милоје Стевановић: Јел тако?

Намесник: Тако је.

Милоје Стевановић: Неки свештеници из Његове епархије раде супротно одлукама Сабора. И то нама прави велике проблеме. Идемо редом. Сад смо били код Вас, па идемо код Владике. Ако нас Владика не прими, и ако нам не одговори ми ћемо директно да се обратимо Сабору. Не само да ћемо да се обратимо него ће нас неколико хиљада да иде на заседање Сабора, да кажемо: Ало, људи! Ало, људи надвила се несрећа над нама. Над то мало соли у српском народу што је остало, а то је Српска православна црква. Ако хоћете и то да баталимо нашим неслогама онда нама нема опстанка. Онда нама нема спасенија. А ми хоћемо да пренесемо веру отаца наших на унуке наше. Ми имамо право да то тражимо. Ми морамо да Владики нашем објаснимо да ми поштујемо њих као Владике, али да они морају да схвате да нису Црква. Црква је Господ Исус Христос. А ми смо сви његово тело. А што је важнији орган Владика од мене који пуже доле по блату, то ја поштујем Владiku због тога. Али ја не могу да дозволим да тај орган који се зове Владика, да ради супротно од онога што цело тело представља. Сабор је највише тело у нашој Цркви. То је наше убеђење, оче. Ја бих волео да Ви нас убедите, да ми нисмо у праву, па ћемо ми одмах да Вам се извинимо. Али Ви нисте били спремни да разговарамо. Ја више Вас нећу да мучим. Али молим Вас, мени за љубав учините то да budete гост у мојој кући. Видећете да су ми намере чисте као сунце. Учините ми љубав. Сви они људи који су долазили, њихове су намере чисте. Ја ћу вам рећи, испричати шта људи говоре. И на шта су спремни ради вере своје. Не дај Госпoде Боже да до тога дође. Ми желимо то да спречимо ради љубави хришћанске, а не да дође не дај Боже до нереда, да саблазнимo децу нашу, нашим понашањима. Ево, ја Вас молим, ја Вас преклињем учините љубав. Сад знам да имате гужву око ових празника. Ајте понедељак, уторак. Дођите или ме позовите да дођем да попричам са Вама као са својим пастиром. Ја сам Вас годинама ценио. Јесам ли Вас срео некад на улици, а да Вам нисам целивао руку? Јесам ли некад случајно рекао нешто не примерно? Јел било некада нешто да Вама, Вашим колегама не изађем у сусрет. Ако било шта треба да се уради некад и да се припреми било шта. Никад се није десило не само у Чачку него у ширем окружењу ко год је од свештеника дошао, или од монаха. Ја сам се трудио да узвратим братском љубављу.

Намесник: Милоје, Милоје... То је све тако, али не мешај се.

Милоје Стевановић: Ја Вас молим да ми верујете да су наше намере... Знате ли које су чисте намере тих људи који желе да спрече несрећу која нам се примиче. Па ми нисмо криви што видимо шта нам се ради: да се надвио облак од Овчара. Ми хоћемо да склонимо чељад од града и олује која наилази, а та чељад су наша браћа. Зар да се мрзимо? Зар да правимо у Цркви политичке

партије, као оне које смо направили у држави? Зар да псујемо једни на друге, кумим Вас Богом. Ето, то Вас молим. Значи, учините ми љубав одвојите пола сата или сат времена по недељи за мене. Бићу Вам захвалан до гроба. А верујем да ће те и Ви мени бити захвални. Ја сам спреман да клекнем ту пред Вама у благо. Тамо усред порте, усред града, на сред трга, само молим да нас саслушате. И морате да говорите истину, а не да кажете да је епископ Сабор. Зато што ми знамо да Устав тако не каже. Ми хоћемо само да истину једни другим кажемо.

Намесник: Али ниси ти разумео. Епископ је на својој епархији јачи од Сабора.

Милоје Стевановић: Зар он сме да ради супротно уставноправном црквеном поретку, Уставу Цркве и одукама Сабора.

Намесник: Ко?

Милоје Стевановић: Јер, епископ може да буде ко год хоће. Епископ може да буде, да простите Оче, и бекрија што се и догађало. Епископ може да буде хомосексуалац, што се и догађало. Епископ може да буде и криминалац, што се и догађало. Догађало се у историји и те како.

Намесник: Види, Милоје, ми имамо суд, па нека суди.

Милоје Стевановић: Е јесте, па слажем се. И над попом има поп. Саборност је основа, да кажем, кичма наше Цркве. Ми верујемо у Апостолску, Свету, Саборну, а не Јанкову и Маркову цркву.

Намесник: Јесте, јесте.

Милоје Стевановић: Наша Црква, све смо ми то научили од св Теофана Затворника, Василија Великог, Јована Златоуста... Ми оче знамо. Ја ћу да Вам кажем нешто. Кад будете дошли код мене кући ја ћу вас одвести у моју радну собу у којој има верујте, преко 1000 књига који су написали свети људи. Ја немам више Крлежу. Ја сам побацио Лењина и Маркса. Тамо су само богонадахнуте књиге. Ја то читам 10-12 година и не претендујем да сам ја нешто паметан, али се трудим како да ја грешан угодим Богу. Како ја да исправим своје грешке пред Богом. Како ја Бога да унесем у моју фирму, међу моје раднике. И како Бога да усадим у срца моје деце и моје унучади. И Господу Богу хвала, за сада сам прилично успео. Моји унучићи мали су још, држе пост. И ја им завидим. Држе боље од мене. Нико их не тера. Они су то, тај начин понашања, научили. Не постоји недеља да сва моја деца и сва моја унучад не иду на Литургију. Не постоји! Али нико их не тера. Ја и не знам да су ишли. После кад их видим преко дана они ми кажу били смо у Сретењу, у Чачанској цркви... Ми се трудимо да живимо као благодостивни људи. Ви нам не смете замерити што смо забринути за стање које је неко посејао међу нас. Неко је

убацио међу нас, злу крв, ето тако. Ето, кад Ваш колега каже да сам ја ништа, да сам ја комуњара који је убачен у Цркву да би разбијао Цркву изнутра. Ваљало би да то покрепи чињеницама...

Намесник: То ја рекао нисам.

Милоје Стевановић: Каже у Јеванђељу: Благо вама кад Вас испљују и наруже мене ради. Најважније је шта човек у срцу носи. Ја знам да Господ све види и да су нам намере чисте. Може бити да ми грешимо. Ако грешимо требало би нам супроставити чињенице.

Намесник: Грешиш сигурно, Милоје.

Милоје Стевановић: Па добро. Добро. Има ли неко ко није грешан?

Намесник: Нема. Немојте устајати против Епископа.

Милоје Стевановић: Ми само желимо, Оче, за разлику од неких људи који су непоштени према нашем Епископу да му предочимо истину шта се дешава у стаду његовоме. Многи јереји и намесници, црквене старешине из цркве његове не говоре му истину. Лажу га. Он не зна како му је стање међу народом. Ми знамо шта се догађа у народу. Дужни смо да му истину кажемо ради спасења његовог. И нашег. Немамо ми ништа против Епископа. Напротив. Ми њему желимо да помогнемо, да се болест у његовом стаду излечи. То је наша жеља. То је наша љубав, оче.

Намесник: Добро Милоје, добро.

Милоје Стевановић: Ето бићемо у контакту, ако будете хтели идуће недеље да за мене одвојите један дан и да посетите Захкеја грешног и његов дом, бићу почаствован.

Намесник: Бићемо у контакту, добро?

Милоје Стевановић: Ево, зашто Вам кажем. Кунем Вам се. Да ово није лицемерје. Ево имам сведока преко пута мене. Доктора Николу. Ја сам човек који није заплакао лако. Ево сад бришем сузе верујте ми, да вам говорим искрено. Верујте ми. Молим Вас мени за љубав дођите, да чујете шта ми стварно мислимо. Видим да се примиче опасност. По нас и нашу Цркву. По наше пастире. И по нашег Епископа. Које су непотребне. Треба нам само мало мудрости.

Намесник: Добро.

Милоје Стевановић: Оче, благослови.

Намесник: Бог те благословио Милоје.

Милоје Стевановић: Помаже Бог.

Намесник: Бог ти помогао.

Милоје Стевановић: Оче Д. Ви сте.

Намесник: Ја сам.

Милоје Стевановић: Моје поштовање. Благословите. Ја сам Милоје Стевановић из Чачка.

Намесник: Овај, шта сам хтео. Пазите, овај, због онога да Вам се извиним знате. Нисам ја, ма не нисам ја, не молим Вас. Ја сам хтео да Вас позovem да Вам се извиним због онога. Јер прво да вам кажем. Ја сам номад рекао луди Милоје, али уствари грешни Милоје, него сам под утиском онај Луди Милојко... Знате, не не...

Милоје Стевановић: Ха, ха, ха ...

Намесник: Не, не ја сам то, овај, у брзини рекао.

Милоје Стевановић: Нема проблема, не љутим се ја, оче.

Намесник: Ма не, не слушајте...

Милоје Стевановић: Не љутим се ја. Мени је више битно, да ми као људи и као хришћани живимо у љубави и у слози, и ако треба један другом да помогнемо. Ја бих био веома благодаран ако бисте Ви мени указали на, рецимо, неку моју грешку и помогли ми да ја ту своју грешку исправим. Значи не спадам у сујетне људе, нити спадам у славољубиве људе, нити спадам у горде људе, а грешан човек наравно јесам.

Намесник: Није проблем то.

Милоје Стевановић: Стицајем неких околности се десило да је, ето, до којих је ушију то дошло, и онда сам ја помислио да нисам човеку нанео неко зло, не дај Боже, да нисам човека нечим увредио. Пазите ја спадам у слободоумне људе који оно што мисле то и кажу. Не спадам у људе који једно мисле, а друго говоре. При томе је, наравно, могуће да неко то доживи као неку неправду итд. Али су заиста моје намере, Ви сте видели из оних писама које сам је писао и Владици, и свештеницима, и монасима и нашем намеснику итд. Ви сте видели да су ту намере чисте, а сад друга је ствар да ли се неко са мојим мишљењем може сложити или се неће сложити. А ја увек радо прихватам разлоге који ме могу уверити да у нечему нисам у праву. Знате. Ја Вас сада заиста најискреније позивам ако долазите у Чачак, или пролазите за Краљево... Биће ми драго да свратите у моју фирму, или у моју кућу. Дочекаћу Вас као Христа, поштујући ваш чин, вашу мантију, вашу функцију итд. А то

ако се у нечему не слажемо ми ћемо то један другом као људи да укажемо, па ћемо вероватно наћи и неки заједнички језик.

Намесник: Не, овако. Да Вам кажем само... То је било, ја сам то пред Ђ. ре-к'о, и он је то пренео Вама. Нема проблема, није он ту слаг'о ништа. Али ја сам у брзини то.

Милоје Стевановић: Није проблем, оче, не љутим се.

Намесник: А не, не, да вам кажем. Уопште ми намера није то била. Хтео сам да Вам се извиним због тога. Ја сам то у брзини. Зато сам хтео да Вам се извиним.

Милоје Стевановић: Није проблем. Ако будете у прилици да свратите, биће ми веома драго да се упознамо. И да разумете да ту нема зле намере. Знате човек може да има мишљење. Ја поштено да Вам кажем све док није Сабор о тој ствари одлучивао, ја сам имао уздржан став. Ви сте то видели како сам ја то мекано написао у оном првом писму Епископу. Значи са крајњим опрезом итд. Међутим од оног тренутка када је Сабор донео ту одлуку, по други пут, за мене више није било дилеме како треба.

Намесник: Реците ми, Ви сте изнад Сабора?

Милоје Стевановић: Ја нисам изнад Сабора, него испод Сабора, и сматрам да су сви они који су у Српској православној цркви испод Сабора и да треба да поштују одлуку Сабора. Да би нам у држави односно Цркви био ред.

Намесник: Али сачекајте, сачекајте, сачекајте...

Милоје Стевановић: Шта?

Намесник: Ако се неко огрешио о Саборску одлуку онда ће Сабор да му суди. Разумете одлуку ту, пресуду Саборску поштоваћемо сви, разумете. А откуд вама право да идете изнад Сабора?

Милоје Стевановић: Како мислите изнад Сабора?

Намесник: Па, Ви рецимо пресуђујете Епископу за нешто, а Сабор га није осудио.

Милоје Стевановић: Како мислите ја пресуђујем Епископу?

Намесник: Пресуђујете. Пазите оно што сте написали, оно писмо што сте написали свештенику, знате оно што сам ја добио прво, Ви сте ми послали. Јел тако.

Милоје Стевановић: Пазите...

Намесник: Ту сам ја ваљда она несрећа из Пожеге, јел тако. Тако сте мене назвали.

Милоје Стевановић: Пазите оче да вам кажем.

Намесник: Чекајте, чекајте. Овај, чекајте. Јесам ли ја та несреће из Пожеге?

Милоје Стевановић: Па, ја не знам. Ја сам чуо да је неки свештеник из Пожеге, неко ми је то уствари отштампао, са интернета, и показао да је нека

несрећа из Пожеге, свештеник, рекла за владiku Јефрема да ништа не зна и да није прочитао две књиге у животу. То је за мене несрећа.

Намесник: Чекај...

Милоје Стевановић: Ја ставрно не знам. Али, ја нисам знао да сте Ви то рекли.

Намесник: Ало, добро чекајте. Слушајте Ви се усуђујете у некој ствари. А откад сте Ви адвокат овај владике Јефрема?

Милоје Стевановић: Не, он само заслужује моје поштовање. Знате...

Намесник: Али чекајте, а ваш Епископ како сте га назвали.

Милоје Стевановић: Безаконик.

Намесник: Назвали сте га неким погрдним именима.

Милоје Стевановић: Али уопште ме нисте добро разумели.

Намесник: Не, не Ви сте тамо направили као неку причу, неки разговор у коме га називте...

Милоје Стевановић: Дозволите, оче. За разлику од епископових сарадника који од њега крију истину, ја сам добро чедо нашег Епископа који покушава да му презентира истину. То што му се прича по сахранама, по парастосима, по венчањима, о Литургијама, после Литургија по црквама и по манастирима, ја сам то покушао да му поштено дотурим. Пазите ја сам Епископу и писмо свештенику, и писмо јеромонаху дотурио у прилогу мога писма. Њему. Оног писма у коме пише: над Вашим стадом наднео се таман облак раздора, неслоче, празнословља...

Намесник: Колики је Ваш допринос томе, тој несрећи у коју гурате овај народ

Милоје Стевановић: А како мислите да ја гурам овај народ у несрећу.

Намесник: Па гурате га јер сте се ставили изнад свих и онда Ви сте гуру, ту или неко и онда почињете Ви да одређујете шта је правилно, а шта неправилно и онда....ове људе.

Милоје Стевановић: Оче, знате шта? Знате шта, оче? Зашто се Ви на мене љутите? Тако се на мене љутио и Ваш колега. Зашто се Ви љутите ако ви кажете да се на Светој Гори служи Литургија по новом. А ја зовнем рецимо проигумана на Светој Гори и онда га питам како, а осим тога ја сам тамо био најмање шест пута.

Намесник: Добро, и...

Милоје Стевановић: Ако сазнам да то није истина, значи ли то да ја ту лаж треба да делим са неким. Или ако нашем Епископу у заклетви стоји то што стоји, и у Уставу стоји то што стоји. Дозволите, а онда мени мој намесник каже да је епископ Сабор чиме је он изговорио неистину, значи ли то да ја

треба да се мирим са неистином или треба да се борим за правду и да страдам ако треба истине ради.

Намесник: Е овако слушајте Милоје, епископа поставља Сабор, и суди му за кривицу. Знате овај...

Милоје Стевановић: Да Епископа спасемо пре него што ће му Сабор судити.

Намесник: Па што га спашавате. Еј, пусти га бре. Пусти га бре.

Милоје Стевановић: Па моја је дужност, Ви сте заборавили, оче, да у Јеванђељу пише када погреси брат твој, покарај га, а ако те не послуша кажи му пред два, три сведока. А ако и то није довољно онда кажи Цркви. Ми ћемо нашег Епископа пријавити Сабору ако будемо морали. Али чинимо све да то не учинимо.

Намесник: Али чекајте...

Милоје Стевановић: Међутим, не дамо да наш народ, да нашу децу уште тера у безакоње, знате. А безакоње је знате, ако се служи супротно прописима Службеника, супротно прописима Сабора. Нема право, извините, да вам кажем нешто: у Хрватској је, показашу вам то црно на бело, у минута времена постојао један епископ који је целу епархију превео у католичанство. Када је дошао други светски рат, кад су прошле деценије и године, то су биле нај-ушташкије усташе. Да је онда било неких „лудих“ људи да се побуне против тог епископа, не би се та несрећа догодила нашем роду. Знате.

Намесник: Добро, добро!

Милоје Стевановић: Немојте Ви сматрати оче, да су...

Намесник: Да, да.

Милоје Стевановић: Да сте чувари светоотачког Предања, само Ви који носите камилавке. Јер пазите веру нашу смо и ми наследили од отаца наших. Ја сам Вам тамо ставио да се мој Стеван упокојио 1789. године. На његовом споменику стоје хришћанска обележја. Дакле, ја сам преко његових потомака, примио... Значи, он ми је предао веру коју сам ја дужан да пренесем неукаљану на моје унукe. И ја не могу дозволити ако у свим светоотачким заветима, књигама стоји да, на пример, светом причешћу, светој чаши, приступа онај ко се достојно припремио постом, молитвом, исповешћу итд. ја не могу да дозволим да моју децу неко призива да се причисте недостојно. Знате, зашто се Ви љутите што ја чувам моју веру. Ја не браним ни Вама, ни Владици да Ви направите своју цркву, да служите како год хоћете. Али у цркви коју су направили оци наши, не можете како хоћете, него онако како је рекла света Црква, како је рекло светоотачко Предање. Онако како пише у пропису. Шта Вам је људи? Шта сте узвионули?! Што мислите да сте недодирљиви, кумим Вас Богом?!?

Намесник: Еј, човече. Еј, човече шта ти је, бре!

Милоје Стевановић: Па, мислим зар Ви сматрате да је црква више Ваша него моја.

Намесник: Не сматрам.

Милоје Стевановић: Такав однос имате према верницима који хоће да Вам кажу... Па људи... Ја стицајем околности сам Вам благодаран. Ево, преда мном стоје *Одговарања на Светој литургији* која сте ви приредили! Хоћу да Вас питам нешто! Како сте Ви служили до 2000.године?

Намесник: Еј, слушајте Милоје!

Милоје Стевановић: По старом или новом?

Намесник: Милоје...

Милоје Стевановић: Молим Вас, кумим Вас Богом, како сте служили?

Намесник: Еј, слушај Милоје.

Милоје Стевановић: Реците.

Намесник: Овако, пошто Ви и та ваша група држите дуге монологе и не дате никоме да проговори реч, ја сам то одштампао и дао сам овима мојима и рекао им искрено да певају тако. Слушај бре. Слушај бре. Прикочи мало, човече шта ти је бре.

Милоје Стевановић: Хоћу, хоћу.

Намесник: Човече бре, па ти мислиш да си изнад Сабора, и да....

Милоје Стевановић: Не, не ја само хоћу да Вам кажем, Ви мени не можете да кажете да сам ја изнад Сабора, ја се само борим да будем, слуга поретка.

Намесник: Слушај да ти кажем ја. Овако Милоје. Ја сам оно одштампао и делио народу. Да би научио народ да пева у цркви.

Милоје Стевановић: Тако је. Јесте ли Ви то урадили часно или лажно?

Намесник: Слушај да ти кажем: ја онда сам тако мислио и тако сам радио.

Милоје Стевановић: А шта Вас је преумило? Која наука? Која књига? Које предавање? Која заклетва, Оче? Шта Вас је то преумило, сем што сте се увукли онима који хоће да нам батале ово мало соли што имамо у српском народу, кумим Вас Богом?

Намесник: А, је ли...

Милоје Стевановић: Је ли Вам Владика написао акт? Потрчали сте и хтели сте да му се увучете да би били намесници.

Намесник: Је ли? Слушај да ти кажем. Ја сам у служби тридесет година.

Милоје Стевановић: Па добро човече, да би опстали, ваљда, не знам шта.

Намесник: Еј, слушај да ти кажем. Милоје. Хоћеш ти допустити да ти ја кажем? Ко са тобом може да разговара. Горег саговорника никад нисам имао. Ја сам, оно, дао онима, оним вашим питомцима.

Милоје Стевановић: Ти нису моји питомци. То су ваша духовна чеда...

Намесник: Слушај! Сачекај! Прикочи мало, човече. Олади.

Милоје Стевановић: Морате говорити истину, оче.

Намесник: Добро.

Милоје Стевановић: Или сте нас лагали 30 година или сада то чините. Шта је у питању? Ајде!

Намесник: Сачекај! Прикочи мало човече! Е, овај стани. Ја сам оно дао оним људима. Ево певајте према оном. И они пристали да певају према ономе што сам ја написао, а после праве неред.

Милоје Стевановић: То није лепо.

Намесник: Шта није лепо, како није лепо.

Милоје Стевановић: Ви не треба да дозволите да они праве неред по цркви. Него треба лепо ко људи да се договорите да погледате...

Намесник: Сачекај! Прикочи! Ја сам њих звао да разговарамо. А они нису хтели да разговарају. Него узму овај, почну да се свађају, и причају о неким стварима, те оду негде, те им исперу мозак, и дођу поново код мене, још гори са новим захтевима.

Милоје Стевановић: Ја, ја.

Намесник: Разумеш, зато што они се позивају на Оца Вењјамина, на Вас, на овај, тако неке људе, и ко је год имао стрпљења ја сам организовао толико предавања, толико разговора, а они су само ишли на личне увреде и вређања.

Милоје Стевановић: Хоћу да Вам кажем шта ја лично мислим о Вама.

Намесник: Ајде.

Милоје Стевановић: Да је Ваша црква направила, у време оно када је вера била потиснута од стране система у коме смо живели, да је Ваша црква направила један велики искорак, једну велику мисију. Ја сам се Вама дивио. Прве емисије на локалним телевизијама. Ви сте организовали неку врсту...

Намесник: Трибина и свега.

Милоје Стевановић: Трибина јесте, итд. Ја сам се сретао са људима, пошто сам ја дугогодишњи привредник, банкар итд. И људи су ми заиста говорили све најлепше.

Намесник: Шта сад...

Милоје Стевановић: Тако је то било. А зар је морало доћи до овог ишчашења. То ћете признати да и Вама није јасно.

Намесник: Ко ме?

Милоје Стевановић: Ја искрено да вам кажем. Ја знам, смем да се закунем, смем око моје да заложим, да то нико од свештеника и од јеромонаха није учинио свесно. Него је учинио из поштовања и из љубави

према свом владици јер је васитину у заклетви архијерејској казано да ће владику поштовати и слушати као Христа. Али је поред тога казано још нешто. Да неће свештеник умовати својом главом, него онако како каже Црква Света .

Намесник: Чекај, чекај! Ко је представник Цркве?

Милоје Стевановић: А Црква света не почиње од Игњатија и...

Намесник: Чекај, Чекај! Молим. Ко овде представља Цркву? Ко је овде на челу жичке цркве?

Милоје Стевановић: Слажемо се, под једним условом: да Епископ сам себе није елиминисао... Јер ако Епископ своју духовну децу учи да не поштују одлуку Сабора, они ће самим тим да науче да не поштују одлуку Сабора, којом је он хиротонисан. Је л' тако?

Намесник: А откуд теби право да ти судиш. Кад Сабор одлучује о епископовом достојанству...

Милоје Стевановић: Сабор је одлучивао два пута о томе како се има служити...

Намесник: Слушај! Слушај да ти кажем. Овако...

Милоје Стевановић: Реците.

Намесник: Сабор када одлучи да ли је се Епископ огрешио о закон, о одлуке Сабора... Шта ти имаш с тим?

Милоје Стевановић: Зато што је у Светом писму заповођено да покарам брата свога. Ако не вреди онда ћемо да пишемо Сабору. Да Сабор утврди одговорност.

Намесник: Јесте написали.

Милоје Стевановић: Нећемо ваљда да се радујемо да наш Епископ буде изведен на суд.

Намесник: А он је пунолетан.

Милоје Стевановић: Оче, помоћићемо му ако му кажемо истину. А истина је само једна.

Намесник: Јесте ли му рекли?

Милоје Стевановић: Молим?

Намесник: Јесте ли му рекли?

Милоје Стевановић: Ја јесам, а нисте му Ви рекли!

Намесник: Слушај да ти кажем нешто. А што ти мислиш да је твоје мишљење само иделано?

Милоје Стевановић: Ја то мишљење проверавам. Знате. Ја не мислим да је само моје мишљење...

Намесник: Како мислите да проверавате.

Милоје Стевановић: Консултовао сам патријарха Павла. Његове књиге. Консултатовао сам владика Николаја. Констатовао сам значи Св. авву Јустина, нарочито задњу књигу коју је приредио владика Атанасије, који се такође опучио у безакоње. Али му се омакло да приреди књигу, видећете, ову задњу што је пре неки дан изашла. Имају писма авве Јустина Синоду, Сабору као да данас говори о овим стварима. Па сам онда консултовао Св. Василија Острошког. Па сам онда консултовао Законоправило Светога Саве. Ево га код мене на столу. Дошао сам до закључка: откако Српска Православна Црква постоји, а њен први епископ, а њен први патријарх јесте Свети Сава, никад се није служио овакво како сада говори неколико наших самовољних владика. Никад!

Намесник: А што Ви не одете горе на факултет и не кажете људима да они не уче погрешно ову децу.

Милоје Стевановић: Знате ли Ви, оче, ко на факултету учи нашу децу?

Намесник: Ко учи?

Милоје Стевановић: Игњатије, драги мој оче. Хоћете ли да Вам кажем да све оно што сте нас Ви учили ове деценије, да се боримо за спасење душе нема потребе да се боримо! Душа нам умире, каже, прелешћени Игњатије.

Намесник: Слушај да ти кажем, ја сам 1972.године постао свештеник у оно време док си ти био у комитету. Је л' тако?

Милоје Стевановић: Ја сам у то време био комуниста

Намесник: А владика Хризостом био у Хиландару. И дошао Милоје да научи нас двојицу шта треба да радимо.

Милоје Стевановић: Пазите оче! Немојте да ме разочарате. Ви знате да сваки грешник има право на покајање. Ви знате да је Савле прогањао хришћане и није му сметало да постане Свети Павле! Далеко било не желим да поредим. Исто тако знате да је Арије био врхунски свештеник, Ваш колега. Према томе, може овај горе да падне доле, а може онај одоздо да се дигне. Не можете то да узмете као никакав аргумент.

Намесник: Милоје, сачекај мало. Прикочи. Овако да ти кажем. Када је човек грешан и осећа своју грешност и покаже покајничко расположење, он се не налази изнад епископа. Он је мањи од маковог зрна. Он не држи предавање Синоду, Сабору, епископима Теолошког факултета.

Милоје Стевановић: Да Вам кажем нешто. Ја сам био члан комунистичке партије. И када сам схватио да је то превара одржао сам једну беседу у Сава Центру због које су ме распели коњима на репове и прогласили за непријатеља. Да л' ме разумете?

Намесник: Слушај Милоје, ево овако, прочитао сам то твоје што си био у Сава Центру и ту борбу са комитетом. То ми исто личи на ово сад.

Милоје Стевановић: Како?

Намесник: Само што си се уместо комитета окренуо према Краљеву, према Владици. А иста тежина, иста љутина. Исто све.

Милоје Стевановић: Драги мој оче, истина је обавеза сваког благочестивог човека. Колико год сам спреман да клекнем, пред нашег Епископа...

Намесник: Ниси спреман.

Милоје Стевановић: Оче, кунем Вам се клекнућу пред њега.

Намесник: Сви смо ми помало, на свој начин и овако и онако на свој начин, и сујетни и то све, а ту сујету коју сам код тебе видео, нисам видео одавно. Од оних комунистичких времена. Ја знам само од раније када дођу у Општину они комунисти, који са претњом са пола погледа погледају, ти ми помало личиш на њих, то вероватно прелази од њих.

Милоје Стевановић: Хоћу да Вам кажем на кога мени Игњатије личи.

Намесник: Не знам. На кога личи?

Милоје Стевановић: `Оћу да Вам кажем на кога он помало, мени, личи.

Намесник: Не знам.

Милоје Стевановић: На Јуду Искаротског који је био апостол Господњи, па га је издао. Ви морате да ту правите неку разлику, драги мој оче. Разлику између истине и нечега што Ви сматрате да је сујета.

Намесник: Ви сте овако отприлике, мера за истину.

Милоје Стевановић: Ја сам само један мравић који се труди да ишчепрка истину, тако што чита. Као мрав читам Свете Оце. Значи када будете дошли у моју кућу видећете да у мојој библиотеци нема белосветских књига. Лењина и Маркса одавно сам бацио у контејнер. Ја читам Свете Оце задњих 12-13 година.

Намесник: Ја читам од 1967. године, Милоје.

Милоје Стевановић: Где сте Ви прочитали да можете тако да служите. Само ми реците где сте то прочитали и доћи ћу сада да ме испљугуте. Да клекнем пред Вас. Ајде реците ми где Вам је правни, формални и суштински основ да служите тако како служите.

Намесник: Ја служим задњих 8 година, и није сметало то никоме тако, јел тако.

Милоје Стевановић: Откуд тако служите? Ко вам је то дао за право? Зар не видите да сте преварени као што сам ја био преварен. У оно време од комуниста. Па он Вам је намигнуо да тако служите. Вешто. Али то што није хтео да вам напише акт, него Ви да се сукобљавате са народом. А он је чист ко сунце.

Намесник: Еј, слушај Милоје. Слушај.

Милоје Стевановић: А на питање у Цркви новој у Чачку око служења на стари или нови начин одговорио је цитирам: „Никад, нигде и ником нисам рекао нити наложио да служи по новом“.

Намесник: Истина је.

Милоје Стевановић: Јел ми верујеш то?

Намесник: Како да ти не верујем, кад је истина то.

Милоје Стевановић: Па истина! Он ти није наложио! Јел тако? Он ништа није крив! Ти си крив јер ти никоме не можеш да објасниш, зашто радиш то што радиш.

Намесник: Чекај Милоје! Не даш да ти објасним.

Милоје Стевановић: Ајде, молим Те. Ако би ми сада проблем разрешио, скинуо би ми велику муку са душе. А дошао бих да ти целивам не руку, него ногу.

Намесник: Да ти кажем. Слушај Милоје. Ја сам, овај, читајући видео како је то и пре владика Хризостом, сам дошао овде и служио тако.

Милоје Стевановић: Зато што Вас је наговорио, Вас и још неке, Атанасије.

Намесник: Није Атанасије наговорио. Ајде саслушај мало. Пази, нема смирења. Ајде много си се подигао, пази води рачуна да не паднеш са висине. Ја сам био 98-99 год. Служио сам са покојним игуманом Пајсијем доле у Прохору Пчињском. Овај, био сам на Богослужењу и водио сам једну велику групу код мене доле. И кад смо... И кад је Пајсије служио било ми је то толико лепо и интересно, начин на који је он читао молитве. Народ се одушевио мој. Ја онда није ми јасно. Од теолошког факултета, дај, како оно, како ово. Они почеше објашњавати. Дајте ми литературу. Дајте ми литературу. Ја почео, ништа друго нисам читао, него то. А нисам бацио ни Достојевског, ни Лењина. У оно време никада нисам имао Лењина... Ја читам само оно и дођем до закључка да ми је то право место. Пробам ја ево да ти кажем једну ствар и дођем до закључка да ми је то право место. Држао сам микрофон онако у рукама и читао сам мало јаче да се чује у сали. Дође ми, пошто је било доста народа напољу и кажу: Оче, што су лепе те молитве. А то је читана она молитва она *Радуј се* имам те литературе колико хоћете. И овај пази...

Милоје Стевановић: Ја сам Вас у мом писму замолио: Напишите ми оче разлоге којима ће те Ви показати да ово безакоње које ја видим сада као безакоње, и многи умни људи, не ја само, него и многи људи...

Намесник: Набројте ми те умне.

Милоје Стевановић: На пример: владика Артемије, владика Никанор, владика Јефрем, професор који је направио Законоправило Светога Саве — професор Миодраг Петровић. На пример Кијук који је књижевник и најбољи познавалац римокатолицизма у овој земљи.

Намесник: А Кијук је теолог? Ко је нешто од њих написао? Нешто о Литургији. Ко је од њих нешто издао о Литургији?

Милоје Стевановић: Боље да ништа не пише човек о Литургији, него да пише наопако, знате. О Литургији, за Вашу информацију јако много је написао аваа Јустин па су његову догматику избацили у време Игњатија, са Богословског факултета.

Намесник: Чекај, јеси ли прочитао Милоје оно што је отац Јустин написао.

Милоје Стевановић: Пазите да Вам кажем. Имам сва његова сабрана дела. И пре неки дан сам добио ово што је изашло, пре неки дан.

Намесник: Еј, слушај овако. Само да ти кажем ово Милоје. Ја памтим оца Јустина. Нападали су га онда, а ти си био на другој страни. А аваа Јустин је био народни издајник. Аваа Јустин је превео Литургију и нико није хтео да прихвати да служи. Превео је 1978. године, и само његови ђаци су почели да је служе. Пази, ја сам почео одмах да је служим. И то одмах, кад сам добио Службеник.

Милоје Стевановић: Јел сада овај Службеник другачији? Из 2007?

Намесник: Чекај, чекај, али пази. Нису људи хтели на српском да се служи. Разумеш ли ме? То хоћу да ти кажем.

Милоје Стевановић: Чекајте. Ви сте служили по Службенику који је значи благословио надлежни орган. Јел тако? Синод Српске православне цркве. Наш Синод је прошле године издао Службеник и Ви га не поштујете. Јел тако?

Намесник: Како не поштујем!

Милоје Стевановић: Па не служите по њему.

Намесник: Слушај Милоје, ја служим по њему.

Милоје Стевановић: Дај Боже да је тако.

Намесник: А како је. Одакле ја читам молитве.

Милоје Стевановић: Кажите кад је Ваша чреда, да са љубављу и задовољством дођем на Вашу Литургију.

Намесник: Ја сам био јутрос служио. Били су они твоји питомци.

Милоје Стевановић: То су ваша духовна деца, оче. Знам неке, зато што се са људима видим у манастиру. Негде на црквеној слави. Знам неке од тих људи, иначе то стварно нема никакве везе. Што би они били моји питомци, кумим Вас Богом.

Намесник: Па зато што....

Милоје Стевановић: Је л' се Ви са мном слажете да су то ваша духовна деца?

Намесник: Не, не, одбегла духовна чеда која су под утицајем Милоја.

Милоје Стевановић: Значи блудни синови? Хоћете да Вам кажем шта каже Јеванђеље: Рашири руке, драги оче, изнеси нове одеће, обуће, сазови госте... – закољи угојено теле, да ти се врате блудни синови.

Намесник: Неће, неће.

Милоје Стевановић: Ја ћу да ти помогнем.

Намесник: И прстен на руку им даво, неће да узму.

Милоје Стевановић: Мисле да онај Твој прстен није прави, мисле да је то онај прстен што је Игњатије примио од папе. Знате.

Намесник: Еј слушај, да ти кажем ја. Имаш ли ти духовника Милоје?

Милоје Стевановић: Имам.

Намесник: Имаш? Јел то радиш са његовим благословом?

Милоје Стевановић: Пази, овако...

Намесник: Чекај, чекај стани. Прикочи мало. Прикочи Милоје...

Милоје Стевановић: Мој духовник је био покојни отац Јулијан. Мој духовник је потом био покојни отац Сава Вазнесењски. Мој духовник је сада отац Венјамин Преображањски.

Намесник: Јел то са благословом његовим радиш.

Милоје Стевановић: Које?

Намесник: Све ово. А ову хајку што водиш против...

Милоје Стевановић: Добро, оче, је ли то хајка: када Ви кажете да сам луд, ја Вам напишем писмо и молим Вас да дођете код мене, да Вас примим као Христа, да се разјаснимо...

Намесник: Јесам ли ја, овај реко, извињавам се омашка је била, нисам то мислио.

Милоје Стевановић: Нема проблема. Сад смо се разјаснили. Јесам ли ја тај који води хајку ако своме владики напишем писмо: молим Ваше Преосвештенство...

Намесник: А јел истина, ајде признај ми то. Да си организовао потписивање петиције.

Милоје Стевановић: Кад.

Намесник: Озимус.

Милоје Стевановић: Петицију?

Намесник: Ја, писмо које ће људи потписивати.

Милоје Стевановић: Само ми реците овако. Ако мислите на једно писмо које је упућено нашем архијерјском намеснику Р.

Намесник: Не то, него петицију. Ма шта се сад правиш и не знаш шта је петиција...

Милоје Стевановић: Ја никад не лажем. Кунем ти се, оче. Кад ме будеш упознао можеш да кажеш да нисам у праву. Можеш да кажеш да сам тврдоглав. Ал' да ме ухватиш у лажи не можеш. Јер ја не лажем. Сад ми реци које писмо?

Намесник: Једно од писама, оно петиција, кад сте по манастирима ишли. Ја мислим да ми је неко рекао и да си код својих радника покушавао да пишеш нешто, ил си покушао или ниси покушао, не знам, код твојих запослених радника да петицију потписују.

Милоје Стевановић: Слушај ме овако, оче. Писмо које сам ја написао Владици једно, друго и треће сам лично потписао мојом руком. Писмо које сам написао свештенику, јеромонаху, свештенику два и писмо које сам Теби написао, увек сам тако писао да потпишем моје име и презиме. Е пази. Постоје нека писма која су људи умножавали. Како и на који начин... Ја сад не могу да тврдим шта ћеш ти да урадиш са мојим писмом. Друго, ако ти мени не одговориш на моје писмо, или га игноришеш, је л' тако, ја по моралном кодексу стичем право да га учиним отвореним. Ако ти нећеш да ми одговориш онда ће те питати неко други. Према томе, никада. Осим писма нашем архијерејском намеснику, Вашем колеги је потписало, немојте ме држати за реч, ја мислим око 200 људи. То је писмо у чијем сам састављању ја учествовао. Али с обзиром да је намесник одбио да разговара са нама, онда, људи које је он одбио и људи који су изабрали делегацију да оду код њега су то писмо потписали.

Намесник: Ја сам увек примио ове и звао их да дођу, а они дошли па пљују по мени. Милоје, немој сад наиван да се правиш мало, па да не знаш шта раде они по Пожези, када они – са ваше стране...

Милоје Стевановић: Не. Оче, ако хоћеш да ти кажем истину. Значи ја сад разговарам с Вама из моје канцеларије. У мојој канцеларији кад будеш дошао видећеш на једном зиду су моја деца и моји унуци, на другом зиду су моји преци, на трећем су иконе и гори кандило сваки дан.

Намесник: Добро.

Милоје Стевановић: Ја сад тренутно стојим пред иконом и кандилом.

Намесник: Добро.

Милоје Стевановић: Ја тврдим и ово што ћу ти рећи, можеш да провериш. Ако не можеш да провериш, довешћу ти 30 сведока ја. Кунем се. Ја сам неким људима Твојим духовним чедима, када су ме питали како да чине и шта да чине, рекао да то није добро тако чинити. И рекао сам овако: ако сада Ви тражите да ја суделујем у таквом начину разговора са нашим духовним пастирима, ја то нећу да чиним. Зато, јер ме је мој покојни ђедо научио: Ко је луд не буди му друг.

Намесник: Е, Хвала ти за то!

Милоје Стевановић: Али то нису сви!

Намесник: Хвала ти на томе онда.

Милоје Стевановић: Пазите оче, постоје други људи тамо који су врло коректни и којима треба пружити руку. Мој став је, ево стојим испред кандила, веруј ми мој став је следећи: Овако сам рекао на једном састанку позвали су ме да разменим са њим мишљење. И ја сам им рекао овако: Браћо молим вас, молим вас, позивам вас на љубав. Значи ако брда можемо да пренесемо, а љубави немамо, цаба нам је све. Значи, кажем ја: Најтеже је нашим свештеницима. Они су људи ни лук јели ни лук мирисали. Они су без зле намере, они су без знања последица које ће доћи почели да служе на такав начин. И они су се тако нашли као дете неко кад би одвели у туђи виноград. И рекли му: узми сине да пробаш ову динку. Оно почне да бере и тада наиђе онај чувар винограда. Каже: лопове! Значи свештеници су се нашли у необраном грожђу. Кунем Вам се, да сам им рекао: Љубављу нашом направимо брвно преко кога ће они да пређу нама у загрљај, да се сви заједно у љубави и слози вратимо светоотачком Предању. Молим Вас, да је то мој животни став, оче. Молим Вас, прочитајте моје писмо, на коме пише: Архијеријском намеснику, старешини цркве и свим свештеницима и ђаконима у ком ја претходно благодарим њима што су се вратили светотачком Предању и молим их да ми опросте сваку изговорену или написану реч. И кажем благодарим Вам, часни оче што сте вратили мир међу нас, у душе наше, у срца наша, у храм наш, у град наш, међу чељад вашу. Међу духовну децу вашу. Значи то је моја филозофија. Е сад оци моји драги, шта ћете Ви да радите човеку који нема ни стрпљења. И нема љубави, знате. Ваљда човек треба да износи аргументе и каже захтеве. Заиста, заиста вам кажем у канонима, у Служебнику, у Уставу, у заклетви стоји то што стоји. А друга је ствар кад ја кажем: Слушајде ти М. Ја не смем да кажем ти М., него часни оче.

Намесник: Лопове, лопове. Ја сам лопов знаш. Ма слушај да ти кажем ја овако Милоје, ми да будемо конкретни. Они кажу да са благословом Вашим и оца Вењамина треба да се изврши, овај да почне штрајк глађу у мојој цркви.

Милоје Стевановић: Прво, како да им ја дам благослов. Ко сам ја да дам благослов. Познавајући оца Вењамина...

Намесник: Слушајте, има ли он шта са тим.

Милоје Стевановић: Ко?

Намесник: Отац Вењамин.

Милоје Стевановић: Пазите, ја значи онолико колико га познајем...

Намесник: Ајде да те замолим, Милоје, ајде овако. Питај оца Вењамина да ли са његовим благословом започињу штрајк глађу.

Милоје Стевановић: Оче, оћеш да ми учиниш љубав. Пази овако. Ја верујем, отићи ћу да клакнем пред оца Вењамина и гарантујем да ћу да измолим његов пристанак, благослов, да мене и тебе он прими сутра у време које ти желиш. И да га питамо заједно. Ево учини ми љубав. Знам да ти ујутру имаш обавезе.

Намесник: Слушај овако. Овако пази Милоје. Ја сутра сам до два сата пун да не могу да мрднем нигде.

Милоје Стевановић: А оћемо ли у три?

Намесник: Слушај...

Милоје Стевановић: Ја ћу да Вас узмем и да Вас вратим.

Намесник: Немој, немој, имам ја ауто.

Милоје Стевановић: Добро. Да ја одем сад и питам оца да ли може да нас прими у колико сати Ви кажете.

Намесник: Знате шта, ја до два не могу да мрднем никуд. Значи да ја у заказано време имам састанке.

Милоје Стевановић: Нема проблема. Оћете Ви у три, четири?

Намесник: А знате шта то мора да буде, да се договоримо, ад хок.

Милоје Стевановић: Хоћете да ја сад одем у Преображење, да питам оца може ли сутра поподне у неком времену од два до шест увече?

Намесник: Може, може.

Милоје Стевановић: Јел може тако?

Намесник: Може, може.

Милоје Стевановић: А ја када Вама да се јавим?

Намесник: Није битно када уопште. Може, може.

Милоје Стевановић: Да Ви планирате своје време. Само да се договоримо да се нађемо доле код чесме испод Преображења.

Намесник: А, ево није проблем, може кад оћеш. Може, може.

Милоје Стевановић: И да одемо, и да покушамо. Оче, хоћете да вам кажем нешто, да ми учините љубав. Да ме саслушате.

Намесник: Кад ја нисам хтео? Може, може.

Милоје Стевановић: Е, видите оче. Пазите оно што се у Чачку догодило, уопште није требало да се догоди. Да је било разума. Разумете. Оно што сте Ви, колико сам чуо да сте Ви допринели зато што сте благословили, таква информација је до мене дошла. Само ми реците пошто сте Ви намесник и за Ариље. Је л` тако? И када сте тамо видели да

је дошло до забуне у верном народу, да су то благочестиви људи... Људи ми кажу намесник је коректно благословио.

Намесник: Па нисам.

Милоје Стевановић: И та ствар је решена на опште задовољство. Да се нико није с никим замерио.

Намесник: Знате шта је то. Ја сам био тамо, то је такво понижење. Такав... Тамо они ваши пријатељи... Али добро о том по том. Ајде чујемо се. Молим те.

Милоје Стевановић: Добро, оче добро. Значи да ја покушам да обезбедим термин код оца Веңјамина.

Намесник: Ајде.

Милоје Стевановић: Важи, оче. Збогом. Благослови и опрости.

Намесник: У здравље.

Писма и разговори грешног Милоја, само једног од нас, озбиљно упозоравају. Морамо ли сви ми, а на хиљаде нас је, да пишемо писма? Наиме, ако поједини јереји својим безакоњем и даље буду кршили прописе, светоотачко Предања, одлуке Сабора - да ли ће се борба против те самовоље водити само писмима и снагом аргумената како је то покушавао да чини овај, један од нас, грешни Милоје? Или ће та самовоља појединих јереја довести до озбиљног, масовног незадовољства и других нежељених последица?

Богу се молимо да разум превлада, да љубављу својом и слогом својом, и мудрошћу духовних вођа наших призовемо благослов Божји на пастире наше и на род наш.

Амин!

Дај Боже!

за Управни одбор удружења грађана „Законопрвило“

Садржај

Факсимил писма грешног Милоја	5
Уместо предговора	7
Писмо свештенику Х.	13
Писмо јеромонаху Т.	22
Његовом Преосвештенству Епископу жичком господину Хризостому.....	31
Писмо архијерејском намеснику Т.	33
Свештенику Б.	46
Архијерејском намеснику Трнавском.	49
Његовом преосвештенству Епископу жичком господину Хризостому	50
Писмо свештенику С.	51
Протођакону Р.	53
Друго писмо намеснику П.	56
Писмо игуману Т.	58
Сведочанство прво: Монаштво и Православље вере	63
Сведочанство друго: Српски Служабник 13. век	72
Свештенику В.	88
Разговори: Сведочанство о односу епархијске администрације	91
Разговор са намесником Т.	95
Разговор са намесником П.	111
Уместо поговора.....	127